

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
**INKLUZIVNÍ ŠPANĚLŠTINA A JEJÍ VÝRAZOVÉ
PROSTŘEDKY V ARGENTINĚ**

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Šmídová, Ph.D.

Autor práce: Marek Lar

Studijní program: Španělský jazyk se zaměřením na vzdělávání pro střední školy –
Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání pro střední školy

Ročník: 3.

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracoval pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 23. dubna 2024

.....

Marek Lar

Anotace

Cílem této bakalářské práce je představit inkluzivní španělštinu a její vyjadřovací prostředky používané na území Argentiny. Práce se na úvod zabývá teoretickým pojetím sociolingvistiky a definicí vzájemného působení jazyka a genderu. Dále je zaměřena na vymezení inkluzivního jazyka ve španělštině a společenských pojmů souvisejících s jeho používáním. Popisuje politický a právní kontext používání inkluzivního jazyka na území Argentiny a porovnává příručky argentinských univerzit upravující používání inkluzivního jazyka a jeho vyjadřovacích prostředků. Výzkum spočívá v analýze příspěvků zveřejňovaných na sociálních sítích institucemi nebo známými osobnostmi se širokým dosahem, či běžnou veřejností. Dále bylo provedeno dotazníkové šetření a uskutečněny přímé rozhovory s občany Argentiny s cílem ověřit, zda a v jaké formě se v Argentině inkluzivní jazyk používá a jak je vnímán. Součástí práce je i didaktický návrh s několika cvičeními na porozumění inkluzivnímu jazyku při studiu španělštiny a jejích reálií.

Klíčová slova: sociolingvistika, gender, inkluzivní jazyk, Argentina

Annotation

The aim of this bachelor thesis is to present inclusive Spanish and its means of expression used in Argentina. The thesis starts with the theoretical concept of sociolinguistics and the definition of the interaction between language and gender. Then it focuses on the definition of inclusive language in Spanish and the social concepts related to its use. It describes the political and legal context of the use of inclusive language in Argentina and compares the handbooks of Argentine universities regulating the use of inclusive language and its means of expression. The research consists of analysis of posts published on social media by institutions or well-known personalities with a wide reach or by the general public. In addition, a questionnaire survey was conducted, and direct interviews with Argentine citizens were carried out to verify whether and in what form inclusive language is used and perceived in Argentina. The thesis includes a didactic proposal with several exercises for understanding inclusive language in the study of Spanish and its culture.

Key words: sociolinguistics, gender, inclusive language, Argentina

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat všem lidem, kteří mě podporovali při psaní této bakalářské práce. Moje velké poděkování zejména patří vedoucí práce Mgr. Markétě Šmídové Ph.D., za její podporu, trpělivost, vstřícnost a cenné odborné rady, které mi velmi pomohly k uskutečnění této práce. Dále bych chtěl poděkovat Dr. Gabriele Leightonové z Universidad Nacional de San Martín za spolupráci spočívající ve sdílení dotazníku mezi její studenty, který je důležitou součástí empirického výzkumu. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat, pod pseudonymy, Alejandrovi Garcíovi, Carle Lópezové a Valentíně Rodríguezové za uskutečnění rozhovorů, podstatných pro empirický výzkum.

Obsah

Úvod.....	9
1 Sociolingvistika	11
1.1 Jazyk a gender.....	11
1.1.1 Počátky zkoumání.....	12
1.1.1.1 Language and Woman's place.....	13
1.1.2 Další zkoumání	13
1.1.3 Genderový dualismus	14
1.2 Genderová lingvistika	15
1.2.1 Vývoj genderové lingvistiky.....	15
1.2.2 Kritika z pohledu genderové lingvistiky.....	16
1.3 Feministická lingvistika.....	16
2 Inkluzivní jazyk	18
2.1 Inkluzivní jazyk ve španělštině.....	19
2.1.1 Inkluzivní jazyk podle Španělské královské akademie	20
2.2 Ne sexistický jazyk	21
2.3 Nebinární jazyk.....	22
2.4 Genderově neutrální jazyk.....	22
3 Situace v Argentině.....	23
3.1 Feministické hnutí <i>Ni Una Menos</i>	23
3.2 Ministerstvo žen, genderů a rozmanitosti	24
3.2.1 Dosažené výsledky ministerstva během svého působení	24
3.3 Ministerstvo lidského kapitálu.....	25
3.4 Inkluzivní jazyk v Argentině	26
3.4.1 Situace na argentinských univerzitách se zaměřením na Universidad Nacional de San Martín	27

3.4.1.1	Dodržované zákony na univerzitě.....	28
3.4.2	Rozbor příruček z argentinských univerzit.....	29
3.4.2.1	Příručka z Universidad Nacional de San Martín (UNSAM)	29
3.4.2.2	Příručka z Universidad Nacional de Mar Del Plata (UNMdP).....	32
3.4.2.3	Příručka z Universidad Nacional de Córdoba (UNC)	35
3.4.2.4	Shrnutí příruček	38
3.4.3	Opatření podmiňující používání inkluzivního jazyka.....	39
3.4.3.1	Mezinárodní závazky	39
3.4.3.2	Vnitrostátní právní předpisy	40
3.4.4	Zákaz používání inkluzivního jazyka v Argentině	40
3.5	Charakteristické pojmy	41
3.5.1	Androcentrismus	41
3.5.2	Heteronormativita	41
3.5.3	Sexuální orientace	41
3.5.4	Homofobie	42
3.5.5	Komunita LGBTQI+.....	42
3.5.5.1	Queer.....	43
3.5.5.2	Trans, transvestita, transgender, transsexuál.....	43
3.5.5.3	Intersex.....	44
3.6	Jazykové prostředky	44
3.6.1	Strategie zdvojování	44
3.6.2	Typografické strategie.....	44
3.6.3	Použití písmena „e“.....	44
3.6.4	Způsob použití „@“ a písmena „x“	45
3.6.5	Další formy inkluzivního jazyka.....	46
3.6.6	Postavení žen z hlediska hierarchie a zobrazení jejich rodinného stavu	46
4	Empirická část.....	49

4.1	Příspěvky na sociálních sítích.....	49
4.1.1	Univerzity	50
4.1.1.1	Universidad Nacional de San Martín (UNSAM).....	50
4.1.1.2	Universidad Nacional de Mar Del Plata (UNMdP).....	52
4.1.2	Argentinstí influenceři	53
4.1.3	Facebookové skupiny	54
4.1.3.1	Skupina Busco roommate en Buenos Aires	54
4.1.3.2	Skupina Busco/Ofrezco trabajo en Buenos Aires	54
4.1.4	Argentinská politická scéna	56
4.1.4.1	Sergio Massa	56
4.1.4.2	Cristina Fernández de Kirchner	57
4.1.4.3	Unión por la Patria.....	59
4.2	Dotazníkové šetření	59
4.2.1	Metaotázky.....	60
4.2.2	Analýza používání forem inkluzivního jazyka v Argentině	63
4.3	Rozhovor.....	76
4.3.1	Rozhovor s Alejandrem Garcíou	76
4.3.2	Rozhovor s Carlou Lópezovou	79
4.3.3	Rozhovor s Valentinou Rodríguezovou	81
4.4	Shrnutí empirické části	84
5	Didaktický návrh.....	86
	Závěr	92
	Resumen.....	95
	Seznam použitých zdrojů.....	100
	Příloha č. 1 – dotazník	107
	Příloha č. 2 – rozhovor.....	111

Úvod

Cílem této bakalářské práce je analýza inkluzivního jazyka ve španělštině a jeho výrazových prostředků užívaných v Argentině. Inkluzivní jazyk je v současné době předmětem rozsáhlých diskusí na území Argentiny. Jedná se o způsob vybudování takového druhu jazyka, který zamezuje promítání genderových stereotypů v řeči, zviditelňuje různé genderové identity a zabraňuje diskriminaci vůči pohlavím a genderovým identitám. Argentina je známá svým otevřeným postojem k používání inkluzivního jazyka.

První kapitola této práce se zabývá vymezením sociolingvistiky z pohledu teoretického a následně se věnuje představení jazyka a genderu, zejména jejich vzájemnému působení. Další část této kapitoly je zaměřena na vývoj zkoumání interakce jazyka a genderu od počátku po současnost. Závěr první kapitoly je věnován dvěma odvětvím lingvistiky, a to genderové lingvistice, konkrétně její definici, historii a kritice z její strany, a feministické lingvistice.

Druhá kapitola se věnuje definici inkluzivního jazyka. Nejprve charakterizuje tři kategorie jazyků, u kterých se rod vyjadřuje v jiných formách. Další část této kapitoly se zabývá inkluzivním jazykem ve španělštině, na což navazuje i představení postoje Španělské královské akademie k používání inkluzivního jazyka a jeho jednotlivým formám. Závěrečná část vymezuje další druhy jazyka, jakými jsou např. nesexistický jazyk či nebinární jazyk.

Třetí kapitola je již zaměřena na situaci používání inkluzivního jazyka v Argentině. Na úvod je z obecného hlediska krátce charakterizována situace v Argentině, zejména postoj vůči různým genderovým identitám, či osobám s jinou sexuální orientací než heterosexuální. Dále se práce zaměřuje na argentinský politický kontext. Konkrétně představuje postavení bývalého Ministerstva žen, genderů a rozmanitost (*Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad*) v otázce genderové inkluze a posléze na roli aktuálního Ministerstva lidského kapitálu (*Ministerio de Capital Humano*), působícího v Argentině od prosince 2023 po nastoupení nového prezidenta Javieru Mileie. Následuje výklad týkající se inkluzivního jazyka a jeho používání v Argentině, tak na vybraných argentinských univerzitách. Ty disponují příručkami o uplatnění inkluzivního jazyka, které jsou v práci stručně analyzovány a porovnány. Kapitola je doplněna zmínkou o mezinárodní i vnitrostátní opatření a předpisech

vztahujících se k inkluzivnímu jazyku. V kapitole jsou zmíněny i společenské pojmy týkající se inkluzivního jazyka a jednotlivé formy inkluzivního jazyka ve španělštině.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na empirický výzkum používání inkluzivního jazyka a jeho výrazových forem v Argentině. První část bude analyzovat příspěvky ze sociálních sítí, které obsahují formy inkluzivního jazyka. Stěžejním bodem výzkumu pak bude dotazníkové šetření, které za pomoci Dr. Gabriely Leightonové z Universidad Nacional de San Martín bylo poskytnuto mezi studenty této univerzity, konkrétně z magisterského studia anglického jazyka a oboru Diploma en Enseñanza de Español como Lengua Segunda y Extranjera. Empirická část je také doplněna o tři rozhovory s argentinskými občany, které poskytují větší porozumění týkající se používání inkluzivního jazyka a jeho forem v Argentině.

Poslední pátá kapitola nabízí didaktická cvičení na téma inkluzivního jazyka, z nichž první lze aplikovat formou pexesa nebo přiřazováním neinkluzivních výrazů k výrazům inkluzivních. Druhé a třetí se zabývají přepisem vět s neinkluzivními výrazy. Čtvrté spolu s pátým cvičením umožňují vyzkoušet si ústní projev v inkluzivním jazyce, buďto formou proslovu nebo dialogu, a porozumět tak jeho přínosu i možným nedostatkům.

1 Sociolingvistika

Jan Chromý (2014: 10) ve své knize *Základy sociolingvistiky* říká, že je velmi složité sociolingvistiku jako vědní obor charakterizovat, jelikož se nejedná o úplnou vědu, která by měla svůj předmět zkoumání, svou vlastní metodologii a zároveň i svá teoretická východiska. Pod pojmem sociolingvistika se rozumí spíše komplexní pojmenování pro několik různorodých způsobů zkoumání než samostatný vědní obor. Zjednodušeně lze tedy sociolingvistiku definovat na základě jejího předmětu bádání, jímž je používání jazyka ve vztahu ke společnosti. Jak je již zmíněno, sociolingvistiku není snadné vymezit, protože se může změnit perspektiva, metody nebo také konkrétní cíle zkoumání, a tudíž na ni lze nahlížet z několika úhlů pohledu. Některými z nich mohou být *makropohled* a *mikropohled*, *kvantitativní* a *nekvantitativní* pohled nebo *empirický* a *neempirický* pohled. Také záleží na přístupech k dané problematice, a to na tom, zda se k ní přibližují směrem od jazyka, lingvisticky, či směrem od společnosti, tedy sociologicky anebo sociálně psychologicky.

Počátky sociolingvistiky vznikají přibližně v 50. letech 20. století ve Spojených státech amerických a hlavními představiteli jsou například William Labov, Joshua Fishman nebo Charles Albert Ferguson. V českém prostředí sociolingvistika zhruba do 90. let 20. století prakticky téměř neexistovala a dodnes bychom našli jen málo textů, které se jí zabývají. Pokud se v minulosti některé práce zabývaly problematikou vztahu jazyka a společnosti, jednalo se převážně o práce neempirického pohledu, čímž se rozumí, že badatel vyvozuje závěry výzkumu na základě svého osobního povědomí o jazyce nebo povědomí několika dalších osob. Známymi českými sociolingvisty jsou například Jiří Nekvapil nebo Vít Dovalil (Chromý 2014: 12–13).

1.1 Jazyk a gender

Nejprve představím tyto dva pojmy, jazyk a gender a následně jejich vzájemné působení. František Čermák (2011: 13) jazyk charakterizuje takto: „*Jazyk je systém sloužící především jako základní prostředek lidské komunikace. [...], jazyk je takto v mozku uložený systém jednotek, pravidel, modelů a konvenčních kolektivních norem k tvorbě promluv. Tento systém slouží primárně ke kódování a dekódování sdělované informace mnoha druhů a porozumění takovým promluvám, resp. textům, které jsou náplní běžné i méně běžné komunikace*“.

Pojem gender bývá často chápán jako synonymum ke slovu pohlaví, pravdou ovšem je, že tyto termíny označují dvě rozdílné věci (Valdrová et al. 2010: 13). Člověk se narodí s určitým pohlavím, buď jako muž nebo jako žena, tudíž pohlaví je určeno biologicky. Slovo gender je do češtiny převzaté z angličtiny a lze ho přeložit jako sociální pohlaví nebo také jako sociální rod. To znamená, že nezáleží na pohlaví, se kterým se daný jedinec narodí, nýbrž na tom, že se naučí, jak se má v určité společnosti chovat jako muž nebo jako žena (Jandourek 2001: 91, 185; Valdrová 2006: 6–7). „*K tomu, aby se člověk mohl stát členem/členkou naší kultury, musí být zařazen do určité pohlavní kategorie a osvojit si postupně patřičný gender*“ (Jarkovská 2010: 15).

Jazyk a gender nezkoumá jeden konkrétní obor, nýbrž se jím zabývá několik oborů zároveň, kterými jsou lingvistika, sociální psychologie, pedagogika nebo antropologie. Odborníci, kteří se zajímají o problematiku jazyka a genderu, sledují genderové vzorce toho, jak se jazyk využívá nebo se zaměřují na politické a sociální stránky genderových vztahů. Jazyk a gender se zabývá nejen popisem diskurzu muže a ženy, ale také poukazuje na činnost jazyka jako symbolického prostředku pro vytváření a řízení identit z hlediska osobního, sociálního a kulturního (Kendall, Tannen 2003: 548).

1.1.1 Počátky zkoumání

První zmínky o zkoumání jazyka a genderu se datují již ke konci 60. let 20. století. První významné výzkumy se pak začaly provádět v 70. letech minulého století v období feministického hnutí. V těchto letech se již ve studiu jazyka a genderu angažovaly převážně ženy, lingvistky, které objevovaly nerovnost v používání jazyka anebo v jazyce jako systému (Valdrová 2006: 104). Zabývaly se buď rozdíly mezi jazykem mužů a žen, či jen popisem ženské řeči nebo také vymezením funkce jazyka při utvoření a zachovávání sociální nerovnosti mezi muži a ženami. Výzkumníci postupně začali vyvracet, že mužské normy představují normy lidské a zároveň zpochybnili biologické vymezení chování mužů a žen. Došlo k definování termínů pohlaví, které je určeno biologicky, a genderu, který představuje sociokulturní konstrukt. Nejvýznamnějším rokem pro výzkum se stal rok 1975, kdy byla vydána tři díla – *Language and Sex: Difference and Dominance* od Barrie Thorneové a Nancy Henleyové, *Male/Female Language* od Mary Ritchie Keyové a *Language and Woman's Place* od Robin Lakoffové, jejíž první část vyšla v roce 1973 v díle *Language and Society* (Kendall, Tannen 2003: 548–549).

1.1.1.1 Language and Woman's place

Jak je již uvedeno, kniha *Language and Woman's place* od Robin Lakoffové patřila mezi první významná díla, která se zabývala výzkumem jazyka a genderu a zároveň se stala inspirací pro další výzkumy. Lakoffová svou knihu popisuje takto: „*pokus poskytnout diagnostické důkazy z používání jazyka pro jeden typ nerovnosti, o kterém se tvrdí, že existuje v naší společnosti: a to nerovnosti mezi rolemi mužů a žen*“¹ (Lakoff 1975:4, vlastní překlad).

Lakoffová (podle Kendall a Tannen 2003: 549) dále naznačuje, že rozdílné role mezi muži a ženami ve společnosti směřují k odlišné genderové socializaci. Ženy jsou učeny chovat se neassertivně, jelikož se to pokládá za společenskou normu ženskosti, a používají „ženský jazyk“, který brání přístupu k moci. Existují jazykové formy, které podle Lakoffové oslabují nebo snižují sílu výroku. Mezi takové formy patří: „*nenásilné*“ výrazy – „*oh, dear*“ namísto „*damn*“ nebo „*shit*“; přídavná jména, která mají svůj vlastní význam a ještě k tomu dokáží vyjádřit souhlas nebo obdiv k něčemu, jedná se o neutrální adjektiva z hlediska pohlaví, nebo adjektiva, která jsou používána výhradně ženami – „*adorable*“ namísto „*great*“; tagové otázky neboli tázací dovětky – „*John is here, isn't it?*“ namísto „*Is John here?*“; umírněné žádosti – „*Will you please close the door?*“ namísto „*Close the door*“ (Lakoff 1975:10–18).

1.1.2 Další zkoumání

V 80. letech minulého století se odborníci zabývali výzkumem jazyka a genderu podrobněji a specializovali se na zkoumání například řeči mezi ženami, jazykové socializace, jazyka mezi dětmi a dospívajícími nebo také jazyka a genderu v konkrétních situacích, například mezi lékařem a pacientem. Deborah Tannenová vydala v roce 1990 knihu s názvem *You Just Don't Understand*, která se dá považovat za zahájení nové etapy studia jazyka a genderu. Tato kniha, stejně jako *Language and Woman's Place* od Robin Lakoffové, se stala inspirací pro další zkoumání a také opěrným bodem pro další studie (Kendall, Tannen 2003: 552–553).

Mimořádný zájem o zkoumání problematiky jazyka a genderu nastal po roce 1990. Výzkum už nebyl zaměřený pouze na ženský jazyk, ale také na jazyk mužů a dalších sociálních skupin. Badatelé se zaměřili na interakce mezi genderem a dalšími

¹ „*An attempt to provide diagnostic evidence from language use for one type of inequity that has been claimed to exist in our society: that between the roles of men and women*“ (Lakoff 1975: 4, originální citace).

sociálními identitami a kategoriemi, jako je etnicita, sociální třída a sexualita. Z výsledků několika studií například vyplynulo, že muži často v konverzaci zaujímají postoje odborníků anebo autorit. Jennifer Coates zkoumala korpusy konverzací mezi muži a ženami a zjistila, že muži se staví do role odborníka častěji než ženy, které se spíše této roli vyhýbají (Kendall, Tannen 2003: 555–556).

Koncept *doing gender* poprvé vychází z děl amerického sociologa Ervinga Goffmana, americké lingvistky Deborah Cameronové a dalších a znamená, že „*pohlaví je v jazyce a řeči konstruováno*“ (Valdrová 2006: 107). To lze chápat tak, že způsob, jakým lidé mluví, neurčuje pohlaví, ba naopak se pohlaví konstruuje v řeči. Předsudky, které se týkají genderu a rovněž které se promítají ve společnosti, jsou zahrnuty v jazyce, který se dědí spolu s předsudky napříč dalšími generacemi. Jazyk tedy určuje mužům a ženám postavení, připisuje jim genderově charakteristické vlastnosti, styl řeči a také projevy chování (Valdrová 2006: 107).

1.1.3 Genderový dualismus

Jak uvádí Bingová a Bergvallová (1996: 3 dle Kendall, Tannen 2003: 559), *genderový dualismus* je jedním z nejpolemičtějších témat ve zkoumání jazyka a genderu. Odborníci vyvracejí, že řeč se dělí na podstatě binárního dělení podle pohlaví a genderu. Lucie Jarkovská (2017) nazvala genderový dualismus jako „mužskoženský“, o kterém zároveň říká, že „*rozdělení na mužské a ženské prostupuje veškerý pohled na společnost*“ (Jarkovská 2017).

Pokud se bude nahlížet na genderový diskurz jako na zdroj, který objasňuje, že styl řeči je rozdílný, znamená to, že ani muži ani ženy nemluví takovým stylem, který by byl pro jejich pohlaví charakteristický, ale naopak mluví stylem, který je spjatý s druhým pohlavím. Gender je v interakci s dalšími sociálně konstruovanými kategoriemi, kterými jsou rasa a sociální třída. Jedinci utvářejí verze maskulinity a feminity, někdy si však mohou i odporovat. Společenské normy mohou být jak muži, tak ženami přesáhnuty, vyvráceny nebo znejasněny (Kendall, Tannen 2003: 559–560).

Pokud se mluví o genderovém diskurzu jako o omezení, znázorňuje to realitu toho, že když ženy a muži nemluví stylem spjatým s jejich chováním, bude na ně nahlíženo

jako na ty, kteří se chovají a mluví jako druhé pohlaví a rovněž mohou být negativně hodnoceni² (Kendall, Tannen 2003: 560).

1.2 Genderová lingvistika

Genderová lingvistika je sociolingvistická vědní disciplína, která se zabývá studiem jazyka jako společenským konstruktem v diskurzu veřejnosti a s ním spjatou strukturou veřejného prostředí, která způsobuje opakování genderových stereotypů, jako například rolí mužů a žen ve společnosti. Ženy jsou ve společnosti považovány za ty, které se mají starat o domácnost a starat se o děti a muže a nepracovat. U mužů se předpokládá, že budou pracovat a jsou považováni za cílevědomé (Valdrová 2006: 102; Valdrová 2017: online). Vědci zkoumají v tomto oboru vliv kulturních a sociálních okolností na jazyk, přesněji řečeno jak a do jaké míry vyjadřuje jazyk postavení společnosti vůči ženám a mužům a jejich vzájemnému vztahu. „*Maskulinita a feminita se zde nevnímají jako biologický, nýbrž jako sociokulturní fenomén*“ (Kedron 2014: 11).

1.2.1 Vývoj genderové lingvistiky

Pokud se jedná o historii genderové lingvistiky lze ji rozdělit do tří etap. První z nich je pojmenována jako *teorie normy a odchylky*. Datuje se již do 70. let minulého století a lze říci, že tvořila s feministickou lingvistikou stejný proud zkoumání. Jak je již zmíněno, hlavní roli zde sehrály ženy, lingvistky, například Robin Lakoffová ze Spojených států amerických nebo Senta Trömel Plötz z Německa. V této etapě se zjišťuje, že ženy nejsou v jazyce reprezentovány tak jako muži. Mužský jazyk je považován za normu a ženy se jí musí přizpůsobit (Valdrová 2017: online).

Druhou fází vědci a vědkyně nazvali jako *teorii dvou kultur* a probíhala od 80. let do 90. let minulého století. V této fázi se muži a ženy považují za zcela rozdílné „kultury“, a proto se genderová lingvistika začíná zabývat převážně problematikou genderu, odděluje se od feministické lingvistiky a stává se samostatnou vědní disciplínou. Hlavní představitelkou této etapy je například Deborah Tannenová ze Spojených států amerických (Valdrová 2017: online).

² Victoria L. Bergvall (dle Kendall, Tannen 2003: 560) zkoumala projevy jazykového chování u studentek v malých skupinách na technologické univerzitě. Zjistila, že jazykový projev studentky je spojován v několika případech se stereotypní řečí, charakteristickou pro muže. V ostatních případech je její jazykový projev považován za typicky ženský. Ostatními spolužáky bylo toto chování vnímáno negativně jak ústně, tak písemnými hodnoceními. Podle Bergvall, pokud žena nevykonává čistě typickou ženskou roli, je negativně hodnocena v souvislosti s genderově normativními činnostmi třídy (Bergvall 1996: 186 dle Kendall, Tannen 2003: 560).

Třetí etapa začala v 90. letech 20. století a trvá dodnes. Je jí takzvaná teorie *doing gender*, podle které se gender projevuje ve vzájemném působení v konverzaci. První studie se zabývaly zkoumáním jazyka a řeči žen a mužů. Ty zjistily, že ženy používají deminutiva a vyjadřují více své emoce ve své řeči, zatímco mužům záleží na zpětné vazbě a přinášejí do řeči nová témata na rozdíl od žen. V současnosti se věnuje genderová lingvistika sociálnímu konstruktivismu a koncept genderu se rozrostl o další sociální pohlaví. Tato disciplína se zabývá také praxí v diskurzu v souvislosti s homosexualitou (Valdrová 2017: online).

1.2.2 Kritika z pohledu genderové lingvistiky

Genderová lingvistika kritizuje heteronormativitu, jak v sociální, tak politické sféře, a pozoruje, jak se v řeči utváří heteronormativní přirozenost jako norma a heteronormativní začleňování mluvčích. Rozebírá zobrazení muže a ženy například v médiích nebo v promluvách s rozdílnou tematikou, jakou je například školství, politika nebo náboženství a orientuje se například i na to, jak jazyk přispívá k dělení pracovních pozic podle toho, zda se jedná o muže nebo ženu. Aby se dekonstruoval gender v jazykovém prostředí, je třeba rozložit strukturu v souvislosti s nerovností ve společnosti a mocenskými vztahy. Gender slouží jako jedna z mnoha proměnných, jakými jsou věk, sociální postavení, etnikum a další. Genderová lingvistika se také zabývá kritikou literatury a filmu, kde například kritizuje stereotypy, tuctovost anebo vynechávání rysů, které nejsou charakteristické pro daný gender (Valdrová 2017: online).

1.3 Feministická lingvistika

Jak je již zmíněno v předchozí kapitole, feministická lingvistika tvořila původně s genderovou lingvistikou stejný proud zkoumání. Název rovněž prozrazuje, že se utváří v době působení feministického hnutí a chce se zabývat záležitostmi, které jsou s ním spjaty. Feministická lingvistika vznikla v 70. letech minulého století na podnět vědkyň ze Spojených států amerických. Za významné představitelky této disciplíny jsou považovány již dříve zmíněné, například Robin Lakoffová, Deborah Tannenová nebo Deborah Cameronová. Později se však výzkumy feministické lingvistiky zabývají lingvistky ze západní Evropy, převážně z Německa, a to například Senta Trömel-Plötzová, Luise F. Puschová nebo Marlis Hellingerová. Feministická lingvistika se zabývá tím, jakým způsobem jsou muži a ženy ve společnosti a v jazyce znázorňováni. Také zkoumá, jakou úlohu zaujímá jazyk při tvoření společenských hierarchií z hlediska genderu. Styl vyjadřování, který genderově znevýhodňuje ostatní skupiny lidí, se

označuje jako sexistický. Od 80. let 20. století se vytvářejí zásady rovnocenného jazykového projevu žen a mužů v různých světových jazycích – v angličtině, němčině, francouzštině, češtině a dalších (Valdrová 2017: online).

Německá lingvistka Luise F. Puschová říká, že feministická lingvistika se zabývá dvěma hlavními tématy. Prvním z nich jsou jazykové systémy neboli jednoduše řečeno jazyk, a druhým jsou řečové děje neboli mluvení. Výzkum mluvení se zabývá strategiemi promluv mezi ženami a muži. „*Výsledek předchozích studií je, že ženy jsou v rozhovorech všeho druhu potlačovány muži, ať už se jedná o rodinné rozhovory u stolu při snídani nebo velké televizní diskuze*“³ (Pusch 2017: 9, vlastní překlad). Muži mluví déle než ženy a zároveň je při konverzaci přerušují. „*Pokud se ženám přece jen podaří dostat se ke slovu, muži jim upírají projevy pozorného naslouchání, bez nichž se rozhovor stává monologem a umírá*“⁴ (Pusch 2017: 9, vlastní překlad).

Feministická lingvistika kritizuje používání generického maskulina, protože ženy se necítí být v jazyce zastoupeny tak jako muži. Dále se zabývá lexikální asymetrií v pojmenovávání osob k názvům profesí, například „chůva“, „všeobecná sestra“. Klade také důraz na vyřešení těchto nesouměrností například změna od původního slova „letuška“ bez mužského ekvivalentu ke „stevard“ či „stevardka“. Rovněž kritizuje pojmenovávání osob stereotypními genderovými výrazy nebo idiomy, kterými můžou být „*něžné pohlaví*“, „*živitel rodiny*“, „*chlapi nepláčou*“ nebo „*nebud' baba, bud' chlap*“ (Valdrová 2017: online).

V současnosti se tato vědní disciplína zabývá jazykovou diskriminací všech osob a skupin, které jsou diskriminovány, například komunita LGBTQ+⁵. V českém prostředí se feministická lingvistika rozvíjí až v 90. letech ve sféře sociolingvistiky. Od začátku 21. století se objevuje při zkoumání jazykového managementu a kritické analýzy diskurzu (Valdrová 2017: online).

³ „*Das Ergebnis der bisherigen Untersuchungen ist, dass die Frauen in Gesprächen aller Art, ob es sich nun um Familiengespräche am Frühstückstisch oder um große Fernsehdiskussionen handelt, von Männern unterdrückt werden*“ (Pusch 2017: 9, originální citace).

⁴ „*Gelingt es Frauen doch einmal, zu Wort zu kommen, so verweigern Männer ihnen diejenigen Bekundungen aufmerksamen Zuhörens, ohne die ein Gespräch zum Monolog wird und stirbt*“ (Pusch 2017: 9, originální citace).

⁵ Termín bude podrobněji vysvětlen v kapitole 3.5.5.

2 Inkluzivní jazyk

Tato část práce se nebude zabývat inkluzivním jazykem z pohledu tradičních gramatik, ve kterých zatím nebyl podrobněji zpracován, ba naopak se bude vycházet z evropských, amerických a později zejména z argentinských příruček genderové neutrality v komunikaci. V posledních letech bylo vypracováno několik příruček a pokynů ohledně užívání genderově neutrálního jazyka napříč univerzitami či mezinárodními i evropskými organizacemi. Například mezinárodní organizace UNESCO se již od roku 1987 zabývá předpisy a ustanoveními, která mají zabránit používání sexistického jazyka ve všech oblastech jeho vlivu (Parlamento Europeo 2018: 3, UNMDP 2019: 9).

Vytvoření pravidel a principů rodové/genderové neutrality v řeči a rovněž také utvoření inkluzivního jazyka v jiných jazycích se musí přizpůsobit gramatickým vlastnostem jednotlivých jazyků. Jazyky lze rozdělit na tři kategorie – jazyky s přirozeným rodem, jazyky s vyznačeným rodem a jazyky, které nemají vyznačený rod. V jazycích s přirozeným rodem, kam lze zařadit angličtinu nebo dánštinu, podstatná jména, která se vztahují k osobám, jsou většinou, co se týče rodu, neutrální. Zároveň se v těchto jazycích vyskytují rodově specifická osobní zájmena. Hojně se používá metoda *neutralizace*, což je lingvistický termín, který minimalizuje užití genderově/rodově specifických vyjádření. Pokud by člověk chtěl zamezit odkazům na rod/gender/pohlaví, může aplikovat neurčitá slova, která odkazují na lidi obecně bez toho, aniž by označovala muže nebo ženu (Parlamento Europeo 2018: 5).

V jazycích s vyznačeným rodem, do kterých patří románské jazyky, nebo také slovanské jazyky a němčina mají všechna podstatná jména gramatický rod. Rod osobních zájmen se ve většině případů shoduje s rodem zastoupeného podstatného jména. Z lexikálního úhlu pohledu je obtížné z již existujících slov vytvořit slova rodově/genderově neutrální. Pokud se jedná o povolání, většina jich je gramaticky mužského rodu, což bylo vnímáno jako diskriminující, a proto je feminizace v těchto jazycích hojně užívaný proces, který přispěl ke vzniku ženských ekvivalentů pro profese, které vykonávají ženy (Parlamento Europeo 2018: 5–6).

Poslední kategorie, kterou jsou jazyky s nevyznačeným rodem, například estonština či maďarština, nemají žádný gramatický rod, tudíž nevyžadují žádnou speciální strategii, aby byly inkluzivní z hlediska rodu (Parlamento Europeo 2018: 6).

2.1 Inkluzivní jazyk ve španělštině

Pomocí jazyka se mohou znázorňovat předsudky nebo také hodnoty, které panují ve společnosti. Díky začlenění inkluzivního jazyka, ve španělštině *lenguaje inclusivo*, lze zviditelnit v diskurzu ženy či další *genderové identity*⁶. Používání inkluzivního jazyka lze charakterizovat jako proces učení a zejména odnaučování paradigmat, kterými se řídily formy pojmenování osob, a naopak hledání nových způsobů pojmenovávání osob, které by měly podněcovat k přehodnocení role, kterou mají diskurz a slova na cestě k rovnosti. Jazyk není přirozený ani není realizován na základě biologických vlastností, nýbrž na základě kulturní konstrukce, proto jej lze upravovat a s ním také myšlení a chování lidské společnosti. Lidé každý den komunikují s dalšími osobami, kolektivy nebo skupinami lidí, u kterých si musejí rozmyslet, jaká zvolit slova a způsoby tak, aby co nejlépe a nejefektivněji reprezentovala či pojmenovala celou skupinu lidí (UNC 2022: 3; Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 10).

Je důležité zmínit, že jazyk není neutrální. *Generické maskulinum*⁷ vzniklo v minulosti, když lidé žili v patriarchální společnosti, což znamená, že muži měli větší moc oproti ženám. Není proto nahodilé, že se generické maskulinum stalo součástí současné společnosti, jednoduše řečeno, považuje se za neutrální alternativu. Argentinská akademička Rita Segato k tomu říká: „*Nemluví se o přirozeném jevu, nýbrž o kulturní konstrukci, která je historická a politická*“⁸ (UNSAM 2021: 4, vlastní překlad). Nicméně existují osoby, které se neztotožňují s použitím generického maskulina, a proto chtějí, aby se mluvilo jazykem, který reprezentuje i je (UNSAM 2021: 4–5).

První zmínky o nespokojenosti pocházejí již ze 70. let 20. století. V tomto období feminismus poukázal na to, že ženy nejsou v jazyce reprezentovány, a proto považoval

⁶ „*Genderová identita [...] označuje vnitřní vnímání genderu (např. být mužem, ženou nebo genderqueer osobou) a případnou příslušnost k genderové komunitě (např. k ženám, trans ženám, genderqueer lidem)*“ (LGBT-zdraví 2021: online).

⁷ Doktorka Andrea Menegottová v příručce o používání inkluzivního jazyka na Universidad Nacional Mar del Plata v Argentině (2019: 11) charakterizuje generické maskulinum jako tvar mužského rodu, který může vyjadřovat více významů. Maskulinum může mít vztah buďto čistě maskulinní, což znamená, že se vztahuje pouze na muže, nebo generický, takzvané generické maskulinum, které se používá k pojmenování skupiny lidí. Maskulinum je z toho důvodu chápáno jako univerzální nástroj pro označení skupiny lidí (UNMdP 2019: 4).

⁸ „*No hablamos de un fenómeno natural, sino de una construcción cultural que es histórica y política, [...]*“ (UNSAM 2021: 4, originální citace)

za důležitou změnu v jazyce, aby se nejednalo o jazyk falocentrický⁹. Později komunita LGBTQI+ přispěla k rozvoji inkluzivního jazyka (UNSAM 2021: 4).

Ve španělštině je mnoho způsobů, jak vytvořit inkluzivní jazyk. Každý člověk si může vybrat ten nejvhodnější způsob, který nejlépe reprezentuje skupinu lidí, se kterou v daný moment komunikuje. Když se mluví v nějaké skupině, kde jsou muži, ženy a také osoby, které se necítí ani jako muži ani jako ženy, mělo by se zamezit použití generického maskulina (UNSAM 2021: 8–9).

2.1.1 Inkluzivní jazyk podle Španělské královské akademie

Španělská královská akademie (2020: 5), ve španělštině *Real Academia Española* či *RAE*, charakterizuje inkluzivní jazyk dvěma způsoby. První způsob říká, že na inkluzivní jazyk je nahlíženo jako na jazyk, ve kterém jsou ženy, nacházející se v určité skupině lidí spolu s muži, vyobrazeny pomocí slov v ženském rodě. To uvádí na příkladě „*los españoles*“ a „*las españolas*“, kdy toto označení je považováno za inkluzivní, zatímco samotné pojmenování „*los españoles*“ nelze považovat za inkluzivní, i když je z určité souvislosti zřejmé, že zahrnuje i ženy. Za inkluzivní lze také považovat podstatná jména hromadná, jak ženského rodu, například „*la población española*“, tak mužského rodu, například „*el pueblo español*“. Další možnost je užití slov, která reprezentují obě pohlaví, například „*toda persona española*“.

Podle Španělské královské akademie (2020: 5–6) se mohou za inkluzivní jazyk také považovat slova nebo výrazy v mužském rodě. Musí však z kontextu zcela vyplývat, že se vztahují jak na muže, tak na ženy, [...] „*v souladu s jazykovým povědomím španělských mluvčích a s gramatickou a lexikální strukturou románských jazyků*“¹⁰ (RAE 2020: 5–6, vlastní překlad).

RAE se na sociální síti Twitter, dnes názvem X, k inkluzivnímu jazyku vyjádřila takto: „*Strategie, které hájí, takzvaný „inkluzivní jazyk“, aby se vyhnul běžnému používání generického maskulina, jsou velmi rozmanité. Některé z nich nejsou gramaticky nesprávné, nýbrž jednoduše zbytečné. Jiné jsou jazykovému systému cizí*“¹¹

⁹ Pod pojmem *falocentrismus* se rozumí „*jednostranná orientace na maskulinní hodnoty a preferování mužské dominance*“ (Kohoutek: online).

¹⁰ „[...] *de acuerdo con la conciencia lingüística de los hispanohablantes y con la estructura gramatical y léxica de las lenguas románicas*“ (RAE 2020: 5–6, originální citace).

¹¹ „*Son muy variadas las estrategias que defiende el llamado «lenguaje inclusivo» para evitar el normal uso del masculino con valor genérico. Algunas no son gramaticalmente incorrectas, sino simplemente innecesarias. Otras son ajenas al sistema lingüístico*“ (RAE na Twitter 2019: online, originální citace) (<https://twitter.com/RAEinforma/status/1187009552358760449>).

(RAE na Twitter 2019: online, vlastní překlad). O rok dříve se k formám inkluzivního jazyka, písmena „x“ a „e“ vyjádřila i takto: „*Není přípustné používat písmeno "x" nebo "e" jako označení genderu. Je to navíc zbytečné, protože gramatické maskulinum funguje v našem jazyce, stejně jako v jiných, jako inkluzivní výraz pro označení smíšených skupin nebo v obecných či nesespecifických kontextech*“¹² (RAE na Twitter 2018: online, vlastní překlad).

2.2 Nesexistický jazyk

Na začátek je třeba uvést, co si lze představit pod termínem *sexismus*. Sexismem se rozumí diskriminace jednoho pohlaví vůči druhému, které je považováno za druhořadé. V lidské společnosti se jedná z velké části o diskriminaci ženského pohlaví vůči mužskému pohlaví. Nejde o krátkodobé předsudky, nýbrž o předsudky, které se vyskytují v lidské společnosti již mnoho let. Ženám a mužům jsou určovány role a dovednosti na základě jejich biologických vlastností. Kvůli těmto přesvědčením vznikají stereotypy o jednotlivých pohlavích v celé lidské společnosti. Ženám se omezují některá lidská práva anebo také získávání nových příležitostí na základě jejich pohlaví. S touto problematikou také souvisí pojem lingvistický sexismus, kdy především v různých zprávách či sděleních je ženské pohlaví skrýváno či jinými způsoby podřízeno mužskému pohlaví. To lze spatřit na příkladu *los profesores del plantel*, ve kterém se ukrývá a zneviditelňuje přítomnost žen (Ministerio de la Mujer y Poblaciones Vulnerables 2017: 12–13; UNC 2022: 5).

Nesexistický jazyk je opakem sexistického jazyka. Pod termínem sexistický jazyk lze chápat způsob komunikace, který ponižuje ženy, přiznává jim dané stereotypy a zároveň poškozuje lidskou důstojnost. Jak je již zmíněno dříve, toto poukazuje na skutečnost, že tato přesvědčení jsou daná kulturou a jazyk tím pádem nelze považovat za neutrální (Mercosur 2018: 5; CNDH 2016: 8).

Nesexistický jazyk, ve španělštině *lenguaje no sexista*, je druh jazyka, který zamezuje používání takových slov nebo struktur, které by diskriminovaly ženské pohlaví. Jeho cílem je zviditelnit pohlaví, jak ženské, tak mužské na stejné úrovni, nikoliv zviditelnit mužské pohlaví více než ženské pohlaví. Dalším z jeho úkolů je zvrátit užívání výrazů, které ženy zesměšňují. Používání nesexistického jazyka si klade za snahu

¹² „*No es admisible usar la letra «x» ni la «e» como marca de género. Es, además, innecesario, pues el masc. gramatical funciona en nuestra lengua, como en otras, como término inclusivo para aludir a colectivos mixtos, o en contextos genéricos o inespecíficos*“ (RAE na Twitter 2018: online, originální citace) (<https://twitter.com/RAEinforma/status/1001372268713398273>).

vyobrazit sociální realitu, která je tvořena muži a ženami. Tento typ jazyka také zamezuje určovat stereotypní role podle biologického pohlaví, naopak vyobrazuje ženy ve všech rolích, profesích nebo aktivitách v ženském rodě, kdykoli to je možné (Mercosur 2018: 7–9).

2.3 Nebinární jazyk

Nebinární jazyk, ve španělštině *lenguaje no binario*, se vyskytuje ve snaze komunity LGBTQI+ zohlednit genderovou rozmanitost, intersexuální tělesnost a transgenderové děti. Nebinární jazyk se vyhrazuje proti binárnímu systému španělštiny (dělení na mužský a ženský rod) v důsledku snahy zamezit dalšímu vyjadřování patriarchálního i *cisgenderového*¹³ systému. Klade si za cíl omezit používání písmen „o“ i „a“ a nahradit je jinými variantami, jakými jsou písmeno „x“ či také písmeno „e“, které jsou prosazovány jako politický zásah do jazyka (Sardi, Tosi 2021 dle Cartolari 2022: 166–167).

2.4 Genderově neutrální jazyk

Genderově neutrální jazyk, ve španělštině *el lenguaje neutral en cuanto al género*, je obecné označení pro použití nesexistických, inkluzivních nebo genderově neutrálních výrazů v jazyce. Klade si za cíl zamezit diskriminačním, ponižujícím nebo také stereotypním výrazům, které v opačném případě vyzdvihují jedno pohlaví nebo gender nad ostatní, s tím, že je chápáno jako norma. Jeho používání přispívá k sociálním změnám, redukci genderových stereotypů a k rovnému postavení mužů i žen (Parlamento Europeo 2018: 3).

¹³ Pojem *cis/cisgender* se používá pro označení osoby, která se identifikuje se svým biologickým pohlavím (RAE 2023: online).

3 Situace v Argentině

Tato kapitola se bude věnovat situaci v Argentině týkající se používání inkluzivního jazyka a s ním spjatých jazykových prostředků v komunikaci. Na začátek je třeba uvést, že tato práce není zaměřena na rozbor jednotlivých práv v Argentině, která podmiňují užívání inkluzivního jazyka. Tato část práce se naopak bude zabývat vysvětlením souvislostí, proč se v Argentině prosazuje používání inkluzivní jazyka, jeho problematikou, regionálním i mezinárodním dopadem a jak se promítá do zákonů a následně do příruček. Budou zde zmíněny některé zákony, ale nebudou rozebrány z teoreticko-právního hlediska.

Argentina disponuje pokročilým postavením, pokud se jedná o práva pro osoby z komunity LGBTQI+. V Argentině může, v mezích zákona, každý člověk prožívat svobodný sexuální život. Jakýkoliv pokus o diskriminaci je potlačen díky řadě předpisů, které proti diskriminaci zasahují. Tato jihoamerická země disponuje vůdčím postavením v nastolování rovných práv pro všechny osoby nezávisle na jejich sexuální orientaci a genderové identitě jak v regionu, tak v mezinárodním měřítku (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 11, UNMdP 2019: 18).

V posledních letech v Argentině nastávají kulturní změny, které jsou způsobeny feministickými hnutími či ostatními kolektivy, například skupinami, které se věnují *sexuální rozmanitosti*¹⁴ (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 11).

3.1 Feministické hnutí *Ni Una Menos*

Jedno z argentinských feministických hnutí se nazývá *Ni Una Menos*. Toto hnutí vzniklo jako odezva proti násilí ze strany mužů proti ženám, které může skončit i vraždou ženy. V češtině i španělštině pro tuto situaci existuje termín *femicida*, španělsky *femicidio* nebo *femicidio*¹⁵. Hnutí pořádá pochody, z nichž první se konal v červnu roku 2015, kdy byla zavražděna Chiara Páezová svým přítelem, protože odmítla podstoupit interrupci.

¹⁴ Pojem *rozmanitost*, ve španělštině *diversidad*, označuje přijetí toho, že všichni lidé jsou odlišní, a to i v oblasti sexuality, ve které sexuální orientace a genderová identita tvoří pouze dvě stránky ze všech odlišností, které lidé mezi sebou mají. Rozmanitost také vyjadřuje rovnost z právního hlediska, která je chráněna zákonem (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 12). „*Termínem „genderově rozmanité osoby“ [...] rozumíme všechny osoby, jejichž genderová identita, včetně jejich genderového vyjádření, je v rozporu s tím, co je v určitém kontextu a v určitém čase vnímáno jako genderová norma*“ (LGBT-zdraví 2021: online).

¹⁵ *Femicida*, španělsky *femicidio* nebo *feminicidio*, je výraz, který označuje vraždu ženy spáchanou mužem z důvodu machismu či misogynie. Pod pojmem machismus se rozumí diskriminace z hlediska sexismu, která staví muže do dominantní role nad ženy. Misogynie je termín označující averzi k ženám (RAE 2023: online).

Tento případ je považován za hlavní impulz vzniku tohoto hnutí. Hnutí se staví proti patriarchální společnosti, násilí a bojují za stejná práva pro všechny osoby. V Argentině došlo od roku 2015 do roku 2023 ke 2000 vražd žen (Ni Una Menos 2017: online; DW 2023: online).

3.2 Ministerstvo žen, genderů a rozmanitosti

Bývalé argentinské Ministerstvo žen, genderů a rozmanitosti, ve španělštině *Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad*, vzniklo v roce 2019 ve funkčním období bývalého prezidenta Alberta Fernández de la Rúa na základě bojů hnutí za rozmanitost a feministických hnutí v minulosti a také politického rozhodnutí tehdejší národní vlády. Cílem tohoto ministerstva bylo prosazovat práva žen a osob LGBTQI+ a také přispívat ke změnám v oblasti genderové nerovnosti (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 9). První ministryně tohoto resortu, Elizabeth Gómez Alcorta, řekla: *[...]: „začíná nová etapa vlády, která se zavázala prosazovat práva dívek, žen, lesbiček, transvestitů, transsexuálů a nebinárních osob, aby byla uznána podstatným způsobem: v každodenní realitě každé z nich“*¹⁶ (Gómez Alcorta 2019: online, vlastní překlad).

Ve vztahu k inkluzivnímu jazyku se ministerstvo aktivně podílelo na jeho používání a zároveň jej i prosazovalo. Považovalo za důležité, aby se používal takový jazyk, který reprezentuje všechny osoby, skupiny či kolektivy, které tvoří součást dnešní společnosti a zároveň kritizovalo užívání takových forem jazyka, které nezohledňují všechny občany stejně (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 12–13). *„Dali jsme si předsevzetí směřovat ke kulturní změně, která podporuje jazyk, který neskrývá, nepodřizuje ani nevyklučuje žádný gender a který odráží rozmanitost lidí, kteří tvoří sociální strukturu naší Argentiny“*¹⁷ (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 13, vlastní překlad).

3.2.1 Dosažené výsledky ministerstva během svého působení

Ministerstvo žen, genderů a rozmanitosti během své čtyřleté existence zřídilo řadu opatření. Jedním z nich je takzvaný Integrovaný systém genderově podmíněného násilí,

¹⁶ *„[...] se inicia una nueva etapa de gobierno, la de un Estado comprometido a promover que los derechos de las niñas, mujeres, lesbianas, travestis, trans y personas no binarias se reconozcan de manera sustantiva: en la realidad cotidiana de cada uno, una y una“* (Gómez Alcorta 2019: online, originální citace).

¹⁷ *„Nos proponemos avanzar hacia un profundo cambio cultural que promueva un lenguaje que no oculte, no subordine, ni excluya a ninguno de los géneros y se haga eco de la diversidad de personas que componen el tejido social de nuestra Argentina“* (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 13, originální citace).

španělsky *Sistema Integrado de Casos de Violencia por Motivos de Género*, který uspořádával informace o případech či stížnostech vztahujících se k genderovému násilí. Za celé čtyři roky se nashromáždilo okolo 867 000 dotazů (CNN Español 2023: online).

Druhým z nich je Program naléhavé podpory a okamžité komplexní pomoci v případech extrémního násilí, španělsky *Programa para el apoyo urgente y la asistencia integral inmediata ante casos de violencia extrema*, který má mnoho středisek po celé Argentíně. V těchto střediscích sídlí odborníci z oborů jako jsou například práva, psychologie a další, kteří mají za úkol prosazovat i posilovat práv pro ženy a LGBTQI+ komunitu a pomáhat lidem, kteří se nacházejí v situaci genderového násilí (CNN Español 2023: online).

Dále lze zmínit, že ministerstvo řídilo, již dříve existující, bezplatnou linku tísňového volání 144, která umožňovala poradenství, podporu či péči v situacích genderově podmíněného násilí více než milionu lidem včetně jejich rodin (CNN Español 2023: online).

3.3 Ministerstvo lidského kapitálu

Ministerstvo žen, genderů a rozmanitosti bylo v prosinci 2023 nahrazeno Podsekretariátem pro ochranu před genderovým násilím, ve španělštině *Subsecretaría de Protección contra la Violencia de Género*. Podsekretariát pro ochranu před genderovým násilím je součástí nového Ministerstva lidského kapitálu, ve španělštině *Ministerio de Capital Humano*, v jehož čele je Sandra Pettovellová. Toto ministerstvo vzniklo rovněž v roce 2023 po nástupu nového argentinského prezidenta Javiera Mileie. Během své vlády si klade za cíl snížit počet ministerstev a Ministerstvo žen, genderů a rozmanitosti patřilo mezi ně. Pod Ministerstvo lidského kapitálu spadá několik bývalých ministerstev, a to školství, kultury, práce, sociálního zabezpečení, sociálního rozvoje, včetně již zmíněného Ministerstva žen, genderů a rozmanitosti (CNN Español 2023: online; Boletín Oficial de la República Argentina 2023: online).

Úkolem Ministerstva lidského kapitálu je pomáhat prezidentovi i předsedovi kabinetu ministrů v rozsahu jejich kompetencí, které se vztahují například ke kultuře, vzdělávání, zaměstnanosti, sociálnímu zabezpečení, snižování chudoby, ochraně rodin, plnění závazků přijatých v souvislosti s mezinárodními smlouvami a nadnárodními úmluvami v oblastech jejich působnosti, koordinace a sdružování federálním způsobem, rozvoji rovných příležitostí pro nejzranitelnější sektory společnosti, především pro osoby

se zdravotním postižením, děti a mladistvé, ženy a seniory (Boletín Oficial de la República Argentina 2023: online).

Na webové stránce argentinské vlády, konkrétně na stránce pro Ochranu před genderovým násilím, se píše: „*Pracujeme proti všem formám nerovnosti a násilí, abychom vybudovali spravedlivější společnost*“¹⁸ (Argentina.gob.ar: online, vlastní překlad). Zároveň se na stránce nachází odkaz na již dříve zmíněnou bezplatnou linku 144 (Argentina.gob.ar: online).

3.4 Inkluzivní jazyk v Argentině

Jak je již zmíněno v předešlých kapitolách, pomocí jazyka lze vyobrazit jak identity, které byly v minulosti diskriminovány, tak i jejich práva, která jim byla v minulosti upírána. V současné době se v Argentině často diskutuje o užívání inkluzivního jazyka. Písmeno „e“, jedna z mnoha variant inkluzivního jazyka, se stalo součástí současné španělštiny a používá ho mnoho osob dennodenně, například úředníci, učitelé v celé zemi nebo obecně občané napříč generacemi. Univerzity a fakulty po celé zemi přijaly určité postoje ohledně používání inkluzivního jazyka¹⁹. Stejně, jako univerzity i fakulty, učinily tak i některé veřejné orgány, které započaly začleňovat nesexuální formy do jazyka, například Centrální banka Argentinské republiky (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 11).

Inkluzivní jazyk a jeho formy, např. písmeno „e“ se v Argentině začal nejvíce objevovat v roce 2018 v období demonstrací, které se konaly na podporu týkající se přijetí legalizace potratů. Inkluzivní jazyk se postupně začal vyskytovat na středních školách a byl šířen feministickými hnutími a hnutími za sexuální rozmanitost (El País 2024: online).

V Argentině se lze setkat s několika různými názory a postoji ohledně inkluzivního jazyka. V některých případech se jedná o odmítavé postoje, někdy o postoje, které jsou nakloněny k jeho používání. Rovněž se lze setkat s lidmi, kteří by inkluzivní jazyk používali, ale nenachází k tomu odpovídající ani vhodný způsob (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 12).

Argentina se podle Ministerstva žen, genderů a rozmanitosti (2021: 12) nachází v procesu kulturní transformace, ve které se vyskytují určitá napětí, která by měla být

¹⁸ „*Trabajamos contra toda forma de desigualdad y violencia para construir una sociedad más justa*“ (Argentina.gob.ar: online, originální citace) (<https://www.argentina.gob.ar/capital-humano/generos>).

¹⁹ Situace ohledně univerzit, konkrétně na Universidad Nacional de San Martín, bude rozebrána podrobněji v kapitole 3.4.1

odstraněna [...] „silným odhodláním ze strany těch z nás, kteří věří, že podpora využívání inkluzivního jazyka znamená uvědomit si, že zneviditelnování žen a LGBTI+ osob v diskurzu je mocným způsobem útlaku a reprodukce nerovnosti“²⁰ (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 12, vlastní překlad).

3.4.1 Situace na argentinských univerzitách se zaměřením na Universidad Nacional de San Martín

Zabývání se genderovými otázkami na Universidad Nacional de San Martín, sídlící v provincii hlavního města Argentiny, Buenos Aires, započalo řádně v roce 2014 až po vytvoření Programu proti genderově podmíněnému násilí, španělsky *Programa contra la violencia de género*. Tento program vznikl na základě existující diskriminace a genderového násilí a také na základě dvou případů femicidy, kdy byla zavražděna studentka Valerie Gioffreová spolu se svou matkou Silvinou Eirizovou. Program proti genderově podmíněnému násilí začal působit i v dalších institucích a v národních, provinčních, či obecních orgánech. V listopadu následujícího roku schválila univerzitní rada Protokol o opatřeních v situacích genderové diskriminace a/nebo genderového násilí, *Protocolo para la Actuación en Situaciones de Discriminación por razones de Género y/o Violencia de Género de la Universidad Nacional de San Martín*. V roce 2018 vzniklo ředitelství pro genderovou a sexuální rozmanitost, *Dirección de Género y Diversidad Sexual*, pod záštitou generálního sekretariátu. Ředitelství se zabývá diskriminací a vymýcením násilí na univerzitě. Jeho dalším cílem je rozvoj institucionální politiky (UNSAM 2023: 55–56).

Ředitelství pro genderovou a sexuální rozmanitost na Universidad Nacional de San Martín prosadilo nebo podporovalo několik opatření, kvůli kterým se musely přizpůsobit či změnit univerzitní předpisy. Mezi tato opatření patří i používání inkluzivního jazyka, které univerzita přijala v roce 2018. Kvůli tomuto opatření byla vypracována příručka²¹, která měla za cíl vyobrazit účast feminismu a komunity LGBTQI+ v bojích o uznání jejich identity. Popisuje také jednotlivé formy inkluzivního jazyka a zdůrazňuje, že používání inkluzivního jazyka v ústní či psané formě se nesmí hodnotit negativně ani se zaujetím. Dalším z opatření je například vydávání nebinárních

²⁰ „[...] con un fuerte compromiso por parte de quienes creemos que promover el uso del lenguaje inclusivo implica advertir que la invisibilización de las mujeres y LGBTI+ en el discurso es un poderoso modo de opresión y reproducción de la desigualdad“ (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 12, originální citace).

²¹ Příručce z Universidad Nacional de San Martín spolu s příručkami z Universidad Nacional de Mar Del Plata a Universidad de Córdoba se bude věnovat kapitola 3.4.2.

titulů, které dává možnost vydat titul či osvědčení s nebinárními výrazy, jakým je například zájmeno „elle“ nebo písmena „e“ či „x“ (UNSAM 2023: 56–57).

Univerzita je součástí Meziuniverzitní sítě za genderovou rovnost a proti násilí, *Red Interuniversitaria por la Igualdad de Género y contra las Violencias*, která vznikla v roce 2015 a o tři roky později se stala součástí i Národní meziuniverzitní rady, *Consejo Interuniversitario Nacional*, ve které si klade za úkol odstranit veškerou genderovou diskriminaci z univerzitního systému (UNSAM 2023: 58).

3.4.1.1 Dodržované zákony na univerzitě

Univerzita dodržuje také zákony, které byly přijaty v oblasti genderových práv. Jedná se například o zákon číslo 27.499 *Ley Micaela*, zákon číslo 27.636 *Diana Sacayán – Lohana Berkins* nebo také zákon číslo 26.743 *Ley de Identidad de Género* (UNSAM 2023: 58).

Zákon s názvem *Ley Micaela* s číslem 27.499 získal platnost v lednu roku 2019. Ukládá povinnost školení všem lidem, kteří pracují ve veřejných službách na všech úrovních či v orgánech výkonné, zákonodárné a soudní moci. Školení slouží k porozumění násilí z hlediska genderu a také k porozumění, že jakékoli opatření vlády musí brát ohled na ženy a osoby z komunity LGBTQI+. Cílem tohoto zákona je proškolení občany o této problematice, aby mohli vhodně zasahovat takovým způsobem, aby se nepoužívaly násilné či nerovnoprávné způsoby, ale naopak, aby takovéto způsoby byly odstraněny. Tento zákon je pojmenován podle členky hnutí Ni Una Menos Micaely Garciové, která se stala obětí femicidy (Argentina gob.ar.: online).

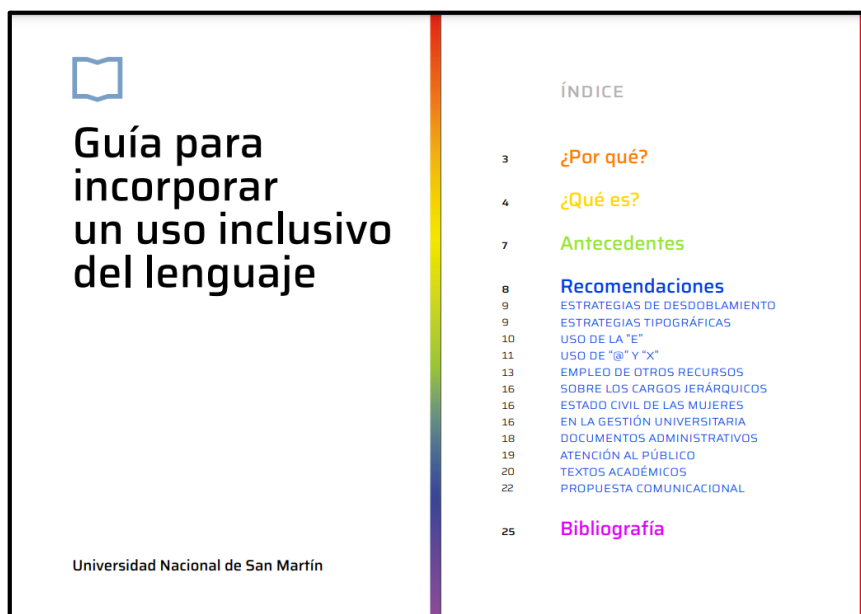
Zákon s číslem 27.636, který nese název *Diana Sacayán – Lohana Berkins*, se zabývá podporou přístupu transvestitů, transsexuálů a transgenderů k formálnímu zaměstnání. Na univerzitě by mělo být alespoň 1 % pracovních míst obsazeno těmito osobami. (UNSAM 2023: 58).

Zákon o genderové identitě, *Ley de Identidad de Género*, číslo 26.743 říká, že všichni lidé mají právo vyjádřit svou genderovou identitu v souladu se svým vnitřním prožíváním. V praxi to mj. znamená, že pedagogové, nepedagogičtí pracovníci či studenti buďto dostanou digitální formulář, který vyplní, nebo osobně kontaktují Ředitelství pro lidský kapitál, *Dirección de Capital Humano*, za účelem změny svých osobních údajů (UNSAM 2023: 58).

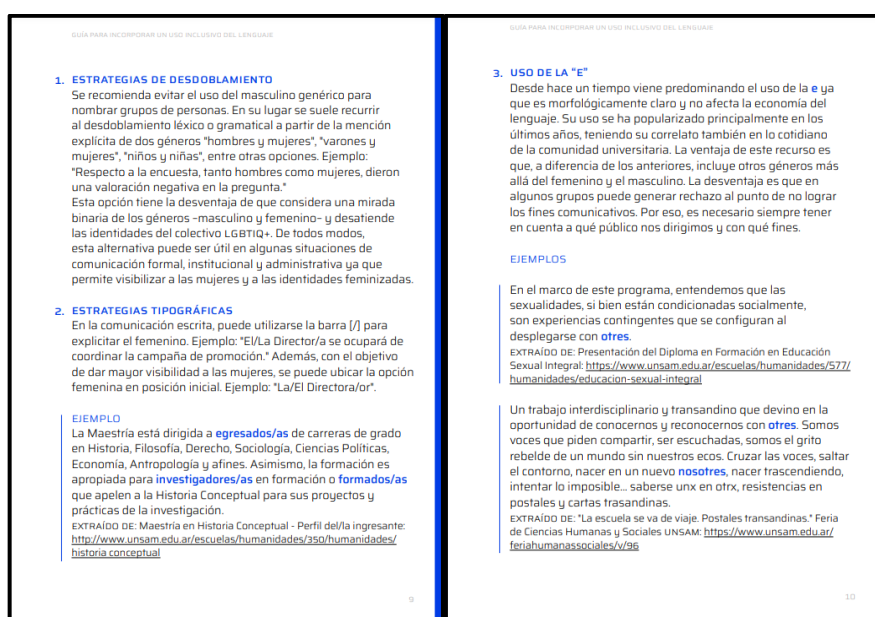
3.4.2 Rozbor příruček z argentinských univerzit

Tato kapitola se bude věnovat analýze příruček ze tří vybraných argentinských univerzit. Konkrétně se bude jednat o příručky z následujících univerzit: Universidad Nacional de San Martín, Universidad Nacional de Mar Del Plata a Universidad Nacional de Córdoba. Tyto příručky byly vybrány na základě toho, že s nimi bylo pracováno v průběhu této práce. Napříč argentinskými univerzitami však existují i další.

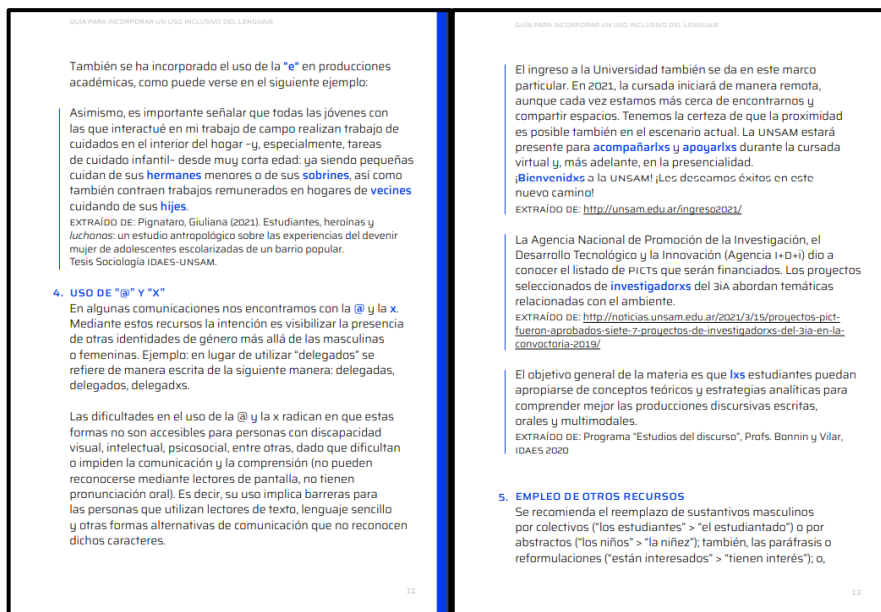
3.4.2.1 Příručka z Universidad Nacional de San Martín (UNSAM)

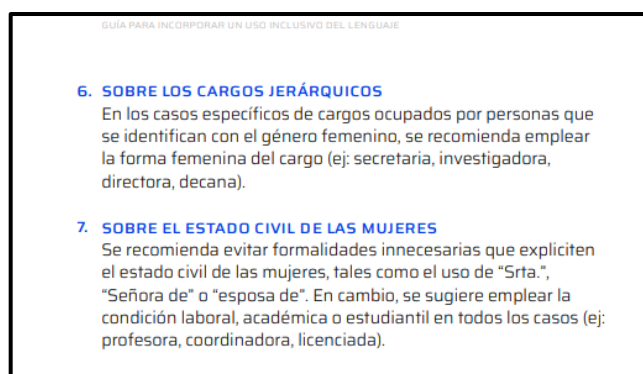
Obrázek 1: Titulní strana s obsahem

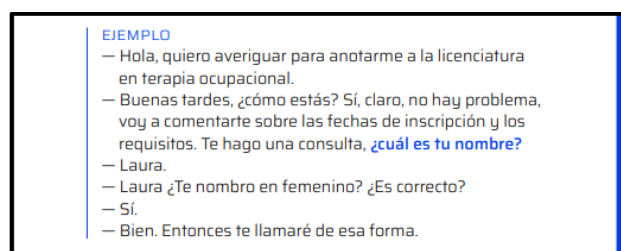
Obrázek 2–3: Jednotlivé formy inkluzivního jazyka spolu s příklady

Obrázek 4–5: Jednotlivé formy inkluzivního jazyka spolu s příklady

Obrázek 6: Poslední zmíněné formy inkluzivního jazyka

Obrázek 7: Ukázka toho, jak se na univerzitě ptát na způsob pojmenování

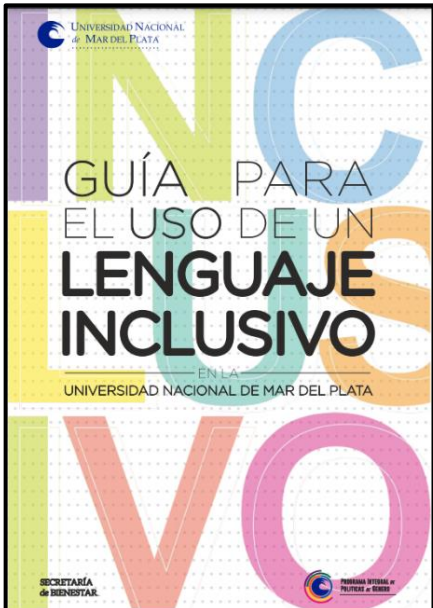

Obrázek 8: Příkladové obrázky publikované univerzitou na sociálních sítích

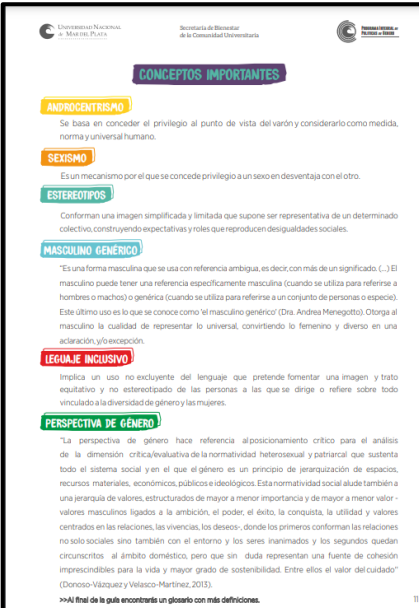
Příručka Universidad Nacional de San Martín, názvem *Guía para incorporar un uso inclusivo del lenguaje* a rozsahem 26 stran, byla vydána roku 2021. Začíná kapitolou, ve které je vysvětleno, jaký je důvod používání inkluzivního jazyka na univerzitě. V následující kapitole je objasněno, co vlastně znamená termín „*inkluzivní jazyk*“. O kapitolu později je uvedeno, jaké jsou mezinárodní organizace a argentinské univerzity, na nichž je doporučeno používat inkluzivní jazyk. Později jsou zmíněny jednotlivé formy inkluzivního jazyka²², které jsou uvedeny na daných příkladech (viz přehled jednotlivých forem na obrázcích výše). Další část se věnuje popisu zákonů a předpisů, které univerzita dodržuje a které již byly představeny výše. V následujících kapitolách se zabývá konkrétními situacemi, žánry a médii s ohledem na používání inkluzivního jazyka, jakými jsou administrativní dokumenty, odborné texty či sociální sítě a další. Tyto situace jsou doprovázeny určitými příklady. Jednou ze situací je taková, že pokud se jedná o administrativní dokumenty, není vhodné používat znak „@“, který by měl být nahrazen například slovy bez označení rodu (UNSAM 2021: 18).

²² Všechny formy inkluzivního jazyka z této příručky jsou rozebrány v kapitole 3.6.

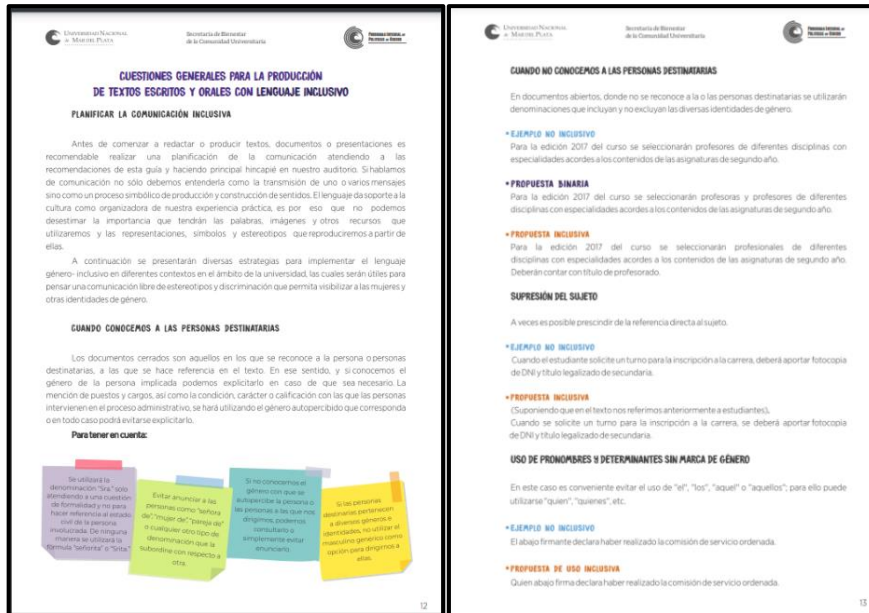
3.4.2.2 Příručka z Universidad Nacional de Mar Del Plata (UNMDP)

		ÍNDICE
¿Por qué es necesario utilizar un lenguaje inclusivo?.....	Página 5	
Violencia simbólica.....	Página 6	
Legislación vigente.....	Página 8	
Conceptos importantes.....	Página 11	
Cuestiones generales para la producción de textos escritos y orales con lenguaje inclusivo.....	Página 12	
Planificar la comunicación inclusiva.....	Página 12	
Cuando conocemos a la persona destinataria.....	Página 12	
Cuando no conocemos a la persona destinataria.....	Página 13	
Supresión del sujeto.....	Página 13	
Uso de pronombres y determinantes sin marcas de género.....	Página 13	
El orden de las palabras.....	Página 14	
Uso de barras.....	Página 14	
El uso de @, X y E.....	Página 15	
Propuesta de uso.....	Página 16	
¿Cómo incorporo la -e?.....	Página 16	
Diversidad y lenguaje.....	Página 18	
Recomendaciones elaboradas por el INADI.....	Página 18	
Imágenes y audiovisuales.....	Página 19	
Tabla comparativa.....	Página 21	
Glosario.....	Página 23	
Bibliografía.....	Página 31	

Obrázek 9–10: Titulní strana s obsahem

	
CONCEPTOS IMPORTANTES	
ANDROCENTRISMO	Se basa en conceder el privilegio al punto de vista del varón y considerarlo como medida, norma y universal humano.
SEXISMO	Es un mecanismo por el que se concede privilegio a un sexo en desventaja con el otro.
ESTEREOTIPOS	Conforman una imagen simplificada y limitada que supone ser representativa de un determinado colectivo, construyendo expectativas y roles que reproducen desigualdades sociales.
MASCULINO GÉNÉRICO	"Es una forma masculina que se usa con referencia ambigua, es decir, con más de un significado. (...) El masculino puede tener una referencia específicamente masculina (cuando se utiliza para referirse a hombres o machos) o genérica (cuando se utiliza para referirse a un conjunto de personas o especie). Este último uso es lo que se conoce como 'el masculino genérico' (Dra. Andrea Menegotto). Otorga al masculino la cualidad de representar lo universal, convirtiendo lo femenino y diverso en una aclaración y exclusión."
LENGUAJE INCLUSIVO	Implica un uso no excluyente del lenguaje que pretende fomentar una imagen y trato equitativo y no estereotipado de las personas a las que se dirige o refiere sobre todo vinculado a la diversidad de género y las mujeres.
PERSPECTIVA DE GÉNERO	"La perspectiva de género hace referencia al posicionamiento crítico para el análisis de la dimensión crítica/evaluativa de la normatividad heterosexual y patriarcal que sustenta todo el sistema social y en el que el género es un principio de jerarquización de espacios, recursos materiales, económicos, políticos e ideológicos. Esta normatividad social alude también a una jerarquía de valores, estructurados de mayor a menor importancia y de mayor a menor valor: valores masculinos ligados a la ambición, el poder, el éxito, la conquista, la utilidad y valores centrados en las relaciones, las vivencias, los deseos, donde los primeros conforman las relaciones no solo sociales sino también con el entorno y los seres inanimados y los segundos quedan circunscritos al ámbito doméstico, pero que sin duda representan una fuente de cohesión imprescindibles para la vida y mayor grado de sostenibilidad. Entre ellos el valor del cuidado" (Donoso-Vázquez y Velasco-Martínez, 2013).
->>Al final de la guía encontrarás un glosario con más definiciones.	

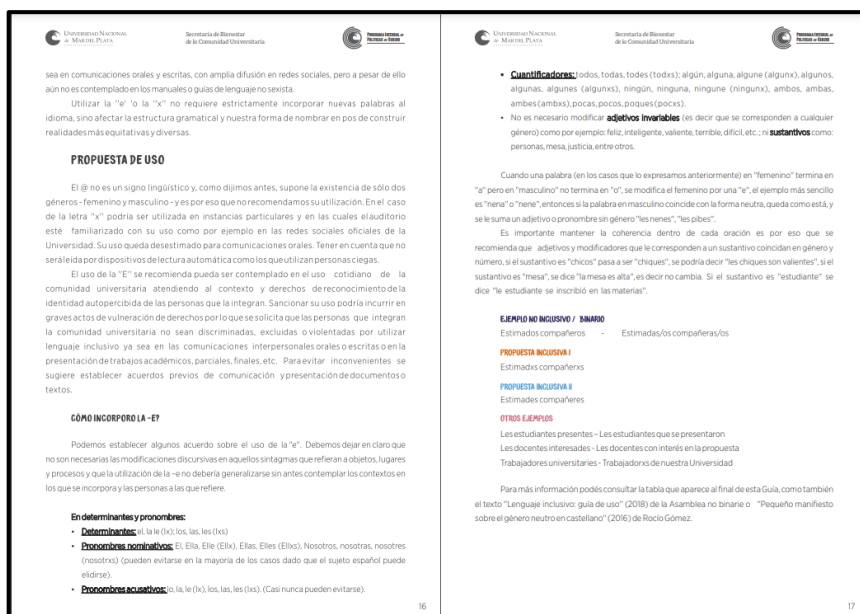
Obrázek 11: Glosář pojmů spjatých s inkluzivním jazykem

Obrázek 12–13: Formy inkluzivního jazyka spolu s příklady neinkluzivními, binárními a inkluzivními

Obrázek 14: Formy inkluzivního jazyka „@“, „x“, „e“

Obrázek 15: Kapitoly, spjaté s formami inkluzivního jazyka „@“, „x“, „e“, ohledně návrhu použití inkluzivního jazyka a začlenění písmena „e“ do jazyka

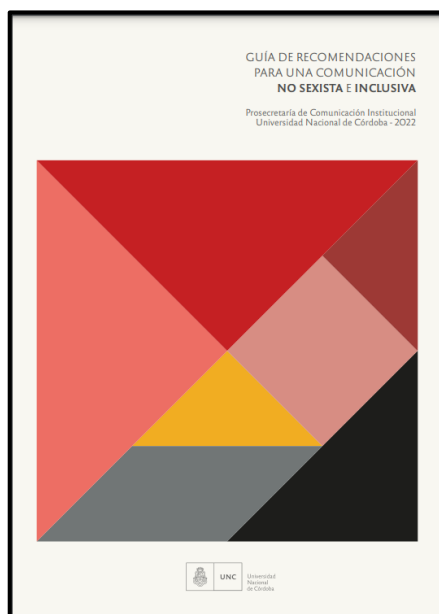
Příručka Universidad Nacional de Mar del Plata, jejíž rozsah čítá 32 stran a která nese název *Guía para el uso de un lenguaje inclusivo en la Universidad Nacional de Mar Del Plata*, byla vydána v roce 2019. Opět začíná tím, proč je důležité používat inkluzivní jazyk. Následující část se zabývá *symbolickým násilím*²³ a jazykem a další kapitola se zabývá platnými právními předpisy v Argentině, které se vztahují k používání inkluzivního jazyka. Následující část je věnována vysvětlení řady pojmů, které jsou spjaté s tématem inkluzivního jazyka, například *sexismus*, *generické maskulinum*, *androcentrismus*, *inkluzivní jazyk*, *genderová perspektiva* a jiné (některé budou představeny v kapitole 3.5.).

Později jsou popsány jednotlivé formy inkluzivního jazyka. Na úvod se zabývá plánováním inkluzivní komunikace, jejím plánováním ve skupinách lidí, které se navzájem znají anebo plánováním inkluzivní komunikace ve skupinách osob, které se navzájem neznají. Tato kapitola je rozebrána podrobněji s jednotlivými formami inkluzivního jazyka. Jedná se víceméně o totožné formy, které jsou zmíněny v předchozí příručce z Universidad Nacional de San Martín a v přehledu výše, jen s tím rozdílem, že příklady jsou rozděleny na příklady neinkluzivní, binární a nebinární. Další formou, která

²³ Termínem *symbolické násilí* podle Bourdiera (2000 dle UNMdP 2019: 6) se rozumí forma nadvlády, která ovlivňuje jak vztahy mezi pohlavími, tak i další vztahy, například třídní nebo etnické. Toto násilí napomáhá k ostatním násilím. Toto násilí se adaptuje do diskurzů a do každodenních praktik. Adaptace zabraňuje kritickému myšlení ohledně vnímání a reprodukci genderové nerovnosti, mužské nadřazenosti, genderových stereotypů nebo stereotypů na základě genderových identit či sexuální orientace.

není zmíněná v příručce Universidad Nacional de San Martín, je vynechání podstatného jména spolu s příkladovými větami. Dále je také zmíněná forma, která se věnuje pořádku slov ve větě a je opět doprovázena příkladovými větami. Další je také forma, která se nazývá „*uso de barras*“ a jedná se o tutěž formu jako v předchozí příručce, kde je zařazena pod „*estrategias tipográficas*“. Kapitola o formě inkluzivního jazyka, písmena „e“, „x“ či znaku „@“, je doplněna o dvě podkapitoly. První se zabývá použitím jednotlivých forem ve vztahu k univerzitě. Druhá se věnuje začleněním písmena „e“ do španělštiny, například v zájmenech v prvním pádě či ve čtvrtém pádě. Další část je zaměřena na rozmanitost a jazyk, ve které se zmiňují již zde uvedené argentinské zákony a zároveň se popisují doporučení, na co dbát v konkrétních situacích např. při tvorbě nahrávek či obrázků. Na závěr je v příručce k dispozici glosář termínů, spjatými s použitím inkluzivního jazyka, například *cisgender*, *rozmanitost*, *intersex*, *queer*, *genderová identita*, *heteronormativita*, *gender*, *homofobie* a jiné (některé budou vysvětleny v kapitole 3.5.).

3.4.2.3 Příručka z Universidad Nacional de Córdoba (UNC)

Obrázek 16: Titulní strana

2) **Sexismo**: se relaciona con una actitud que busca devalorizar y menospreciar a las mujeres e identidades no hegemónicas, a quienes se considera subordinadas y dependientes de los varones. Implica también asignar capacidades, aptitudes y roles diferentes a mujeres y varones en función de una supuesta naturaleza biológica, y desde una perspectiva esencialista. Ejemplo: "Las mujeres son más estudiosas y aplicadas" / "Las mujeres se ofenden fácilmente" / "Las mujeres son más sensibles que los hombres".

¿COMO CONSTRUIMOS UN LENGUAJE INCLUSIVO Y NO SEXISTA?

Hay una variedad de usos del lenguaje que son excluyentes y discriminatorios, y que se recomienda evitar. A continuación, algunos de los casos más frecuentes.

LO QUE NO ES ACONSEJABLE HACER:

- Usar el sustantivo **"hombre"** como **genérico universal**, es decir, como término que representa a la especie humana, porque acentúa la jerarquía masculina, e invisibiliza a las mujeres y otras identidades sexo genéricas. La idea es no tomar la parte por el todo.
- **Considerar o nombrar a las mujeres como una minoría o un grupo aparte**. Ejemplo: "Estudiantes, mujeres y egresados", cuando la expresión correcta debería ser: "Estudiantes y personas egresadas" (la primera afirmación no tiene en cuenta que las mujeres pueden ser también estudiantes y egresadas).
- Si se busca promover mayor inclusión, no apelar al uso generalizado de **construcciones binarias (varón-mujer)** debido a que no reconocen otras identidades y expresiones de género posibles. Ejemplo: en lugar de "los y las estudiantes", usar "clustro estudiantil" / en lugar de "rectores y rectoras", usar "autoridades superiores".
- Eliminar el uso de **artículos masculinos (el / los)** innecesarios. Ejemplo: "Pueden participar de las convocatorias, profesionales", en lugar de "Pueden participar de la convocatoria los profesionales". Así como cualquier otra marca de lenguaje que exprese la preeminencia de la forma masculina en la construcción del discurso.

Obrázek 17: Doporučení, jaké jazykové prostředky je třeba omezit v komunikaci

• Evitar las expresiones que evidencian **formas de trato asimétricas y desiguales** entre los géneros. Por ejemplo: "la mujer de" (un varón), para dar cuenta del estado civil de una persona, y cuando la forma inversa ("el varón de") no se utiliza nunca. Tampoco son correctas "la mujer policía", "la mujer investigadora", "la mujer aviadora", porque "resaltan la condición sexuada de las mujeres por encima de otros rasgos o atributos, que si son pertinentes en el asunto". Se aplica aquí también la regla del trato simétrico (no decimos "el varón policía", "el varón aviador" ni "el varón investigador").

LO QUE SE RECOMIENDA HACER:

• Utilizar el femenino plural **"mujeres"** (y no "mujer" en singular, que remite a la idea de que existe un único modelo de mujer) porque es más representativo del colectivo amplio y diverso que integran, caracterizado por intersecciones de clase, raza, orientación sexual, cultura y otras. Ejemplo: "Día Internacional de las Mujeres" (e identidades diversas), en lugar de "Día Internacional de la Mujer" / "Las mujeres argentinas", en lugar de "la mujer argentina".

También, según el caso, se puede **individualizar: "cada mujer", "una mujer"**. Ejemplo: "Implica una violación a los derechos de cada mujer trabajadora", en lugar de "Implica una violación a los derechos de la mujer trabajadora".

• Es preferible usar el **sustantivo varón** en lugar del sustantivo hombre, porque escapa a la discusión biologicista que apela al uso del término "hombre" como genérico y representativo de toda la especie humana, y porque remite a una relación más igualitaria y no jerárquica con el sustantivo mujer, y otros utilizados para referir a identidades diversas.

• **Desdoblar el enunciado**, cuando éste omite a las mujeres. Ejemplo: "las consiliares y los consiliarios", en lugar de "los consiliarios". Otra vez, tener en cuenta que estas construcciones binarias excluyen otras subjetividades posibles.

• Usar **términos colectivos y abstractos neutros**, que no remitan o se identifiquen con un género en particular. Ejemplos: "la comunidad universitaria", en lugar de "los universitarios" / "el personal docente de la UNC", en lugar de "los no docentes de la UNC" / "el profesorado", en lugar de "los profesores" / "el equipo de coordinación" en lugar de "los coordinadores" / "el grupo de investigación científica", en lugar de "los científicos" / "Decanato", en lugar de "decanos" / "licenciatura", en lugar de "licenciados" / "el Consejo Superior", en lugar de "los consiliarios" / "la juventud y la ciudadanía, en lugar de "los jóvenes y los ciudadanos".

• Una opción siempre válida: **anteponer el uso del sustantivo "personas"**. Ejemplo: las personas migrantes, en lugar de "los migrantes" / "personas privadas de su libertad", en lugar de "los presos" / "personas homosexuales, heterosexuales y bisexuales", en lugar de "los homosexuales, heterosexuales y bisexuales".

• **Alterar el orden de presentación entre el género masculino y femenino**. No hay ninguna regla gramatical que indique que se debe nombrar siempre primero el masculino, y luego el femenino, y el hacerlo recurrentemente supone reforzar la jerarquía masculina. Además en el castellano aprendemos a dar más importancia a quien se nombra en primer lugar. Así que lo recomendable es alternar entre una y otra forma. Por ejemplo: las y los especialistas / decanas y decanos / las y los nodocentes.

• Hablar de **"autonomía y libertad"** de las mujeres (en lugar de "empoderamiento") para intentar no colocarnos en roles pasivos, ya que esta expresión da cuenta de la capacidad de acción y de recursos con los que ellas cuentan para decidir sobre sus propias vidas y objetivos. Mientras que empoderamiento marca la posición de subalternancia y dependencia de las mujeres.

• Recurrir a **formas no personales**. Tales como las estructuras con **se**: "se reclamó durante la marcha", en lugar de "los docentes reclamaron durante la marcha".

Obrázek 18–19: Formy inkluzivního jazyka

/ es necesario: "es necesario aprobar la materia", en lugar de "el estudiante debe aprobar la materia" / **quien, quienes:** "quienes dicten cursos de formación", en lugar de "los que dicten cursos de formación".

COLECTIVO LGTTTBIQ+ Utilizar términos y expresiones respetuosas y representativas de este Colectivo: lesbianas, gais, travestis, transexuales, transgéneros, bisexuales, intersex, queers, y +.

En ese acrónimo, lesbianas, gay y bisexual se refieren a la **orientación sexual**, es decir, a la atracción física, emocional, romántica, afectiva o erótica que se tiene por otra persona. En cambio, transgénero se vincula con la **identidad de género**, un sentimiento personal por el cual nos identificamos como mujer, varón o cualquier otro género, y no necesariamente coincide con nuestro sexo biológico asignado al nacer. La **intersexualidad** no alude a la identidad de género ni a la orientación sexual, sino a aspectos biológicos del cuerpo que no encuadran en la división binaria varón-mujer. Quienes se definen como intersex, tienen identidades de género y orientaciones sexuales diferentes, y unas no dependen de otras. El **término queer** se refiere a las personas que rechazan cualquier definición y clasificación posible respecto de su expresión, identidad de género u orientación sexual. Tiene un sentido disruptivo: cuando lo queer logra ser definido, deja de serlo. El **signo +** reconoce la existencia de otras múltiples y diferentes formas que las personas pueden adoptar para describir su orientación sexual e identidad de género (no binario, pansexual, asexual, genderqueer y otras).

La Universidad Nacional de Córdoba reconoció en 2011 el derecho de toda persona de ser identificada con el nombre elegido y la identidad de género adoptada y autopercibida, y fue declarada "institución libre de discriminación o violencia por expresión e identidad de género" (Ordenanza 9/11 HCS). Este derecho está consagrado también a nivel nacional (Ley 26.743 de Identidad de Género) desde 2012.

La Defensoría del Público de Servicios de Comunicación Audiovisual publicó una guía específicamente orientada al tratamiento periodístico responsable de identidades de géneros, orientación

Obrázek 20: Představení komunity LGBTQI+

Lo que comunican las **IMÁGENES**

Las imágenes que utilizamos para comunicar son **potentes constructoras de sentidos**. A través de una fotografía o un video, podemos reforzar prejuicios de género y acentuar los sesgos en las miradas, o promover relaciones más igualitarias. Esa capacidad para construir sentidos se amplifica enormemente con los algoritmos digitales utilizados en la inteligencia artificial, los cuales multiplican las asociaciones de género sesgadas y refuerzan aún más los estereotipos sexistas y discriminatorios.

Por eso, es importante que las **fotografías y recursos visuales a utilizar:**

- Reflejen la **diversidad de identidades y expresiones de género**. El género es algo complejo, personal y vivencial: se vincula con los sentimientos, roles y comportamientos. Se refiere al modo en que autopercebimos y, a la vez, expresamos externamente nuestra identidad de género (a través de la vestimenta que usamos, el modo en que hablamos o nos comportamos). Y también puede ser significativamente distinto entre culturas y grupos socioeconómicos. En la representación de mujeres, tratar de incluir también a personas trans y de género fluido, por ejemplo, y en general, intentar mostrar el amplio abanico de géneros posibles.
- No reproduzcan ni refuercen **estereotipos sexistas o machistas**. La imagen no debe atribuir rasgos o características específicas culturalmente asignadas a mujeres y varones, ni supuestas funciones o roles sociales que deberían desempeñar de acuerdo al género. Ejemplo: imágenes de mujeres que las muestren (esencialmente) como sensibles, maternales, frágiles, irracionales, o reproductoras del

trabajo doméstico y de cuidados, así como cualquier otra elección que las posiciona en una situación de alterancia e inferioridad respecto al varón. Dos estereotipos sexistas que predominan en la representación social de las mujeres son los de amas de casa y de objeto sexual, mientras que quienes forman parte del colectivo LGBTQTTIQ+ aparecen generalmente de manera ridiculizada y criminalizada. El estereotipo de masculinidad dominante presenta a un varón proveedor del hogar, exitoso, con fortaleza física y emocional, y sexualmente activo. Tener en cuenta además que los estereotipos nocivos pueden ser **directamente negativos** ("las mujeres son complicadas") o **benignos pero solo en apariencia** ("las mujeres son protectoras", pues, por ejemplo, este prejuicio ha sido utilizado para asignar a las mujeres de manera casi exclusiva la responsabilidad de la crianza y el cuidado de hijas e hijos).

- **Incluyan una mirada interseccional**. Además del género, buscar reflejar en las imágenes otras interseccionalidades posibles, como la raza, etnia, clase social, orientación sexual, discapacidad, edad y otras. Estas categorías se superponen creando sistemas de marginación, capas solapadas de opresión social, que acentúan la discriminación y desventaja. Por ejemplo, incluir mujeres y diversidades sexo genéricas no blancas, de contextos raciales y étnicos diferentes. El objetivo es que la imagen logre representar la diversidad étnica característica de nuestros propios entornos locales y regionales. También, visibilizar mujeres y diversidades mayores o con alguna discapacidad física, mostrándolas capaces de llevar adelante vidas activas y plenas. El foco debe estar puesto en la persona y en lo que ésta puede hacer, y no en su edad ni diferencia física o cognitiva.
- **Muestran cuerpos diversos y reales**. Dar cuenta de las diferentes formas, tamaños y contornos corporales femeninas que existen y podemos ver en la sociedad, y con las cuales todas las personas se puedan identificar, promoviendo así una autoimagen positiva de sí mismas. Por ejemplo, cuerpos grandes, bajos, de distintos colores o con marcas en la piel, que además se muestren libres y sin complejos. La intención es reflejar corporalidades que no se ajustan a los modelos sexualizados y cosificados, ni a los estereotipos de belleza hegemónicos.

Obrázek 21–22: Doporučení, na co dbát při tvorbě obrázků

- **Visualicen la Comunidad LGBTQTTIQ+** Las personas LGBTQTTIQ+ están subrepresentadas en los medios y la publicidad, y cuando aparecen, se limitan a algunos estereotipos que se repiten: como varones afeminados, mujeres masculinas, personas LGBTQTTIQ+ llevando la bandera arcoiris, o en marchas y protestas. A la par de estas imágenes, se recomienda buscar otras formas de representación, por ejemplo, considerar otros escenarios (lugar de trabajo, vivienda o viajando) en los que aparecen, o en situaciones cotidianas que expresen vidas positivas y plenas.

Fomentar más imágenes con personas LGBTQTTIQ+ ayuda a deconstruir prejuicios. En los países donde más son representadas visualmente las personas pertenecientes a este colectivo, éstas han asegurado tener menos experiencias relacionadas con los prejuicios y la discriminación social¹.

Obrázek 23: Další doporučení, na co dbát při tvorbě obrázků

Příručka s názvem *Guía de recomendaciones para una comunicación no sexista e inclusiva* a rozsahem o 15 stranách byla vydána roku 2022. Začíná na první pohled stejnou kapitolou jako předchozí příručky, ale je důležité zmínit, že kapitola se zabývá tím, proč začlenit do komunikace nesexistický jazyk, nikoli inkluzivní. Následně jsou vysvětleny dva pojmy, které je třeba odstranit, a to „*androcentrismus*“ a „*sexismus*“.

V další části je již zmíněn inkluzivní jazyk spolu s nesexistickým jazykem a také to, co není doporučeno používat v komunikaci. Jedná se například o používání podstatného jména „*hombre*“, které je příkladem generického maskulina a reprezentuje v řeči pouze muže, nikoli ženy ani jiné genderové identity. Dalšími zmíněními doporučeními jsou například nepovažování ženy za minoritní skupinu a nepoužívání členů mužského rodu „*el*“, „*los*“ a jiné pro ženy a další genderové identity.

V následující kapitole se naopak uvádí, jaké formy je doporučeno používat v komunikaci. Opět se víceméně objevují totožné pojmy, s rozdílem, že jsou jinak pojmenovány, například „*desdoblar el enunciado*“ namísto „*desdoblamiento*“, „*términos colectivos y abstractos neutros*“ namísto „*sustantivos colectivos y sustantivos abstractos*“. Další formou inkluzivního jazyka je například používání množného čísla od podstatného jména „*mujer*“, tedy „*mujeres*“. Universidad Nacional de Córdoba (2022: 6) říká, že „*mujeres*“ lépe a více reprezentuje široký a různorodý kolektiv, z hlediska rasy, sexuální orientace a dalších. Jednou z dalších forem je například umístění podstatného jména „*personas*“ před pojmenování skupiny osob, například „*las personas migrantes*“ namísto „*los migrantes*“ (UNC 2022: 7). Další část příručky je věnována popisu komunity LGBTQI+. Následující kapitola se zabývá dalšími aspekty, na které dbát, aby se podpořily standardy rovné komunikace, například utváření ženských vzorů nebo ukazovat ženy v netradičních rolích a šířit je dál. Poslední kapitola v příručce se věnuje tomu, jaký vliv mají obrázky na myšlení lidí a utváření stereotypů, a proto popisuje, jaké kroky podstupovat, aby se neutvářely genderové stereotypy a byly naopak vyobrazeny různé genderové identity.

3.4.2.4 Shrnutí příruček

Každá příručka je strukturována mírně odlišným způsobem, avšak co se týče obsahu, příručky z Universidad Nacional de San Martín (UNSAM) a z Universidad Nacional de Mar del Plata (UNMdP) jsou si velmi podobné. Obě obsahují podobné kapitoly (viz foto obsahu) a i rozsahově jsou na tom velmi podobně – UNSAM má 26 stran a UNMdP má 32 stran, zatímco UNC čítá pouze 15 stran. Pokud se jedná o popis

jednotlivých forem inkluzivního jazyka, příručka z UNSAM je podrobnější, na druhou stranu příručka z UNMdP obsahuje některé formy, které UNSAM nezmiňuje, a zároveň pokud se jedná o příklady, obsahuje příklady neinkluzivní, binární a nebinární. Z hlediska právních předpisů je podrobnější příručka z UNMdP. Pokud se jedná o charakteristické pojmy, které jsou spjaty s inkluzivním jazykem, v příručce od UNSAM není k dispozici žádný jejich seznam, naopak UNMdP ve své příručce zmiňuje mnoho termínů, například *sexismus*, *cisgender*, *rozmanitost*, *intersex*, *queer* a jiné. V obou příručkách jsou rozebrány situace ve vztahu k inkluzivnímu jazyku, takové situace v příručce UNC popsány nejsou.

Příručka z Universidad Nacional de Córdoba je oproti dvěma předchozím příručkám odlišnější. Jako jediná nejprve píše o nesexistickém jazyce a vysvětluje, co je komunita LGBTQI+. Obsahuje pouze dva související sociální termíny a to „*androcentrismus*“ a „*sexismus*“. V souvislosti výrazovými prostředky nesexistického jazyka jsou zmíněny prakticky stejné formy jako v předešlých příručkách a v přehledu výše. Vyskytují se v ní však formy, které nejsou zmíněné v žádné z předchozích příruček, například užívání podstatného jména „*mujeres*“, a jiné. Obsahuje doporučení, na která dbát při tvorbě obrázků, jelikož obrázky podle UNC (UNC 2022: 10) mají schopnost ovlivnit lidské myšlení, a to i genderové stereotypy.

3.4.3 Opatření podmiňující používání inkluzivního jazyka

Začlenění inkluzivního jazyka do společnosti znamená jeden z kroků, který zrovnoprávňuje ženy a muže a zároveň odstraňuje stereotypy k danému pohlaví. Argentina přijala několik jak vnitrostátních právních nařízení, tak i mezinárodních závazků (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 14).

3.4.3.1 Mezinárodní závazky

Jedním z mezinárodních závazků, ke kterým se Argentina připojila, je Úmluva o odstranění všech forem diskriminace vůči ženám, španělsky *Convención sobre Eliminación de todas las Formas de Discriminación contra la Mujer*, anglicky *Committee on the Elimination of Discrimination against Women*. Lze se také setkat se zkratkou CEDAW. Toto opatření znamená úpravu či odstranění sociálních a kulturních vzorců, které staví ženy do podřadných rolí oproti mužům. Také představuje odstranění stereotypů a stereotypních rolí mezi muži a ženami (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 14).

Dalším opatřením je tzv. Pekingská deklarace a akční platforma, španělsky *Declaración y Plataforma de Acción de Beijing*. Toto opatření se opět vztahuje na rovnoprávnost žen a mužů. Doporučuje zavádět opatření, která napomáhají ke kulturní změně, která by zaručovala rovné postavení mezi muži a ženami (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 14).

Z dalších mezinárodních závazků lze zmínit Principy z Yogyakarta, španělsky *Los Principios de Yogyakarta*, které byly zhotoveny odborníky z celého světa v oblasti lidských práv ve městě Yogyakarta v Indonésii. Tyto zásady se týkají přijetí opatření, která se zasazují o vymýcení předsudků a stereotypů, které se vztahují k sexuální orientaci a genderové identitě (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 15).

3.4.3.2 Vnitrostátní právní předpisy

Jedním ze zákonů, který vznikl v Argentině a byl přijat v březnu roku 2009, je Zákon o komplexní ochraně za účelem prevence, trestání a vymýcení násilí na ženách ve sférách, ve kterých rozvíjejí své mezilidské vztahy. Španělsky se tento zákon nazývá *Ley de Protección Integral para Prevenir, Sancionar y Erradicar la Violencia Contra las Mujeres en los Ámbitos en que Desarrollen sus Relaciones Interpersonales*. Tento zákon vymezuje násilí na ženách, jaké jsou jeho druhy a způsoby. Díky tomuto zákonu má dojít ke zrovnoprávnění žen a mužů a zároveň k odstranění genderové nerovnosti. (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 15).

Dalším ze zákonů je Zákon o genderové identitě, španělsky *Ley de Identidad de Género*. Tento zákon byl přijat v květnu roku 2012 a poskytuje právo všem osobám přijmout jejich genderovou identitu a zároveň povinnost ostatním lidem, která zajistí, aby s nimi bylo jednáno v souladu s jejich sebepojetím (Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad 2021: 15).

3.4.4 Zákaz používání inkluzivního jazyka v Argentině

V únoru roku 2024 současný krajně pravicový prezident Argentiny Javier Milei spolu s jeho vládou zakázal používání inkluzivního jazyka v argentinské veřejné správě a také má v plánu zakázat vše, co se týká genderové perspektivy. Tento zákaz vznikl na popud odmítavého postoje ministerstva obrany k používání písmena „e“, které nahrazuje písmena „a“ i „o“ v komunikaci. Zákaz se bude týkat užívání písmen „e“, „x“, symbolu

„@“ a dokumenty všeho typu již nebudou zahrnovat ženský rod. Podle Javeria Milei genderová ideologie a inkluzivní jazyk ničí hodnoty společnosti (El País 2024: online).

Mnohé organizace a sféry se po oznámení vlády o zákazu inkluzivního jazyka se postavily proti zákazu a podotkly, že Argentina musí dodržovat mezinárodní závazky o lidských právech a že jeho přijetím by se zpochybnila platnost několika dosavadních platných zákonů. S kritikou se toto oznámení o zákoně setkalo i na sociálních sítích (El País 2024: online).

3.5 Charakteristické pojmy

Používání inkluzivního jazyka je spjato s několika společenskými pojmy. Některé termíny jsou již v této práci zmíněny, například cisgender, sexismus nebo generické maskulinum. V následujících odstavcích budou představeny další relevantní pojmy, které byly zmíněny i v některých příručkách.

3.5.1 Androcentrismus

Termín androcentrismus vyjadřuje úhel pohledu, ve kterém je mužský rod chápán jako středobod dění všech věcí. Maskulinita je nadřazena feminitě a ostatním skupinám (UNC 2022: 4).

3.5.2 Heteronormativita

Heteronormativita se vztahuje jak na systém sociální, tak politický, který popisuje heterosexuální jako přirozenou sexuální orientaci a určuje jí roli, která je nutná pro chod lidské společnosti. „*Tento režim je udržován a reprodukován na základě institucí, které legitimizují a zvýhodňují heterosexuální ve spojení s různými sociálními mechanismy, které zahrnují zneviditelňování, vylučování a/nebo pronásledování všech projevů sexuality, které jí neodpovídají*“²⁴ (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 17, vlastní překlad). Heterosexuální je považována za přirozenou normu a odlišná vnímání sexuality jsou považována za deviace nebo perverze (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 17).

3.5.3 Sexuální orientace

Pojem sexuální orientace odkazuje na skutečnost, že každý člověk projevuje citovou a sexuální náklonost k lidem, kteří jsou buďto jiného či stejného pohlaví, a

²⁴ „*Este régimen se sostiene y reproduce a partir de instituciones que legitiman y privilegian la heterosexualidad en conjunción con variados mecanismos sociales que incluyen la invisibilización, exclusión y/o persecución de todas las expresiones de la sexualidad que no se adecuen a él*“ (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 17, originální citace).

zároveň také může označovat sexuální přitažlivost jedince k vícero pohlavím, s čímž souvisí i intimní a sexuální poměr mezi těmito osobami. Do tohoto pojmu jsou zahrnuty i osoby, které jsou asexuální, což znamená, že neprojevují žádnou sexuální přitažlivost k žádnému pohlaví či genderu (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 14).

Homosexualitou se rozumí sexuální orientace, která se týká osob, které fyzicky přitahují osoby stejného pohlaví. Termín gay označuje muže, který cítí sexuální a emocionální přitažlivost k osobám mužského pohlaví, a také označuje ženu, která cítí sexuální a emocionální přitažlivost k osobám ženského pohlaví. Ženu, kterou přitahují jiné ženy, lze označit pojmem lesba (Jandourek 2001: 98; Organización Internacional del Trabajo 2022: 4).

Opakem homosexuality je heterosexuality, která znamená, že jedinec projevuje citovou a sexuální náklonost k lidem opačného pohlaví. Takového jedince lze označit termínem heterosexuál (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 15).

U tohoto tématu se také lze setkat s označením bisexuál, bisexuálka. To znamená, že tato osoba pociťuje sexuální i emocionální přitažlivost k osobám vícero pohlaví (Organización Internacional del Trabajo 2022: 4). Dále se lze setkat s pojmem pansexualita, kterým se rozumí sexuální přitažlivost k jakékoli osobě nebo věci (RAE 2023: online).

3.5.4 Homofobie

Pod termínem homofobie se rozumí strach z homosexuality a homosexuálních osob, který se vyznačuje negativním a opovržlivým přístupem k sexuálním vztahům mezi jedinci stejného pohlaví a k homosexuálům jako takovým (Jandourek 2001: 98).

3.5.5 Komunita LGBTQI+

Komunita LGBTQI+ je označení pro skupinu lidí, která se vztahuje k osobám jiné sexuální orientace než heterosexuální, tudíž lesbám, gayům či bisexuálům. Dále zahrnuje transsexuály, intersexuály a queer lidi. Znaménko „+“ reprezentuje jiné sexuální orientace, pohlaví či genderové identity, například nebinární, pansexuály nebo také asexuály. V různých regionech a jazycích má tato komunita odlišné seřazení písmem, například LGTBI, LGTBIQ, LGTTTS nebo LGTTTBIQ+ (UNC 2022: 8; Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 14).

Tato komunita se potýká s vlnou diskriminace, neboť bojuje proti heterosexuality a jejímu nadřazenému postavení ve společnosti. Její členové se setkávají i se slovními útoky či fyzickým napadáním, což vyvolává pocit odloučení ze společnosti (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 17–18).

3.5.5.1 Queer

Termín queer, který byl v minulosti chápán jako pejorativní označení pro gay komunitu, se používá jako obecný pojem pro osoby s jinými sexuálními orientacemi, genderovými identitami, genderovými projevy a pohlavními znaky. Dále se považuje za další možnost označení osob patřících do komunity LGBT (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 16–17; Organización Internacional del Trabajo 2022: 4). „*Termín „queer“ používá mnoho osob, kteří se nepřizpůsobují ekonomickým, sociálním i politickým normám v určité společnosti kvůli své sexuální orientaci, genderové identitě a genderovému projevu*“²⁵ (Organización Internacional del Trabajo 2022: 4, vlastní překlad).

3.5.5.2 Trans, transvestita, transgender, transsexuál

Pod pojmem trans se rozumí zastřešující označení pro transvestity, transsexuály a transgender osoby. Popisuje odlišnou genderovou identitu od pohlaví, se kterým se daný člověk narodil (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 15).

Transvestita je termín označující „*konstrukci identity*“, která si klade za cíl vyobrazit rozdílnou identitu od pohlaví přiděleného společností. Tyto osoby si upravují své tělo plastickými operacemi, aby dostatečně vyobrazili svoji genderovou identitu, ale nepřizpůsobují své genderové identitě své genitálie (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 15).

Transsexuála lze charakterizovat stejným způsobem jako transvestitu jen však s tím rozdílem, že transsexuálové upravují nebo chtějí přizpůsobit své genitálie své pohlavní identitě (Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social 2015: 16).

Argentinské ministerstvo práce, zaměstnanosti a sociálního zabezpečení (2015: 15) řeklo, že v některých zemích na světě mají pojmy transvestita a transgender odlišné významy, kdy transgender označuje tranzici neboli přechod z jednoho pohlaví na druhé.

²⁵ „*El término “queer” es utilizado por muchas personas que consideran que no se ajustan a las normas económicas, sociales y políticas de una sociedad determinada basadas en su orientación sexual, su identidad de género y su expresión de género*“ (Organización Internacional del Trabajo 2022: 4, originální citace).

Naopak v Argentíně oba tyto pojmy charakterizují ty jedince, kteří se ztotožňují s tím pohlavím, které je odlišné od toho, se kterým se narodili.

3.5.5.3 Intersex

Termín intersex se nevztahuje k genderové identitě ani k sexuální orientaci, nýbrž souvisí s biologickými aspekty těla, které nejsou ryze binárního charakteru, tedy nejsou rozděleny na muže a ženy. Člověk disponuje nekonkrétním množstvím pohlavních znaků obou pohlaví (UNC 2022: 8; RAE 2023: online).

3.6 Jazykové prostředky

Ve španělštině existuje mnoho forem, jak utvořit inkluzivní jazyk. Pro použití určité formy se lze rozhodovat na základě toho, aby co nejlépe reprezentovala osoby, které je třeba oslovit. Také lze vybrat jednotlivé formy dle určité komunikační situace (UNSAM 2021: 8).

3.6.1 Strategie zdvojování

Jak je již zmíněno dříve, myšlenkou inkluzivního jazyka je zamezit používání generického maskulina, pokud je třeba oslovit určitou skupinu lidí. Je vhodnější použít takové formy, které zviditelňují obě pohlaví – mužské a ženské. Pokud by se použil způsob zdvojování – *desdoblamiento*, bylo by řečeno například „*hombres y mujeres*“ nebo „*niños y niñas*“. Toto užití má jednu nevýhodu, kterou je zahrnutí osob pouze mužského a ženského pohlaví a nezahrnutí osob, které mají jiné genderové identity z komunity LGBTQI+. Tato varianta inkluzivního jazyka je považována za vhodnou při formální komunikaci, v některých institucích nebo na úřadech, protože pomáhá vyobrazovat ženy a feminizované identity v komunikaci (UNSAM 2021: 9).

3.6.2 Typografické strategie

Tato forma inkluzivního jazyka se používá pouze v písemné komunikaci a má za cíl šetřit místo. Skládá se z lomítka oddělovacího koncovky pro mužský rod a ženský rod. V případě podstatných jmen doprovázených členy jsou členy rovněž lomítkem rozděleny. Pokud je v úmyslu vyobrazit ženy výraznějším způsobem, je vhodné umístit podstatné jméno v ženském rodě na první pozici. Příklady: *el/la director/a*, *la/el directora/or*, *investigadores/as*, (UNSAM 2021: 9, UNMdP 2019: 14).

3.6.3 Použití písmena „e“

Universidad Nacional de San Martín (2021: 10) spolu s Universidad Nacional de Mar del Plata (2019: 15–16) říkají, že toto užití je dnes jednou z nejpoužívanějších

výrazových forem inkluzivního jazyka a převažuje nad ostatními formami, neboť je pro mluvčí morfologicky srozumitelné, dobře vyslovitelné a je dobré pro ekonomii jazyka. Písmeno „e“ se vztahuje ke všem rodům, nejen k mužskému či ženskému. Používá se jak v ústní, tak písemné komunikaci, a hojně se užívá na sociálních sítích. „Nevýhodou je, že v některých skupinách může vyvolat odmítnutí, a to až do té míry, že se nedosáhne komunikačních cílů. Proto je důležité, mít vždy na paměti, na jaké publikum se obracíme a s jakým cílem“²⁶ (UNSAM 2021: 10, vlastní překlad). Příklady: „hijos“, „hijas“ → „hijes“; „hermano“, „hermana“ → „hermane“; „vecino“, „vecina“ → „vecine“ (UNSAM 2021: 11).

Španělská královská akademie se k této formě inkluzivního jazyka vyjádřila takto: „Použití písmene „e“ jako předpokládaného označení inkluzivního rodu je cizí morfologii španělštiny a také zbytečné, protože gramatický mužský rod již tuto funkci plní jako neoznačený termín rodové opozice“²⁷ (RAE na Twitter 2021: online, vlastní překlad).

3.6.4 Způsob použití „@“ a písmena „x“

Obě varianty se používají v písemné komunikaci, ačkoli byly snahy o použití písmena „x“ v mluvené komunikaci, ale docházelo k problémům s výslovností. Používání písmena „x“ a „@“ má zdůraznit, že na světě existuje více genderových identit než jen muž a žena. Například místo psaní „delegados“ se doporučuje používat v psané podobě „delegadas“, „delegados“, „delegadx“. Písmeno „x“ se používá pro označení jednotlivých genderových identit. Znak „@“ byl v minulosti kritizován, jelikož se zdá, že se skládá z písmena „a“, které označuje osoby ženského pohlaví, a písmena „o“, které označuje osoby mužského pohlaví. Forma inkluzivního jazyka, písmeno „x“, nebyla zatím přijata Španělskou královskou akademií. (UNSAM 2021: 11–12, UNMdP 2019: 15–16).

Lze se setkat s problémy, které se týkají použití forem „@“ a „x“. Tyto formy mohou způsobit obtížnější komunikaci i porozumění nebo znemožnit komunikaci i porozumění. U těchto forem je problém s jejich rozpoznáním na obrazovkách a jejich

²⁶ „La desventaja es que en algunos grupos puede generar rechazo al punto de no lograr los fines comunicativos. Por eso, es necesario siempre tener en cuenta a qué público nos dirigimos y con qué fines“ (UNSAM 2021: 10, originální citace).

²⁷ „El uso de la letra «e» como supuesta marca de género inclusivo es ajeno a la morfología del español, además de innecesario, pues el masculino gramatical ya cumple esa función como término no marcado de la oposición de género“ (RAE na Twitter 2021: online, originální citace) (<https://twitter.com/RAEinforma/status/1412313576472256512>).

nemožnou výslovností. To se týká zejména osob se zrakovým, mentálním či psychosociálním postižením nebo osob, které používají primitivní jazyk či čtečky textů (UNSAM 2021: 11).

3.6.5 Další formy inkluzivního jazyka

Místo podstatných jmen rodu mužského je vhodnější používat hromadná podstatná jména, což jsou slova označující skupinu stejného významu, například „*los estudiantes*“ → „*el estudiantado*“ (UNSAM 2021: 13, Gómez Torrego 1998: 34).

Dalším způsobem je nahrazení podstatných jmen rodu mužského abstraktními podstatnými jmény, což jsou slova, která neoznačují reálnou věc, ale označují vlastnosti, stavy nebo děje, tedy nehmotné objekty, například místo „*los niños*“ → „*la niñez*“. Tato forma někdy není vhodná, protože je nutné určitou větu transformovat nebo může dojít ke změně významu dané věty (UNSAM 2021: 13–14, Gómez Torrego 1998: 34).

Další metodou, jak učinit jazyk inkluzivním, jsou formulace nebo parafráze, například „*están caracterizados*“ → „*tienen característica*“ (UNSAM 2021: 13).

Posledním způsobem podle příručky z Universidad Nacional de San Martín (2021: 14) je používání determinantů a zájmen bez označení rodu, například „*los participantes*“ → „*cada participante*“, „*quienes participan*“. Je doporučeno zamezit užívání výrazů jako „*el*“, „*los*“, „*aquel*“ nebo „*aquellos*“, které by měly být nahrazeny například v jednotném čísle zájmenem „*quien*“ nebo v množném čísle zájmenem „*quienes*“ (UNMdp 2019: 13).

Universidad Nacional de Córdoba (2022: 7–8) zmiňuje ještě neosobní formu „*se*“ spolu s „*es necesario*“. Například „*se reclamó durante la marcha*“ namísto „*los docentes reclamaron durante la marcha*“ a „*es necesario aprobar la materia*“ na rozdíl od „*el estudiante debe aprobar la materia*“.

3.6.6 Postavení žen z hlediska hierarchie a zobrazení jejich rodinného stavu

Pokud existují pozice, které zastávají osoby, které se ztotožňují s ženským pohlavím, mělo by se používat označení dané pozice v ženském rodě, například „*directora*“, „*decana*“ (UNSAM 2021: 16).

Z hlediska rodinného stavu žen je doporučeno zdržet se oslovení, která určují jejich rodinný stav, a jsou jimi například „*Srta.*“, „*Señora de*“ a další. Namísto toho by se mělo v závislosti na situaci používat formální status zaměstnankyně, studentky nebo akademičky, například „*profesora*“, „*coordinadora*“, „*licenciada*“ (UNSAM 2021: 16).

Přehledné shrnutí poskytuje tabulka se sexistickými výrazy a výrazy, jakými je lze nahradit, aby se jednalo o inkluzivní jazyk.

Tabulka 1: Sexistické výrazy a alternativní inkluzivní výrazy (UNMdP 2019: 21–22, převzato bez úprav)

Sexistické a diskriminační užití	Inkluzivní jazyk
El hombre/los hombres	La humanidad, las personas
Los derechos del hombre	Los derechos humanos; los derechos de la persona/las personas
El niño (p.e.: los derechos del niño)	Los derechos de la niñez niñe
Los niños/los jóvenes	Niñas, niños y niñez La niñez, les jóvenes
Los adultos	Las personas adultas, las personas en edad adulta
Los profesores	Los profesores y las profesoras, el personal docente, el profesorado Les profesores
Los ciudadanos	La ciudadanía, los ciudadanos y las ciudadanas Les ciudadanes La sociedad
Todos	Todos y todas, todas las personas Todes
Alumnos	Alumnes El alumnado
Los estudiantes	El estudiantado Les estudiantes El cuerpo estudiantil
Los graduados	Graduadas y graduados Graduades
El trabajador	El trabajador y la trabajadora Les trabajadores
Los tutores	Tutores y tutoras Quienes realizan tutorías
Los inscriptos	Los inscriptos/las inscriptas/les inscriptes
Estimado	Estimada/Estimado/Estimade
Los solicitantes	Las personas solicitantes
Los interesados	Las personas interesadas
Los administrativos	La administrativa o administrativo El personal administrativo El cuerpo administrativo
Adjunto	La adjunta o adjunto Adjunto/a Adjunte

Ayudante/ayudantes	El/la ayudante, ayudante/a Las ayudantías
Bedel	La bedela o el bedel Bedel/a Bedelía
Consejero	La consejera y el consejero Consejero/a Consejere Consejería
Director	La directora o director Director/a Directora La dirección El equipo directivo
Interino	La interina o el interino Interino/a Interine El personas interino
Licenciado	La licenciada o licenciado Licenciado/a Licenciade

4 Empirická část

Empirická část této bakalářské práce bude zaměřena na analýzu užívání forem inkluzivního jazyka v Argentině a bude se skládat ze tří následujících podčástí.

První bude zaměřena na příspěvky na sociálních sítích. Cílem pro tuto část bude zmapovat užívání forem inkluzivního jazyka v každodenní komunikaci na sociálních sítích od obyvatel Argentiny. Příspěvky budou pocházet z účtů sociálních sítí univerzit, argentinských influencerů, či politiků. Také zde budou obsaženy příspěvky z Facebookových skupin.

Druhá část této kapitoly se bude zabývat dotazníkovým šetřením. Dotazník byl vytvořen k lepšímu pochopení a získání většího povědomí od samotných občanů Argentiny, jaký postoj zaujímají k používání inkluzivního jazyka či jaké konkrétní formy používají v jednotlivých komunikačních situacích. Dotazník, obsahující 16 krátkých otázek, byl zpracován v aplikaci Survio a byl poslán Dr. Gabriele Leightonové na Universidad Nacional de San Martín, která ho pomohla distribuovat na univerzitě. Dotazník byl poskytnut v online verzi.

Třetí částí bude rozhovor se třemi argentinskými občany. Rozhovor slouží k většímu objasnění používání inkluzivního jazyka v Argentině, jehož respondenti obdrželi 11 otevřených otázek a mohli odpovědět v libovolném počtu slov. Otázky se vztahovaly k postoji jednotlivých respondentů k používání inkluzivního jazyka, postoji občanů Argentiny k inkluzivnímu jazyku a později k formám inkluzivního jazyka a jejich používání v komunikačních situacích. Rozhovor byl proveden skrz aplikaci Whatsapp. Respondentům byly položeny otázky a oni na ně vzápětí odpověděli.

Jednotlivá shrnutí z již zmíněných částí se nachází v závěru této kapitoly, a to v samostatné podkapitole s číslem 4.4.

4.1 Příspěvky na sociálních sítích

Sociální síť a příspěvky na nich jsou vhodným nástrojem/zdrojem, kde se setkat s formami inkluzivního jazyka. Komunikují či sdílejí své příspěvky zde jak známí lidé či instituce, tak také obyčejní lidé, a proto lze zjistit, zda jej používají obě jmenované skupiny. Příspěvky budou pocházet ze sociální sítě Instagram a účtů argentinských univerzit, argentinských influencerů či argentinských politiků. Další příspěvky budou pocházet ze sociální sítě Facebook, konkrétně ze dvou skupin nabízejících práci, či bydlení, ve kterých sdílí své příspěvky obyčejní lidé. Jak je již zmíněno v kapitole 4.5.,

používání inkluzivního jazyka je od února 2024 zakázáno prezidentem Argentiny Javierem Mileiem, a proto nové příspěvky obsahující inkluzivní jazyk je obtížné najít. Příspěvky pochází převážně z roku 2023 a některé i z letošního roku 2024.

4.1.1 Univerzity

Příspěvky z univerzit byly vybrány na základě toho, že se s univerzitami a zejména s jejich příručkami v průběhu této práce často pracovalo. Příspěvky pochází z Universidad Nacional de San Martín a Universidad Nacional de Mar Del Plata.

4.1.1.1 Universidad Nacional de San Martín (UNSAM)

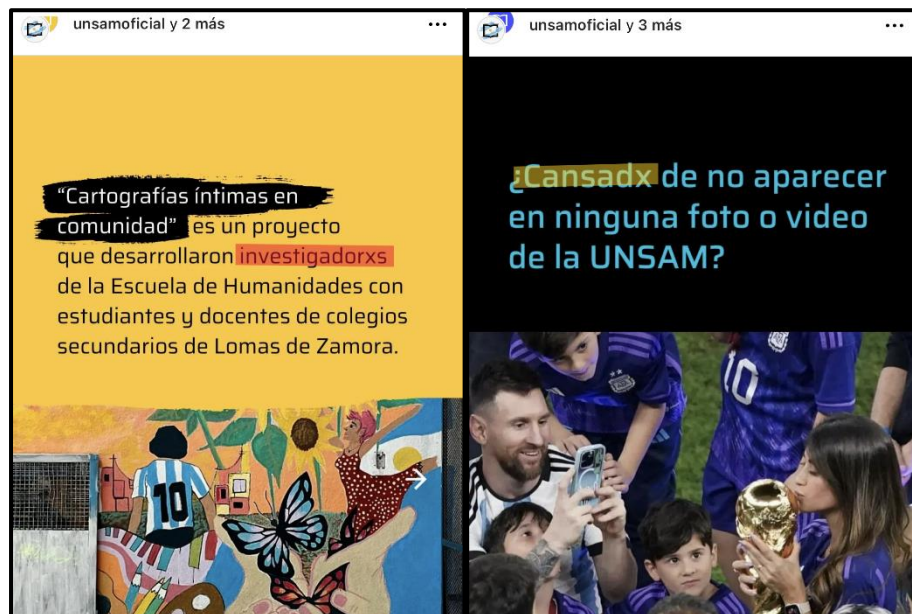

Obrázek 24–25: Tento příspěvek obsahuje jak formu inkluzivního jazyka zdvojení „niños“, „niñas“ tak formu s písmenem „x“ „adultxs“, „niñx“.

Zároveň také obsahuje i generické maskulinum „algún familiar“.

Obrázek 26–27: Komentář k předchozímu příspěvku obsahuje formy inkluzivního jazyka „x“ „lxs niñxs“ a v následujícím příspěvku obsahuje rovněž písmeno „x“.

Obrázky č. 28–29: Další příspěvky s písmenem „x“.

4.1.1.2 Universidad Nacional de Mar Del Plata (UNMdP)

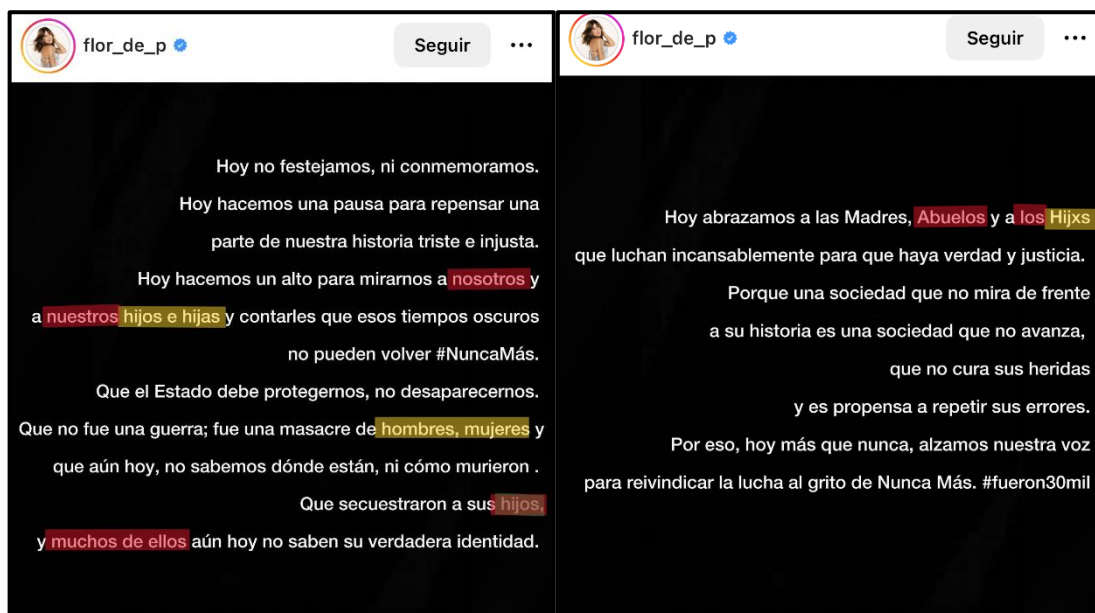
Obrázek 30–31: Příspěvek, který obsahuje formu zdvojení „chicos y chicas“.
V příspěvku se vyskytuje generické maskulinum „los“, „acompañados“. Paní Lourdes Rojo používá pouze generické maskulinum „los chicos“, „juntos“, „muchos de ellos“.

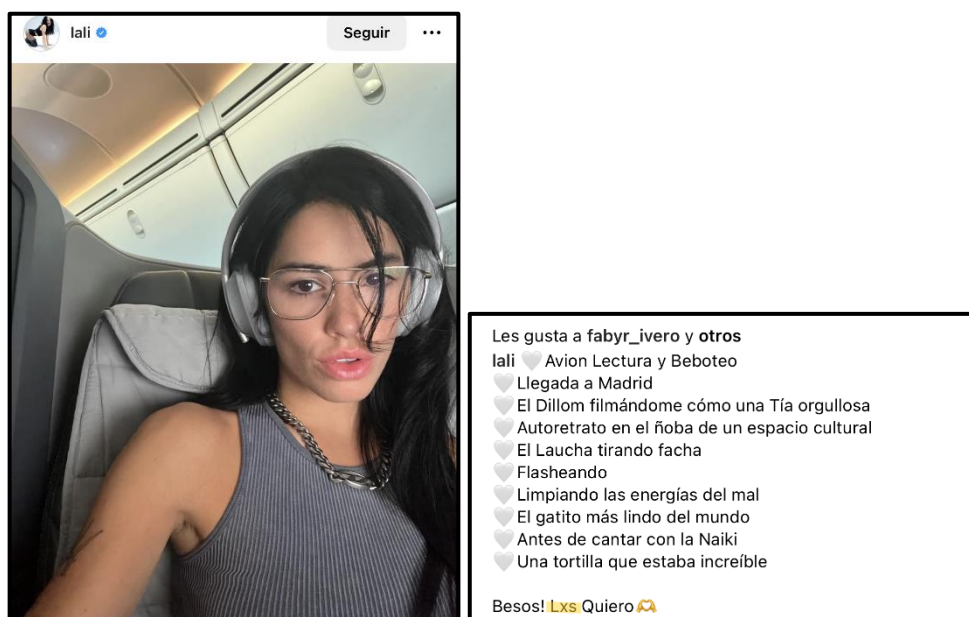
Obrázek 32: Příspěvek, který obsahuje slovo „comunidad“ a „personal“, která lze považovat za podstatná jména hromadná. Objevuje se zde i forma písmena „e“ „graduades“. Obsahuje také výrazy „estudiantes“ a „docentes“, které lze považovat za neutrální.

4.1.2 Argentinští influenceři

Příspěvky od influencerů z Argentiny byly vybrány na základě vlastního úsudku, jelikož influenceři oslovují své sledující a mohli by tak používat formy inkluzivního jazyka. Příspěvky budou pocházet od dvou argentinských influencerek – herečky Florencia Peña a zpěvačky Lali Espósito.

Obrázek 33–34: Příspěvek, který zahrnuje jak formu zdvojení „*hijos e hijas*“, „*hombres y mujeres*“ tak formu s písmenem „x“ „*hijxs*“. Zároveň také obsahuje i generické maskulinum „*hijos*“, „*nosotros*“, „*nuestros*“, „*muchos de ellos*“, „*abuelos*“, „*los*“. Výrazy „*nuestros*“ a „*los*“ se nachází před inkluzivním výrazem.

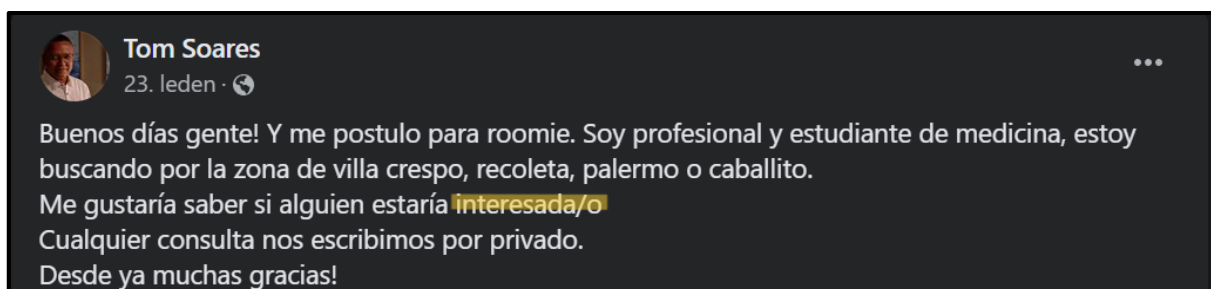
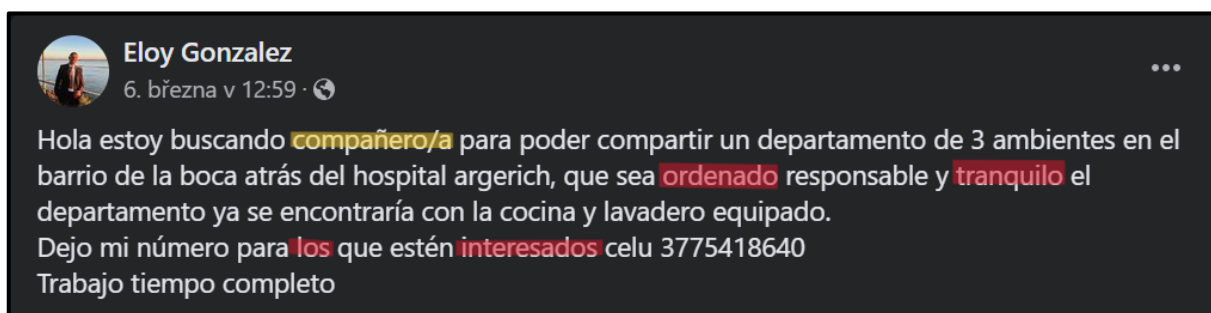

Obrázky č. 35–36: Příspěvek, který zahrnuje formu „x“ „*lxs*“.

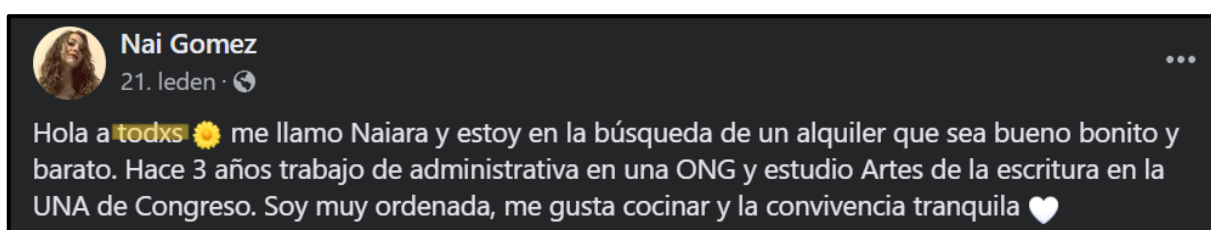
4.1.3 Facebookové skupiny

Facebookové skupiny byly zvoleny z toho důvodu, že obsahují nabídky práce či ubytování, které píší či vyhledávají obyčejní lidé. Příspěvky budou pocházet ze skupin Busco roommate en Buenos Aires, kde se poptávají či nabízejí byty v Buenos Aires a Busco/Ofrezco trabajo en Buenos Aires, kde se sdílí nabídky práce v Buenos Aires.

4.1.3.1 Skupina Busco roommate en Buenos Aires

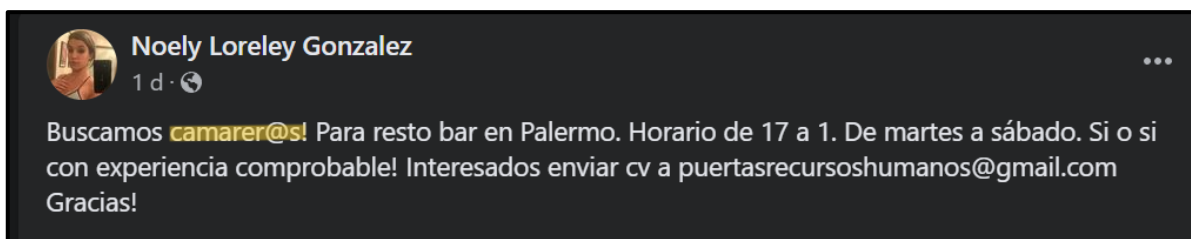
Obrázek 37–38: V těchto příspěvcích se objevují typografické strategie „*compañero/a*“, „*interesado/a*“. V prvním příspěvku se nachází také výrazy s generickým maskulinem „*ordenado*“, „*tranquilo*“, „*los*“, „*interesados*“.

Obrázek 39: Tento příspěvek zahrnuje písmeno „x“ „*todxs*“.

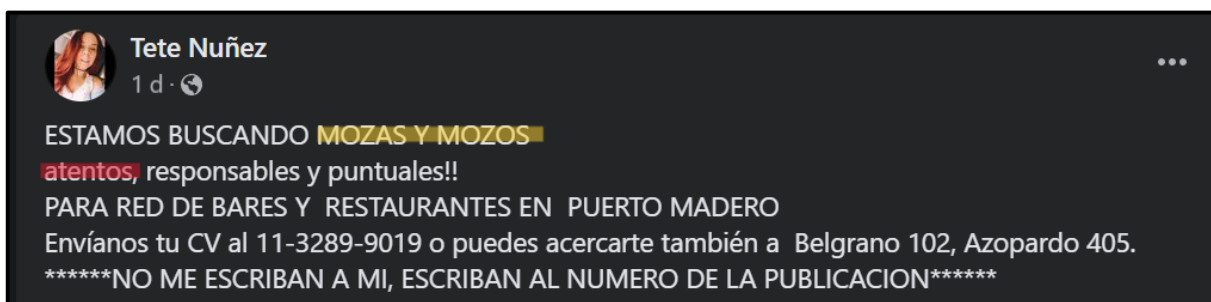
4.1.3.2 Skupina Busco/Ofrezco trabajo en Buenos Aires

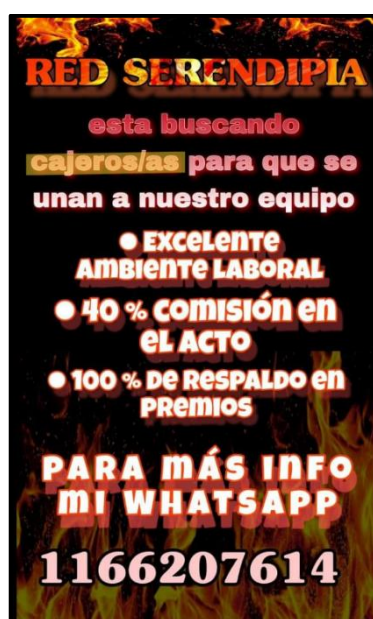

Se busca **emplead@** para administración!
Sin experiencia de 18 a 25 años!
Comunicarse al 11 2739-9816

Obrázek 40–43: Příspěvky, které obsahují formu inkluzivního jazyka „@“
„camarer@s“, „cajer@s“, či „emplead@s“.

Obrázek 44: Příspěvek, který zahrnuje formu zdvojení „mozas y mozos“ a podstatné jméno vztahující se k ženám je na prvním místě. Obsahuje také generické maskulinum „atentos“.

Obrázek 45: Příspěvek, který obsahuje typografickou strategii „cajeros/as“.

Cualquiera que busque trabajo.
Necesito personal urgente. Buen salario.

Obrázek 46: Příspěvek, který obsahuje zájmeno neoznačující žádný rod „*cualquiera*“.

4.1.4 Argentinská politická scéna

Vzhledem k tomu, že se tato práce nutně zmiňuje i politickou situací v Argentině, i v této kapitole budou zmíněny příspěvky některých argentinských politiků a jedné politické strany. Bude se jednat o politika Sergia Massu, neúspěšného kandidáta na prezidenta, kterého porazil v posledních prezidentských volbách současný prezident Javier Milei a političku Cristinu Fernández de Kirchner, která byla dvakrát prezidentkou Argentiny a jedná se o velmi známou argentinskou političku. Příspěvky taky budou pocházet z politické strany Unión por la Patria, která je dnes opoziční stranou v Argentině, mezi jejíž členy patří již zmínění Cristina Fernández de Kirchner či Sergio Massa. Příspěvky od současného argentinského prezidenta Javiera Milei nebudou k dispozici, jelikož, jak je již uvedeno dříve, není zastáncem inkluzivního jazyka, tudíž ani žádné jeho příspěvky neobsahují formy inkluzivního jazyka.

4.1.4.1 Sergio Massa

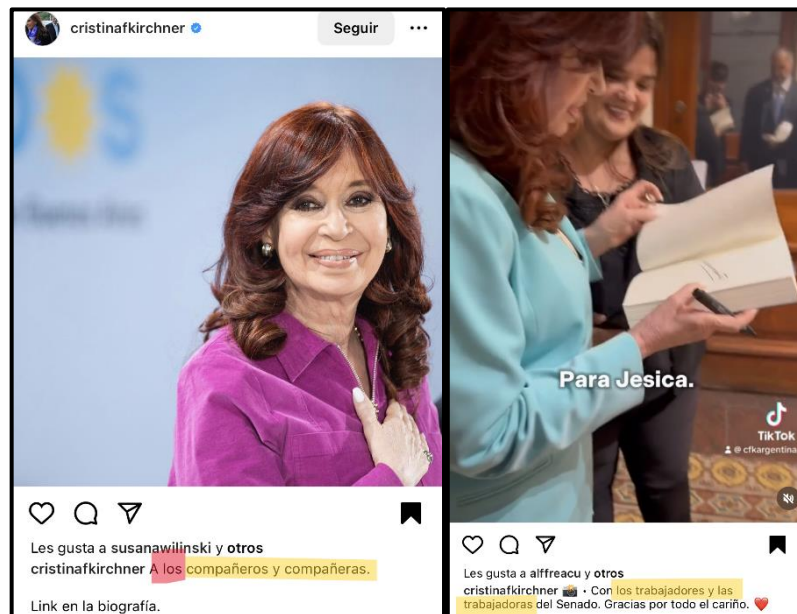

Obrázek 47–48: Výstřižek z ústního projevu, kde Sergio Massa použil formu zdvojení „*los argentinos y a las argentinas*“.

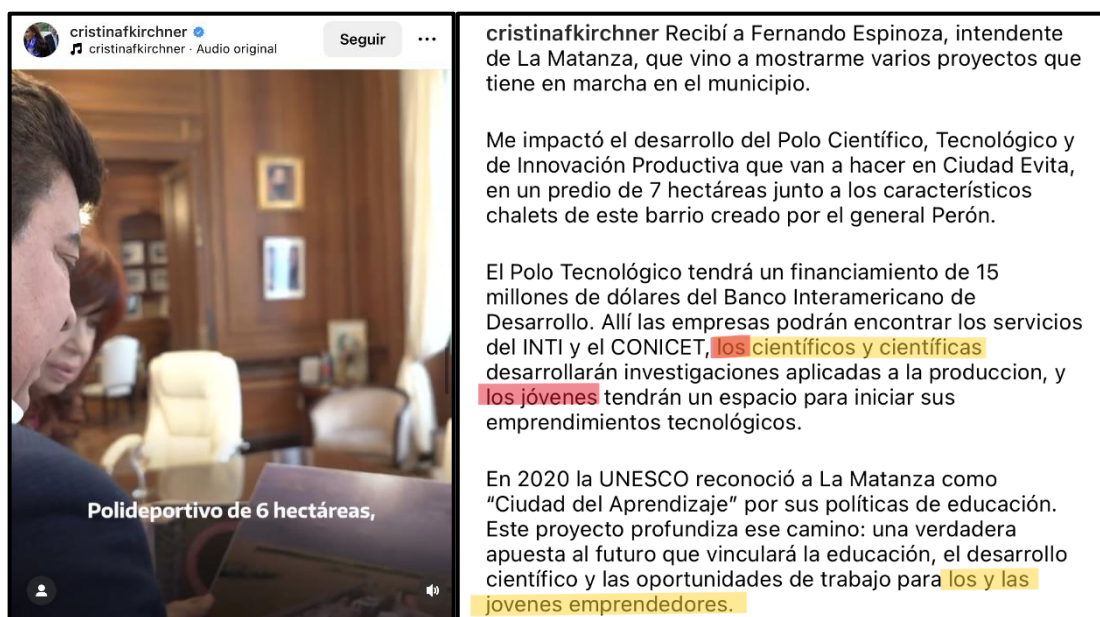
Obrázek 49: Příspěvek, který obsahuje formu zdvojení „*argentinos y argentinas*“, ale také generické maskulinum „*los argentinos*“.

4.1.4.2 Cristina Fernández de Kirchner

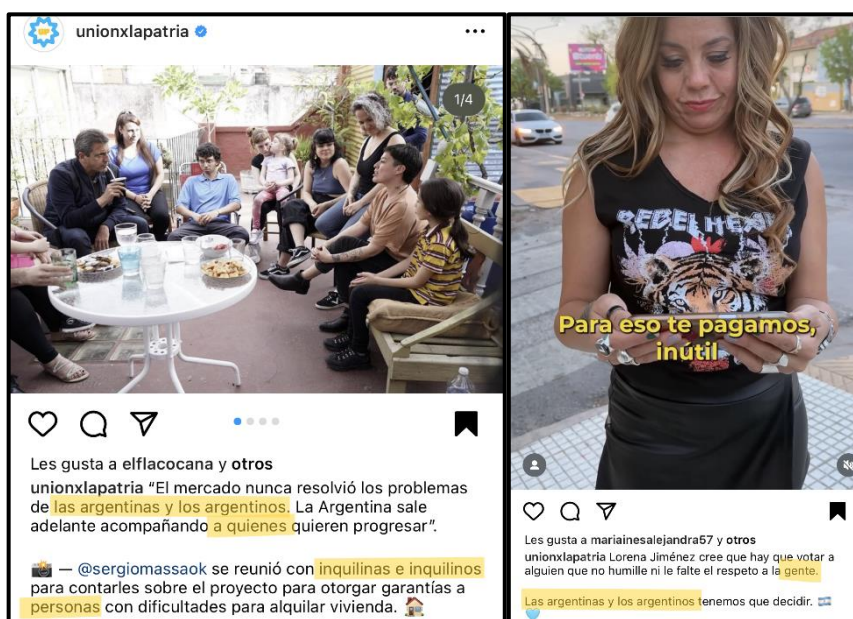

Obrázek 50–52: Příspěvky, ve kterých Cristina Fernández de Kirchner používá formu zdvojení např. „*compañeros y compañeras*“. V prvním příspěvku se vyskytuje člen určitý „*los*“, který se nachází před formou inkluzivního jazyka zdvojením „*compañeros y compañeras*“.

Obrázek 53–54: Další příspěvek obsahující formu zdvojení „*los científicos y científicas*“, „*los y las jóvenes emprendedores*“. Lze si také všimnout generického maskulina „*los jóvenes*“ a „*los*“, který se vyskytuje před formou inkluzivního jazyka zdvojením „*científicos y científicas*“.

4.1.4.3 Unión por la Patria

Obrázky č. 55–56: Příspěvky obsahující formy zdvojení „*las argentinas y los argentinos*“ a „*inquilinas e inquilinos*“, kdy podstatné jméno označující ženy je na prvním místě. Dále první příspěvek zahrnuje zájmeno bez označení rodu „*quienes*“.

V obou příspěvcích se nachází také neutrální výrazy „*gente*“ a „*personas*“.

4.2 Dotazníkové šetření

Další z důležitých složek empirické části této práce je dotazníkové šetření. Toto šetření se zabývalo otázkami týkajícími se inkluzivního jazyka a jeho použitím argentinskými občany. Dotazník byl poslán na Universidad Nacional de San Martín, v online podobě.

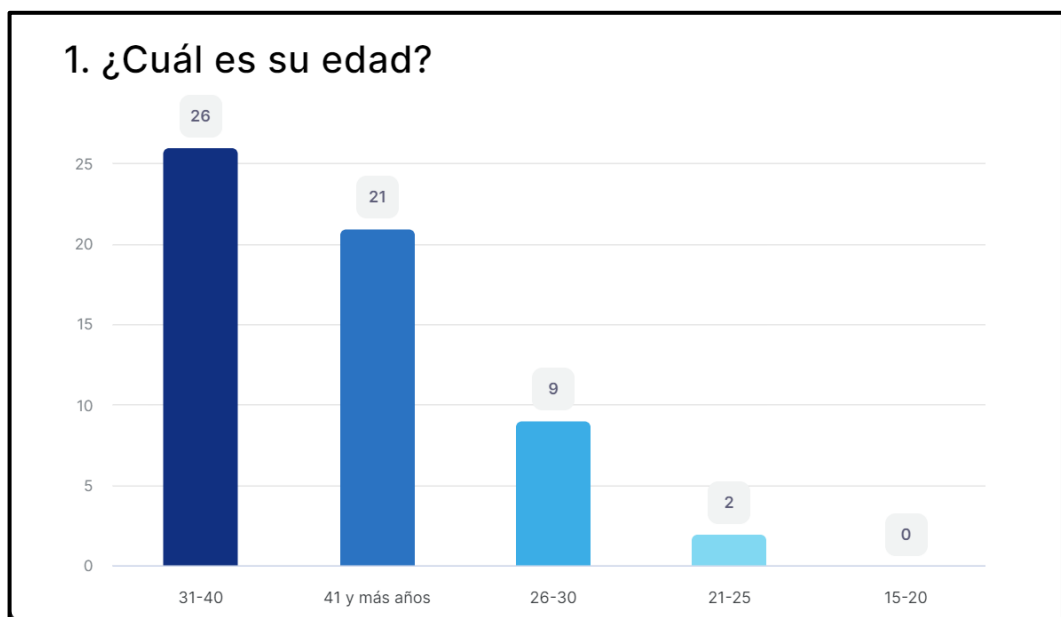
Cílem tohoto dotazníkové šetření bylo zjistit, jaká konkrétní forma inkluzivního jazyka se nejvíce používá rodilými argentinskými mluvčími a v jakých konkrétních situacích využívají určitou formu inkluzivního jazyka.

Dotazník se skládá z 16 otázek. Obsahuje jak otázky uzavřené, tak dvě otázky otevřené. Dotazník byl zodpovězen 58 lidmi. Úvodní slovo a otázky, ze kterých se dotazník skládal, jsou obsaženy v příloze č. 1.

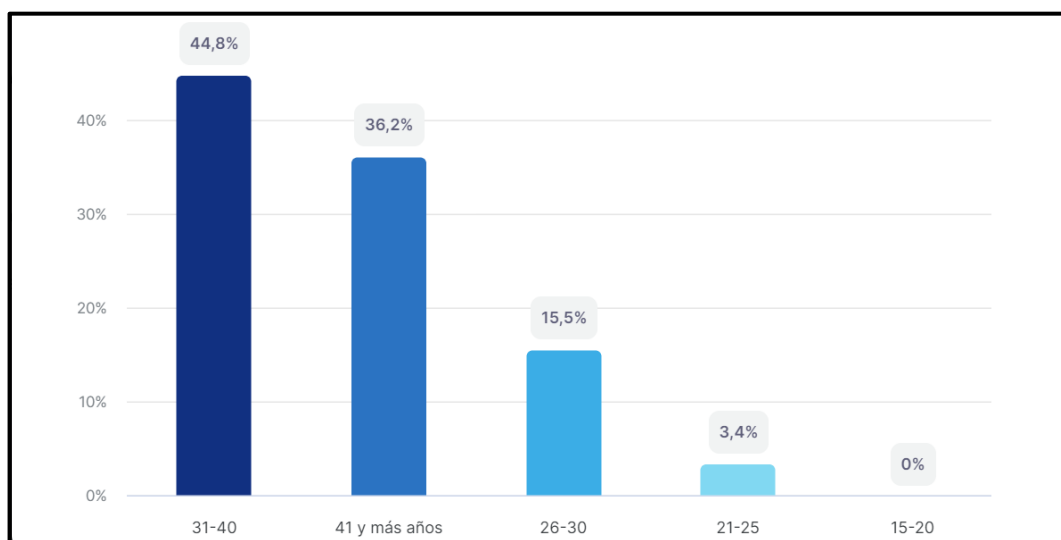
Výsledky z každé otázky budou zobrazeny ve dvou grafech. První graf vždy značí výsledky v absolutních hodnotách, zatímco druhý zobrazuje výsledky v hodnotách v procentech. Výjimkou bude graf č. 3, který bude obsahovat výsledky pouze v grafu s absolutními hodnotami, jelikož zde byla zvolena stejná odpověď všemi 58 dotazovanými lidmi, tudíž graf v procentech není potřebný.

4.2.1 Metaotázky

První čtyři otázky v dotazníku jsou zaměřené na základní informace týkajících se respondentů, a to věk, pohlaví, původ a nejvyšší dosažené vzdělání.

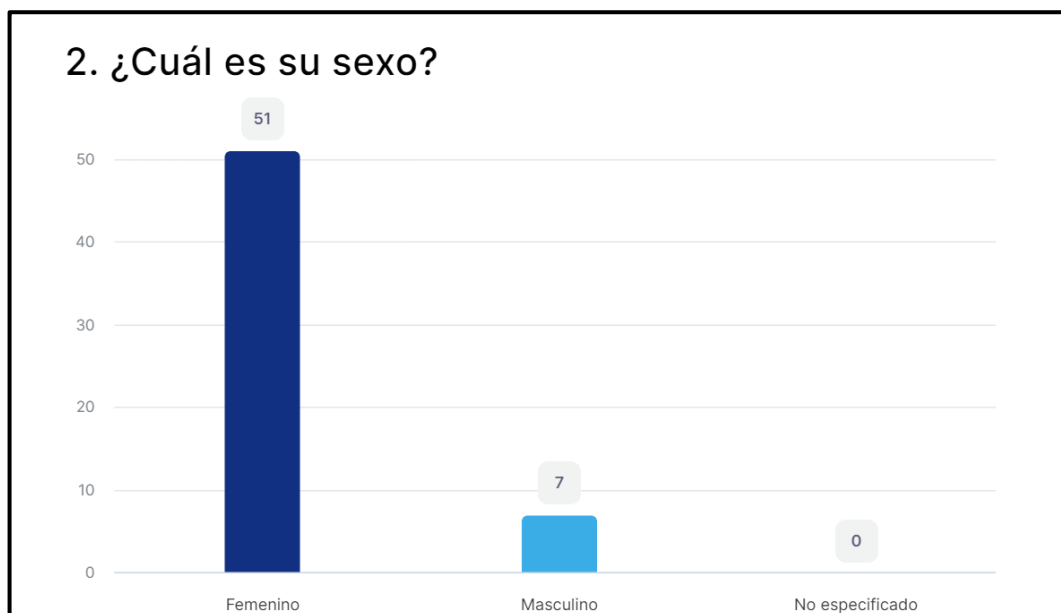
Graf č. 1a: Rozčlenění respondentů podle věku

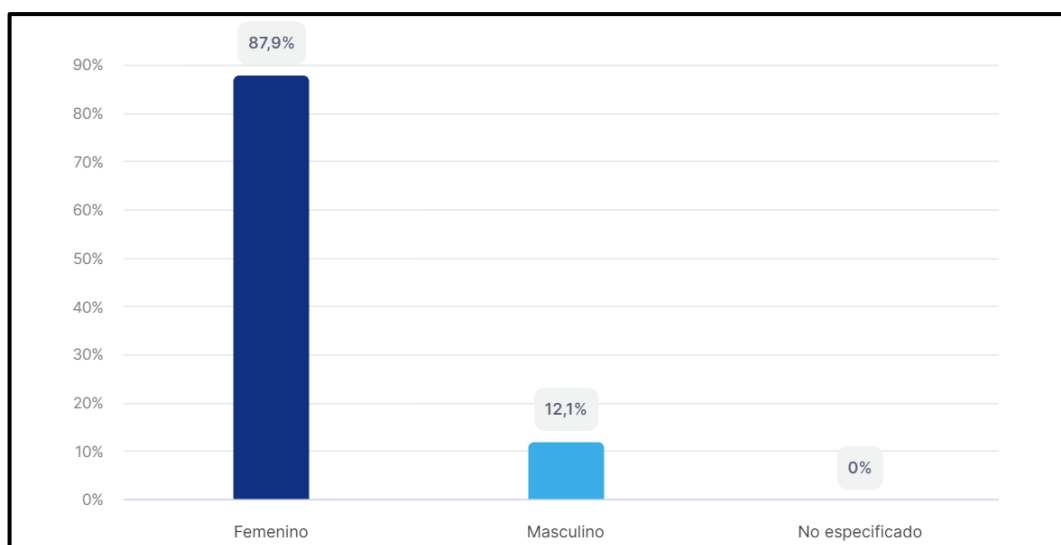
Graf č. 1b: Rozčlenění respondentů podle věku (v %)

Z grafů je patrné, že téměř polovina respondentů byli lidé ve věku od 31 let do 40 let a další velkou část zaujímají osoby ve věku od 41 let a výš. Naopak malé procento lidí představuje skupinu lidí ve věku od 21 let do 25 let. Na počátku tohoto dotazníku jsem se domníval, že nejvíce respondentů bude ze skupiny 21–25 let, tedy z řad studentů a studentek, který odpovídá ve většině věku u českých studentů a studentek. Z emailové komunikace s Dr. Gabrielou Leightonovou jsem se dozvěděl, že dotazník poskytla

studentům a studentkám magisterského studia anglického jazyka, kteří mají za sebou již bakalářské studium, a proto mají dokončené vysokoškolské vzdělání a studentům a studentkám oboru Diploma de Enseñanza de Español como Lengua Segunda y Extranjera. Jedná se o doplňující vysokoškolské vzdělání v délce trvání jednoho a půl roku a je běžné, že studenti a studentky jsou staršího věku.

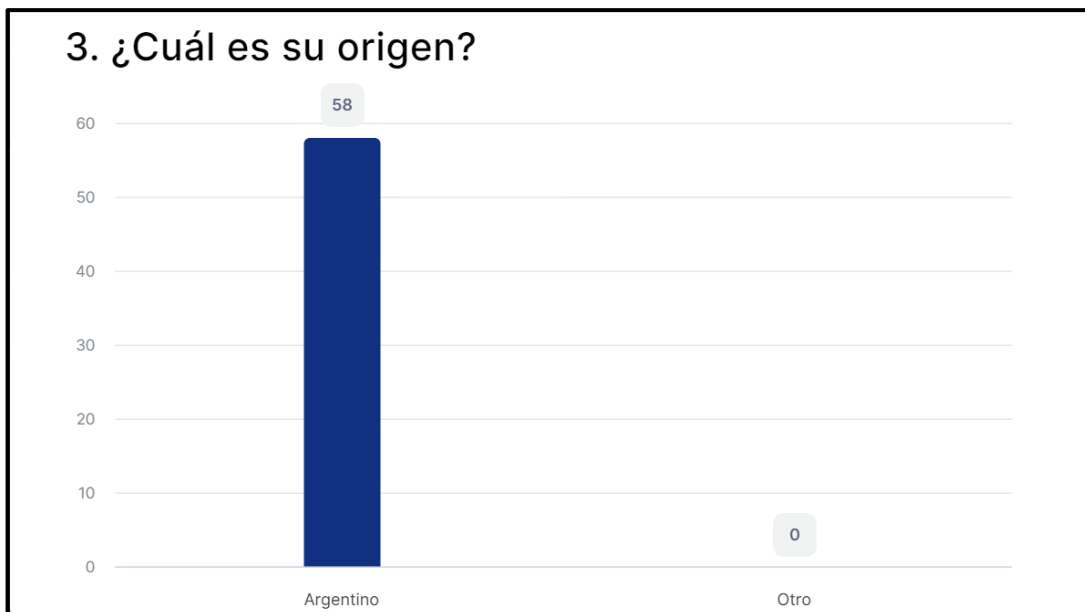

Graf č. 2a: Rozčlenění respondentů podle pohlaví

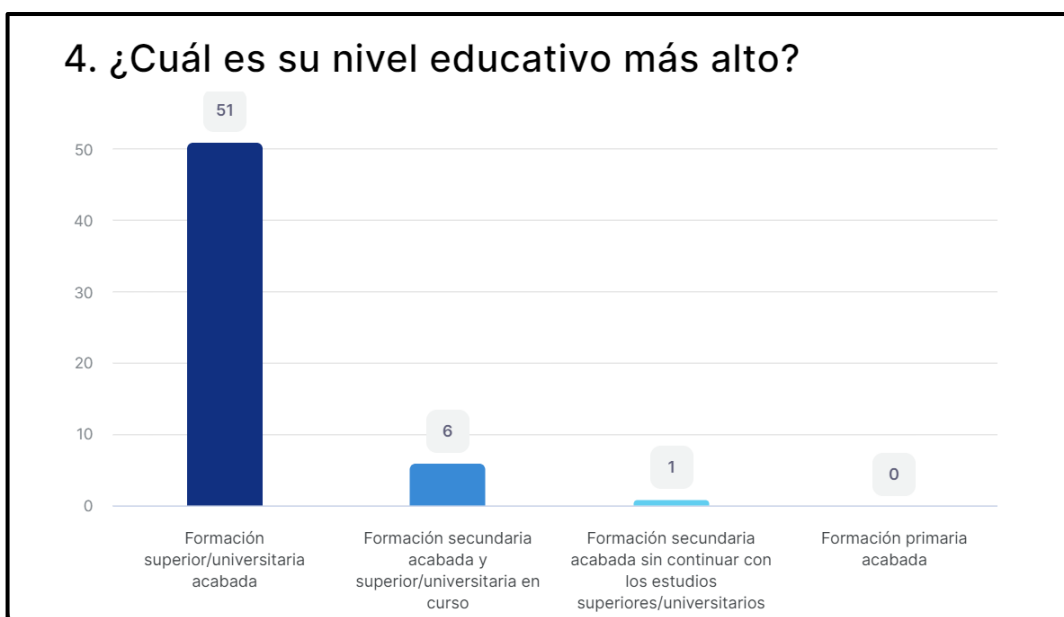

Graf č. 2b: Rozčlenění respondentů podle pohlaví (v %)

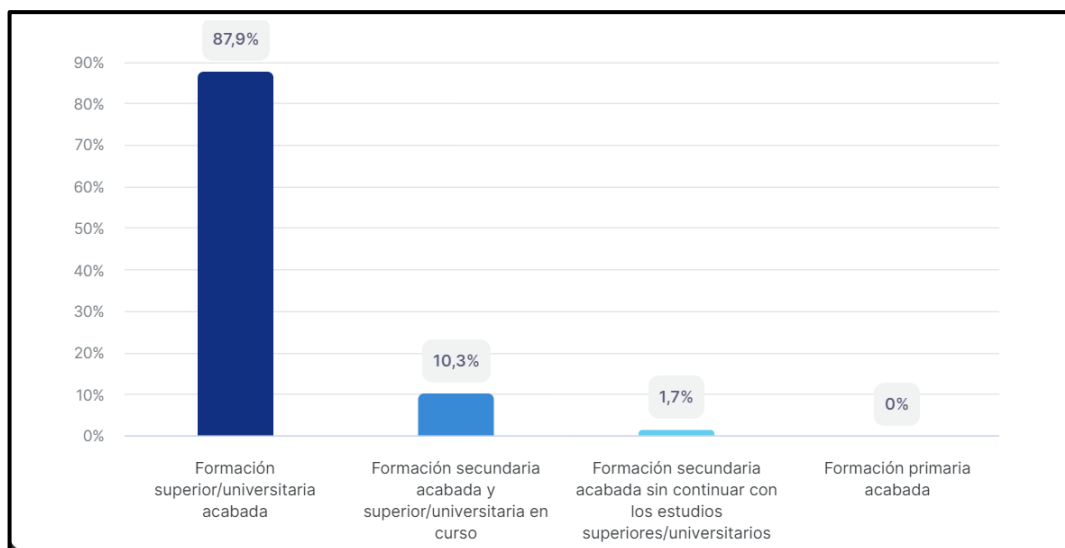
Dotazník vyplnilo, jak z grafů vyplývá, téměř 90 % osob ženského pohlaví. Překvapilo mne, že mezi respondenty mužského a ženského pohlaví je takový velký rozdíl. Očekával jsem, že žen, jakožto respondentek, bude více, ale zároveň jsem se domníval, že výsledky budou víceméně stejnoměrné.

Graf č. 3: Rozčlenění respondentů podle původu

Graf č. 4a: Rozčlenění respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Graf č. 4b: Rozčlenění respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání (v %)

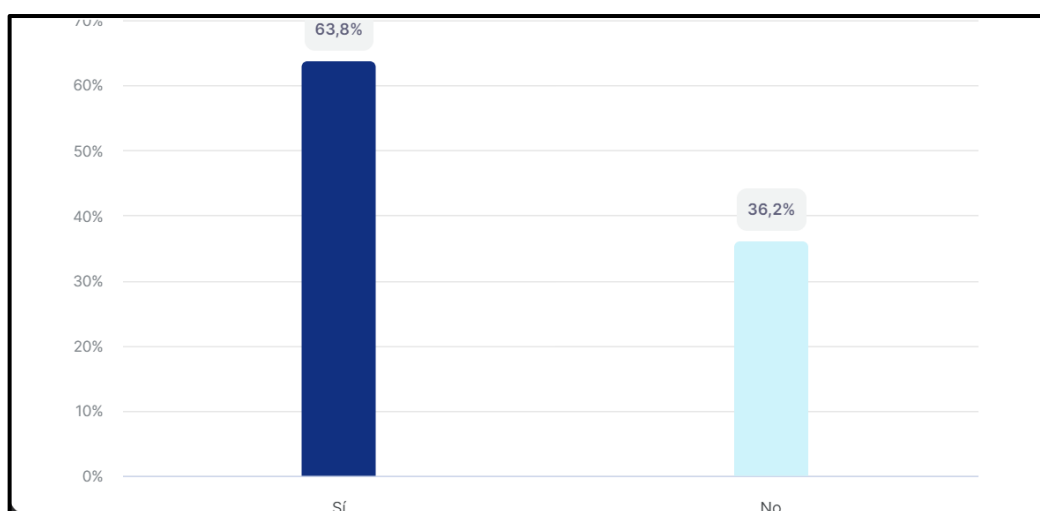
Z grafu můžeme vyčíst, že téměř 90 % respondentů má ukončené univerzitní vzdělání a dále 10 % respondentů má úspěšně splněné středoškolské vzdělání a pokračují dále ve studiu na univerzitě. Tyto výsledky nebyly pro mě překvapením, jelikož dotazník byl poslán na Universidad Nacional de San Martín, tudíž se dalo předpokládat, že velká část osob bude mít jakožto nejvyšší dosažené vzdělání to univerzitní. Jak je zmíněno u grafu číslo 1, dotazník byl poskytnut Dr. Gabrielou Leightonovou mezi studenty oborů s již ukončeným vysokoškolským vzděláním, proto není překvapující, že téměř 90 % respondentů má za sebou vysokoškolské vzdělání. Překvapilo mě, že dotazník zodpověděla jedna osoba, která má za sebou středoškolské vzdělání, ale ve studiu na univerzitě již nepokračuje či nepokračovala.

4.2.2 Analýza používání forem inkluzivního jazyka v Argentině

Tato část dotazníku, tj. otázky č. 4–16, se zabývala již používáním jednotlivých forem inkluzivního jazyka v Argentině. Cílem bylo zjistit, zda lidé v Argentině souhlasí s používáním inkluzivního jazyka, případně proč nebo proč ne, dále jaké formy jsou dle nich nejvhodnější, jaké formy užívají v písemné či verbální komunikaci, závěrečné otázky se týkaly nejvhodnější formy inkluzivního jazyka v určitých komunikačních situacích.

Graf č. 5a: Postavení respondentů k používání inkluzivního jazyka

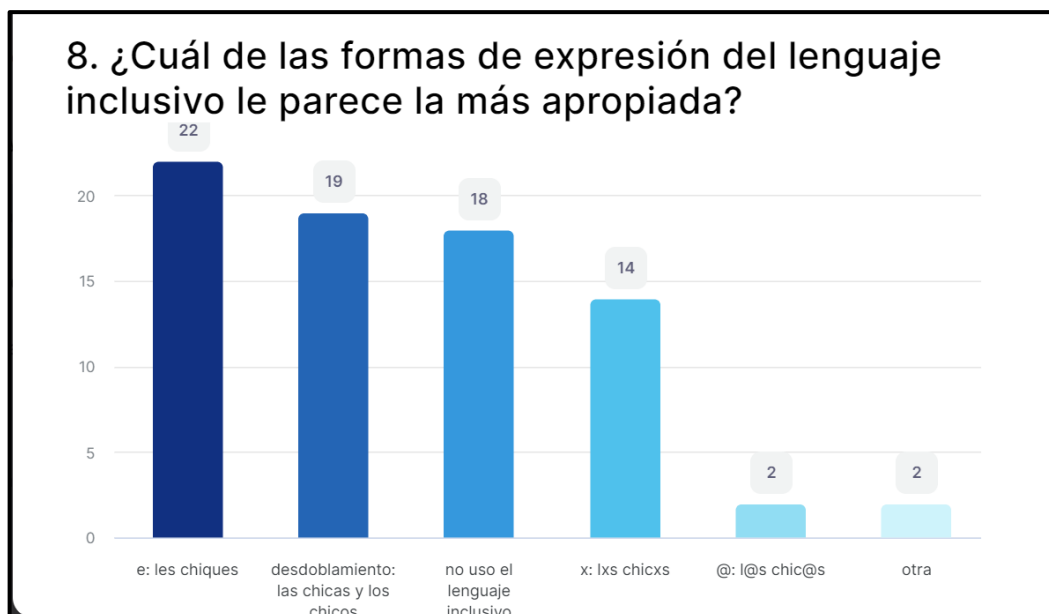

Graf č. 5b: Postavení respondentů k používání inkluzivního jazyka (v %)

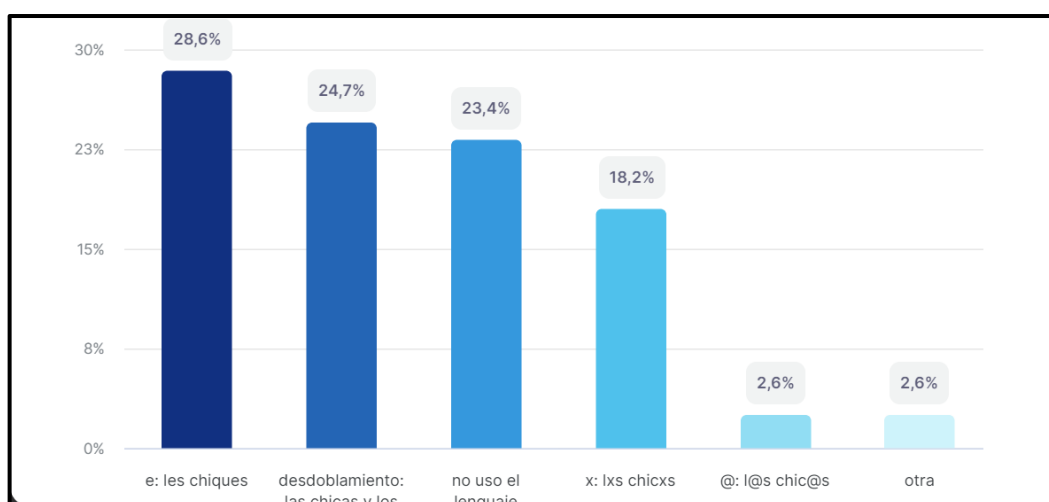
Otázka číslo 5 se týkala celkového postavení respondentů k používání inkluzivního jazyka. Z grafu je patrné, že většina respondentů (necelých 64 %) s používáním souhlasí a zbylých 36 % naopak nesouhlasí. K této otázce se vázaly dvě otevřené otázky, jejichž zodpovězení bylo dobrovolné. Pokud respondenti odpověděli, že souhlasí s používáním inkluzivního jazyka, mohli napsat z jakého důvodu ho používají, či proč s ním souhlasí. Naopak pokud respondenti odpověděli, že nesouhlasí s užíváním inkluzivního jazyka mohli sdělit, z jakého důvodu ho nepoužívají nebo proč nesouhlasí s jeho používáním.

Otázku č. 6, týkající se těch respondentů podporujících inkluzivní jazyk, zodpovědělo 24 lidí z 37 osob. Některé komentáře byly kratší, některé naopak delší. Odpovědi od respondentů zde budou uvedeny v takové formě, v jaké jsem je obdržel, což znamená, že jsem neopravoval žádné chyby ani překlepy. To platí pro celé dotazníkové šetření. Otázka zněla takto: *¿En el caso afirmativo, por qué sí?* a některé reprezentativní odpovědi zněly takto: *„Trae más beneficios, economía de palabras, inclusión justamente, y está en consonancia con los tiempos que se viven donde se reconocen, respetan y promueven la diversidad“*, *„Porque visibiliza la cuestión de la inequidad de los géneros y abarca a personas que no se sienten representados por el uso del masculino genérico“*, *„Porque visibiliza diversidades, no hace mal a nadie, y alivia a quienes no se identifican con el binarismo tradicional“*, *„Porque es una opción válida para aquellos que recientemente se encuentran visibilizados socialmente y sienten la necesidad de utilizar un lenguaje que los represente“*. Za pozoruhodnou odpověď považuji zejména tuto: *„No lo utilizo pero no me parece mal que quienes deseen usarlo puedan hacerlo sin problema“*.

Otázku č. 7, určenou pro osoby, které nejsou zastánci inkluzivního jazyka, zodpovědělo 17 lidí z celkových 21 respondentů. Některá sdělení byla delší, kratší, avšak vyskytla se také pouze jednoslovná odpověď. Otázka zněla následujícím způsobem: *¿En el caso negativo, por qué no?* a některé odpovědi zněly takto: *„No existe tal cosa como el lenguaje inclusivo. Pertenece a la rama de los idelectos y no cumple las características para ser considerado una lengua. El español es una lengua. Lo llamado lenguaje inclusivo NO“*, *„Porque la RAE no se ha expedido a su favor y porque me parece una deformación del idioma“*, *„Porque responde a una ideología con la que no estoy de acuerdo. Y porque ese lenguaje no implica inclusión, la inclusión implica hechos, no el cambio de unas palabras“*, *„Por que no es claro. No lo entiendo cuando lo hablan de manera fluida, si así lo hicieran“*, *„Porque no considero que el lenguaje sea una clara representación del género humano, es decir, el lenguaje no tiene que ver con una cuestión sexista. Hay muchas maneras de incluir, con la acción por ejemplo, pero no hallo una relación lógica entre el vocabulario y la inclusión. De hecho no hay diseñada una gramática que aplique en concordancia con las expresiones empleadas en esta corriente, entiéndase "e, @, x"“*, *„porque es un invento con fines políticos“*, *„Es puramente político“*.

Graf č. 6a: Nejvhodnější formy inkluzivního jazyka dle respondentů

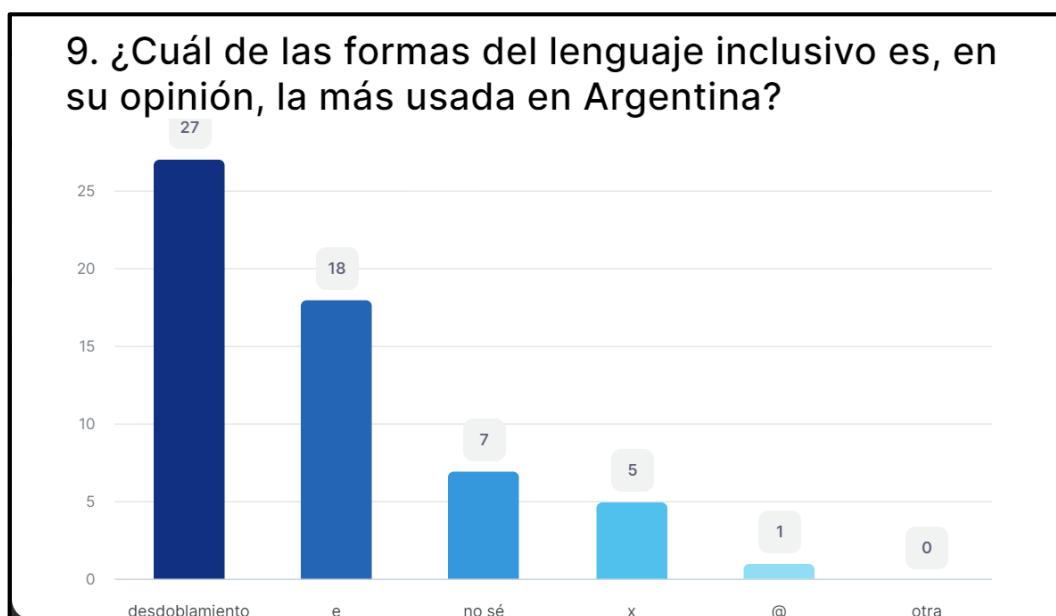

Graf č. 6b: Nejvhodnější formy inkluzivního jazyka dle respondentů (v %)

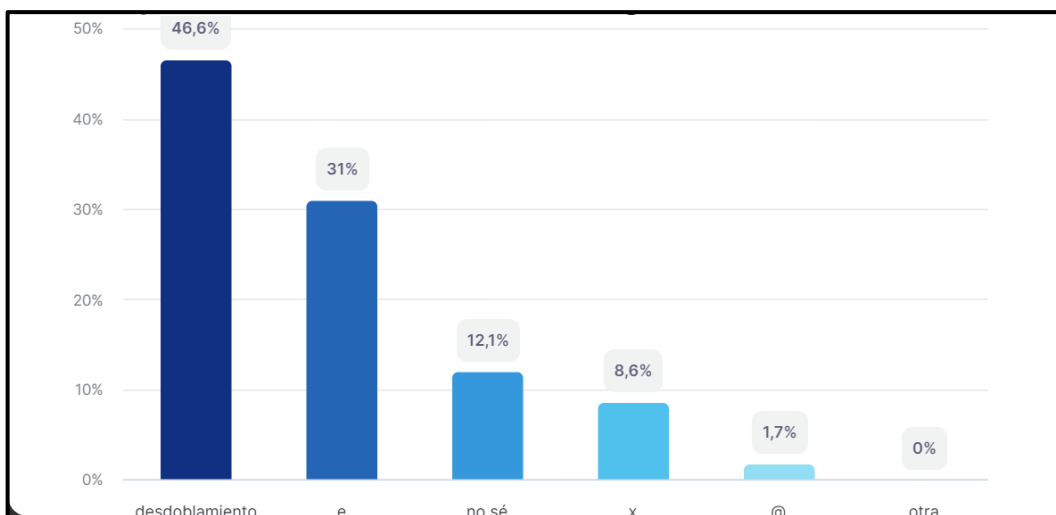
Cílem otázky číslo 8 bylo dozvědět se jaká z forem inkluzivního jazyka je pro Argentinec nejvhodnější. V této otázce mohli respondenti zvolit více než jednu odpověď, proto výsledný počet odpovědí je větší než počet všech respondentů. Přišlo mi zajímavé, že i když někdo zvolil v předchozí otázce, že nesouhlasí s používáním inkluzivního jazyka, přesto zaškrtnul odpověď „no uso el lenguaje inclusivo“ spolu s některou formou inkluzivního jazyka. To samé se stalo i v případě, že u někoho byla zaškrtnuta kladná odpověď v předchozí otázce, tedy že souhlasí s inkluzivním jazykem, a v této otázce byla zaškrtnuta odpověď „no uso el lenguaje inclusivo“. Takovéto situace se objevují dále v celém dotazníku. Z grafů pro tuto otázku vyplývá, že nejvhodnějšími formami je písmeno „e“ a zdvojování neboli *desdoblamiento*. Naopak nejméně vhodná forma

inkluzivního jazyka je dle respondentů symbol „@“. Bylo přínosné pozorovat, kolik odpovědí tato forma obdrží odpovědí, jelikož jak je dříve zmíněno, tato forma byla kritizována proto, že se vztahuje pouze na ženské a mužské pohlaví.

Poprvé se zde vyskytuje odpověď „otra“, která byla zvolena dvěma lidmi. Pokud respondenti zvolili tuto odpověď, museli ji uvést vlastními slovy. Toto platí pro celý dotazník. Konkrétně v rámci této otázky bylo zodpovězeno toto: „*las chicas y los chicos*“ es inclusivo del femenino. cuando se utiliza el "e" "les" entiendo que se hace referencia a las personas no binarias LGBTQ+, „La primera es cómoda y más aceptada en general pero imposible de pronunciar, lo cual vuelve a llevarnos al mismo problema de no mención“. „La primera“ odkazuje na písmeno „x“.

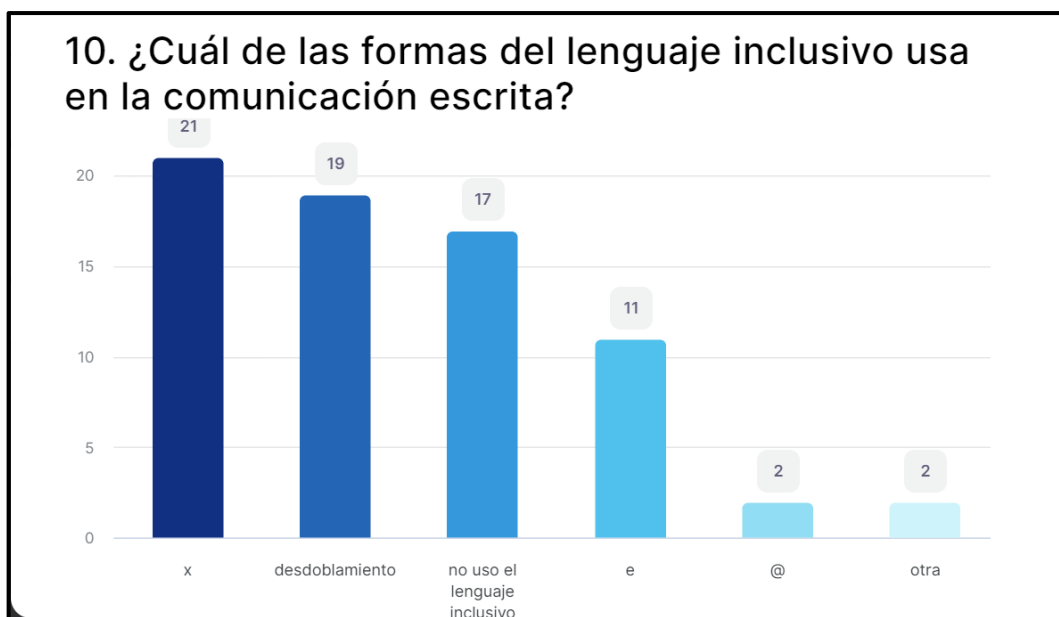

Graf č. 7a: Nejpoužívanější formy inkluzivního jazyka v Argentině dle respondentů

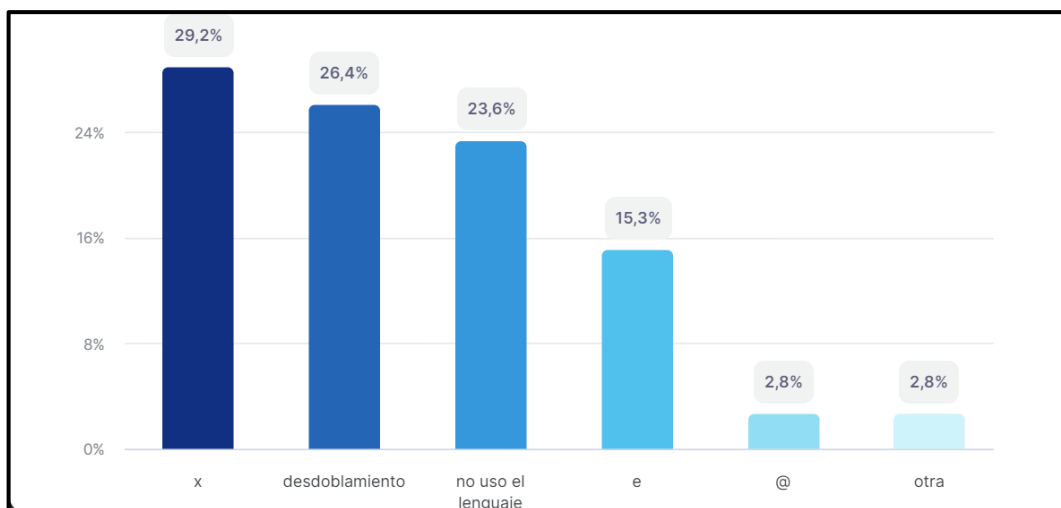

Graf č. 7b: Nejpoužívanější formy inkluzivního jazyka v Argentině dle respondentů (v %)

Otázka č. 9 byla zaměřena na zjištění nejpoužívanější formy inkluzivního jazyka v Argentině. Respondenti mohli zvolit pouze jednu možnou odpověď. Z grafů vyplývá, že nejužívanějšími formami v Argentině je zdvojování a písmeno „e“. Naopak malé procento lidí zodpovědělo písmeno „x“ a symbol „@“.

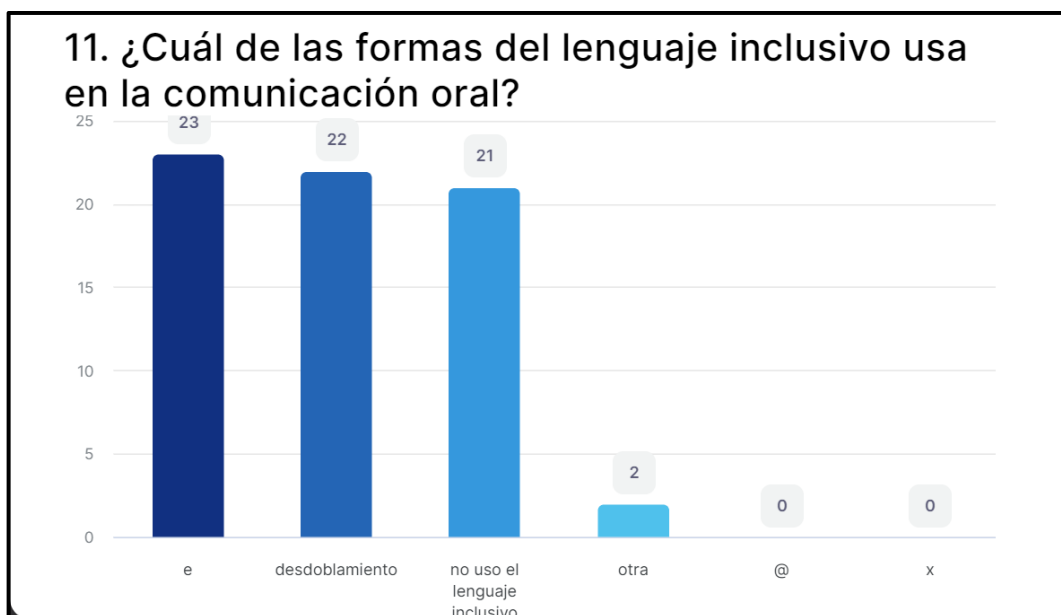
Graf č. 8a: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty v písemné komunikaci

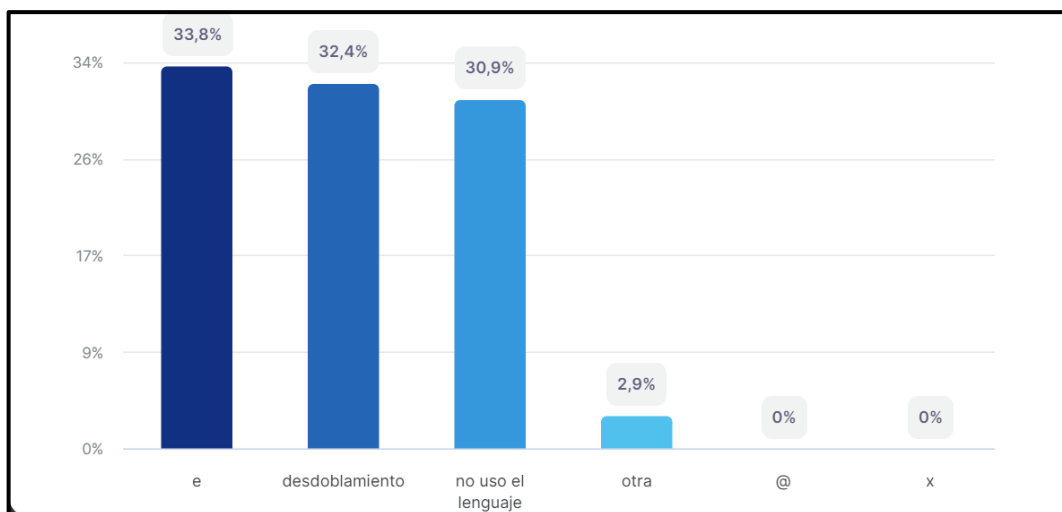
Graf č. 8b: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty v písemné komunikaci (v %)

Otázka č. 10 zjišťovala, jakou formu inkluzivního jazyka respondenti používají v písemné komunikaci. Cílem bylo zjistit, zda se odpovědi budou lišit i pro mluvenou komunikaci, jejíž otázka následuje po této otázce. V otázce byla možnost zvolit více odpovědí. Z grafů je tedy patrné, že nejvíce hlasů získala forma písmene „x“ a zdvojení. Lze si také všimnout, že písmeno „e“ se tolik nepoužívá v písemné komunikaci. Symbol „@“ zvolily pouze dvě osoby.

V otázce se také vyskytují dva dodatečné komentáře v odpovědi „otra“. Ty zněly takto: „A veces E, a veces desdoblamiento“, „formas neutras“.

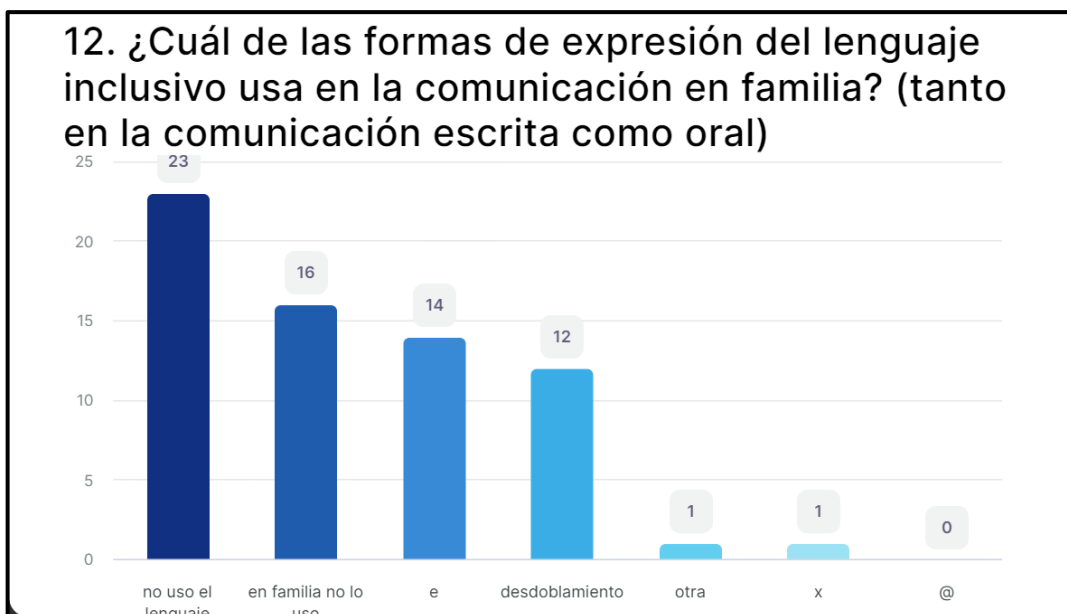
Graf č. 9a: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty ve mluvené komunikaci

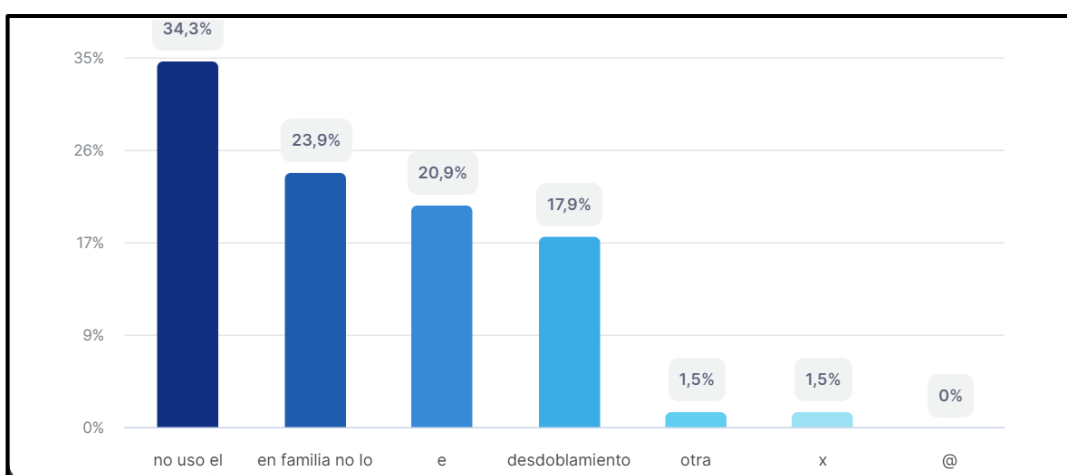
Graf č. 9b: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty v mluvené komunikaci (v %)

Otázka č. 11 zjišťovala, jaké formy inkluzivního jazyka jsou nejpoužívanějšími respondenty v mluvené komunikaci. Respondenti mohli zvolit více než jednu odpověď. Z odpovědí tedy vyplývá, že nejužívanější formou při mluvené komunikaci je forma s písmenem „e“, hned za ní následuje forma zdvojení. Naopak nikdo neuvedl písmeno „x“ ani symbol „@“, což je pochopitelné, jelikož písmeno „x“ by tvořilo špatnou výslovnost a symbol „@“ ani nemá svoji vlastní výslovnost a také je třeba uvést, že v otázce číslo 8 se zjistilo, že se jedná o nejméně vhodnou formu inkluzivního jazyka.

I zde byla dvakrát zvolena odpověď „otra“, v níž komentáře zněly takto: „A veces E, otras desdoblamiento“, „formas neutras“.

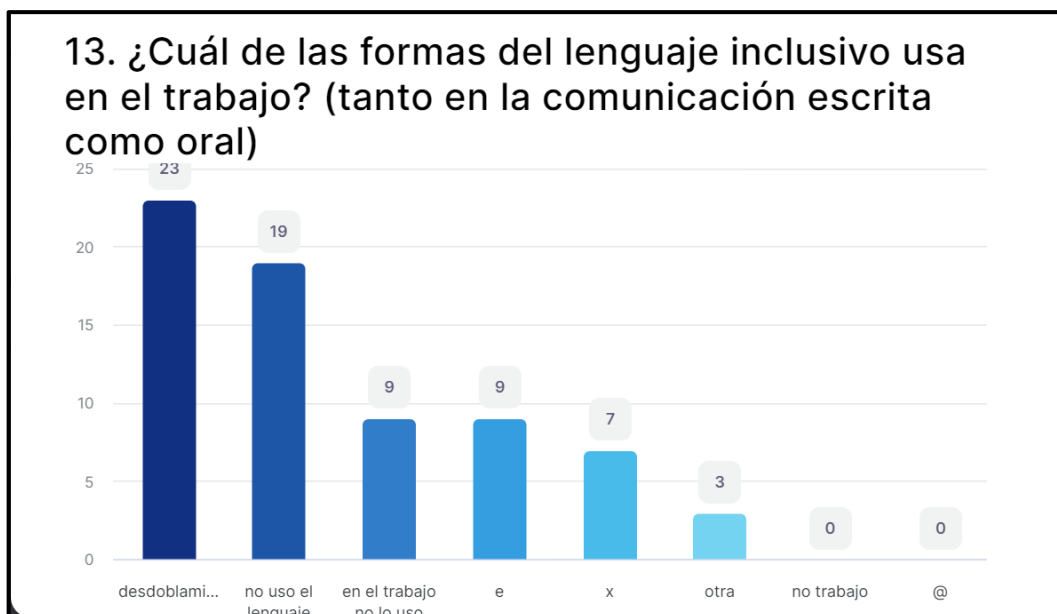

Graf č. 10a: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty v rodině

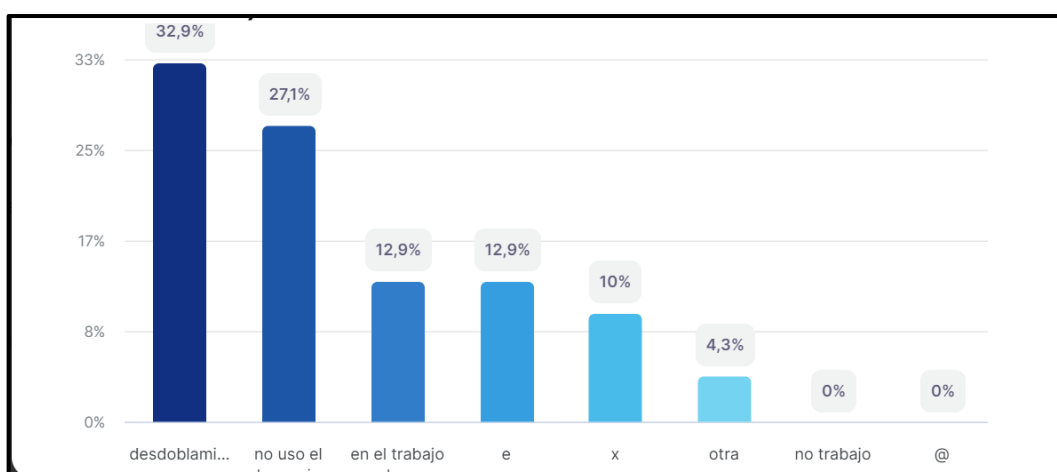

Graf č. 10b: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty v rodině (v %)

Otázka č. 12 byla zaměřena na používání inkluzivního jazyka v rodině a jaké formy respondenti v písemné i mluvené komunikaci používají. Byla zde možnost zvolit více odpovědí. Největší zastoupení měla odpověď „no uso el lenguaje inclusivo en general“ a za ní následovala odpověď, že v rodině respondenti inkluzivní jazyk nepoužívají. Teprve až na třetím místě se umístila forma písmena „e“ a forma zdvojení. Pouze jeden člověk zvolil formu písmena „x“ a odpověď „otra“, která zněla takto: „Mix entre E y desdoblamiento“.

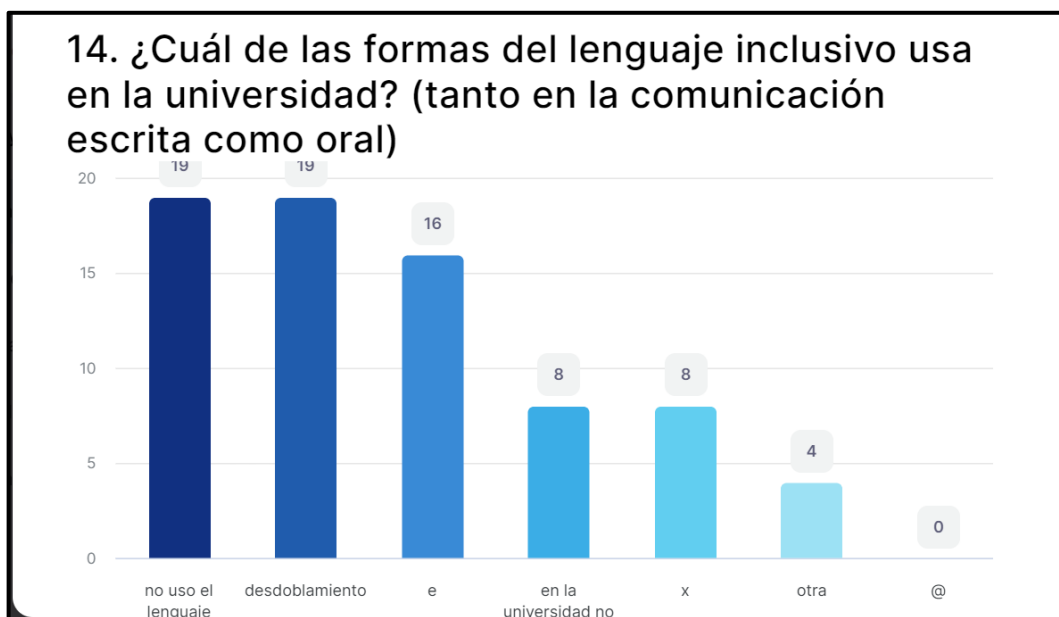
Graf č. 11a: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty v práci

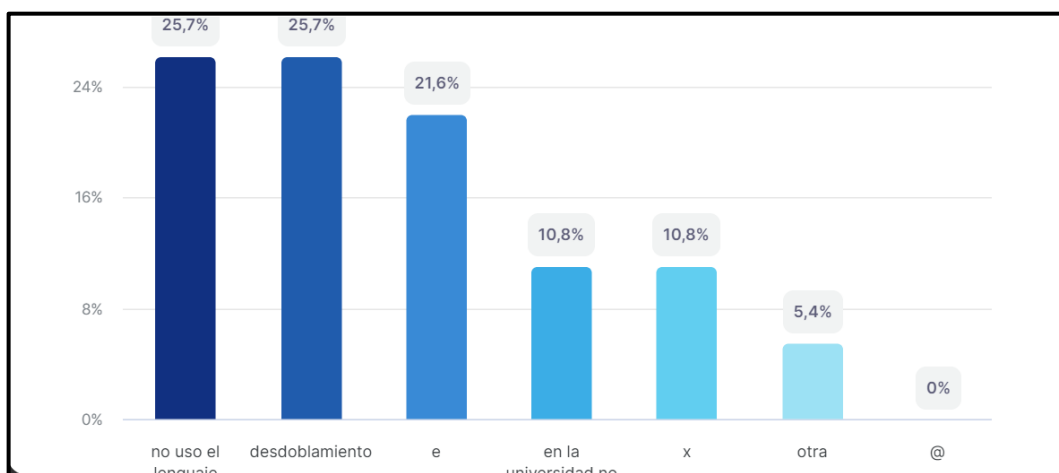
Graf č. 11b: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty v práci (v %)

Otázka č. 13 se zabývala používáním inkluzivního jazyka a jeho formami užívanými respondenty v práci jak v písemné, tak mluvené komunikaci. Opět respondenti mohli zvolit jednu či více odpovědí. Z grafů je patrné, že v práci se nejvíce používá zdvojení a poté následují odpovědi „no uso el lenguaje inclusivo en general“ a „en el trabajo no lo uso“. Další forma inkluzivního jazyka, konkrétně písmeno „e“, se nachází až na čtvrtém místě, a těsně za ním písmeno „x“. Nikdo nezvolil odpověď „@“ ani „no trabajo“, která by se týkala například, dle mého předpokladu, studentů, kteří nepracují, či osob, kteří zrovna nemají žádné zaměstnání.

Tři osoby zvolily odpověď „otra“, jejíž doplňující komentáře zní: „A veces E, otras desdoblamiento“, „formas neutras“ a „Mi trabajo es 100% en idioma extranjero, por lo tanto no requiere de ninguna de estas formas“.

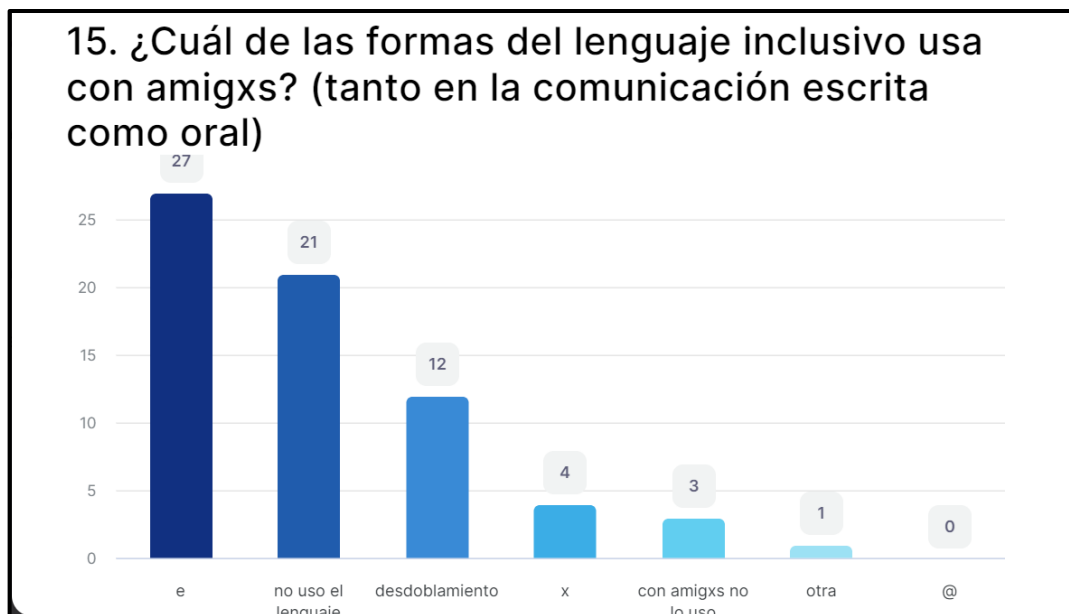
Graf č. 12a: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty na univerzitě

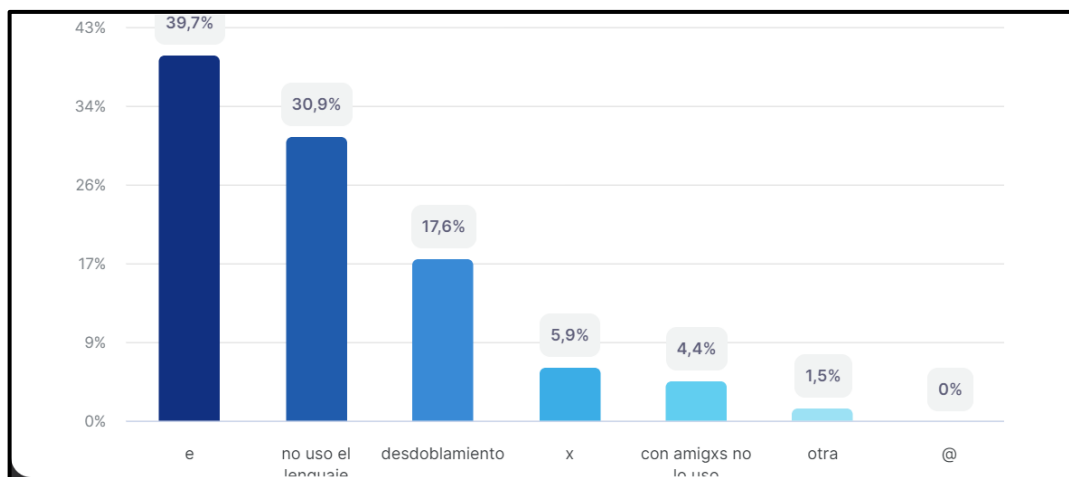
Graf č. 12b: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty na univerzitě (v %)

Otázka č. 14 byla zaměřena na používání inkluzivního jazyka a jeho forem na univerzitní půdě jak v písemné, tak v mluvené komunikaci. Respondenti opět mohli vybírat několik odpovědí najednou. Z grafů vychází zjištění, že část přibližně 26 % respondentů nepoužívá celkově inkluzivní jazyk a další část necelých 11 % nepoužívá inkluzivní jazyk na univerzitě. Naopak hojně se užívají formy zdvojení a písmeno „e“, výjimkou není ani písmeno „x“, které ale není tak používané jako předchozí formy. Nikdo z respondentů nepoužívá na univerzitě symbol „@“.

Čtyři osoby uvedly také odpověď „otra“, u které se nachází tyto komentáře: „A veces E, otras desdoblamiento“, „en inglés es más fácil recurrir a evitar menciones de género“, „formas neutras“. Poslední odpověď byla od osoby, která již nestuduje a zní: „No estoy cursando en la universidad actualmente“.

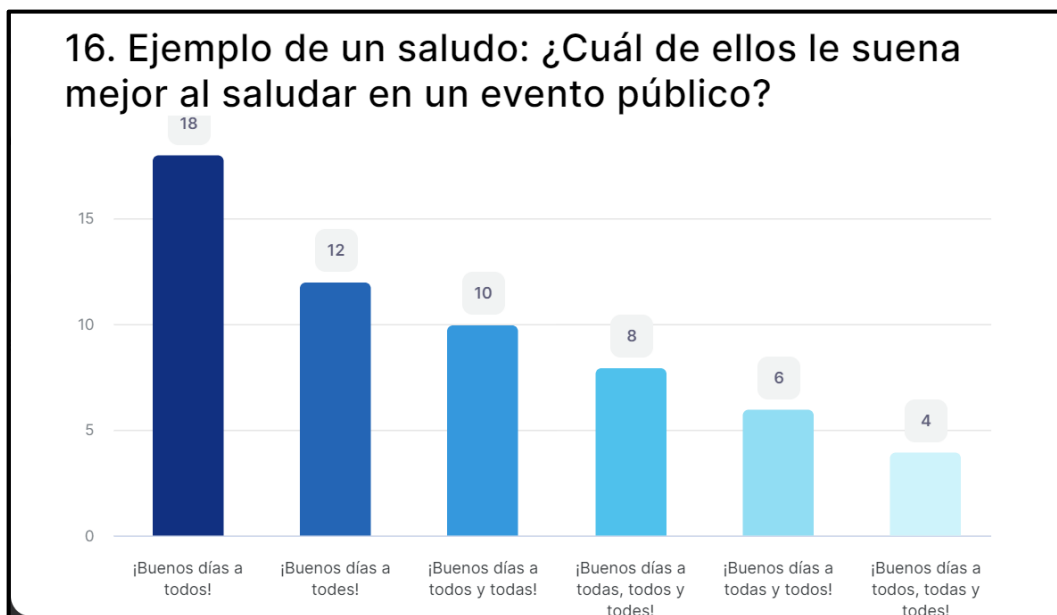
Graf č. 13a: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty s přáteli

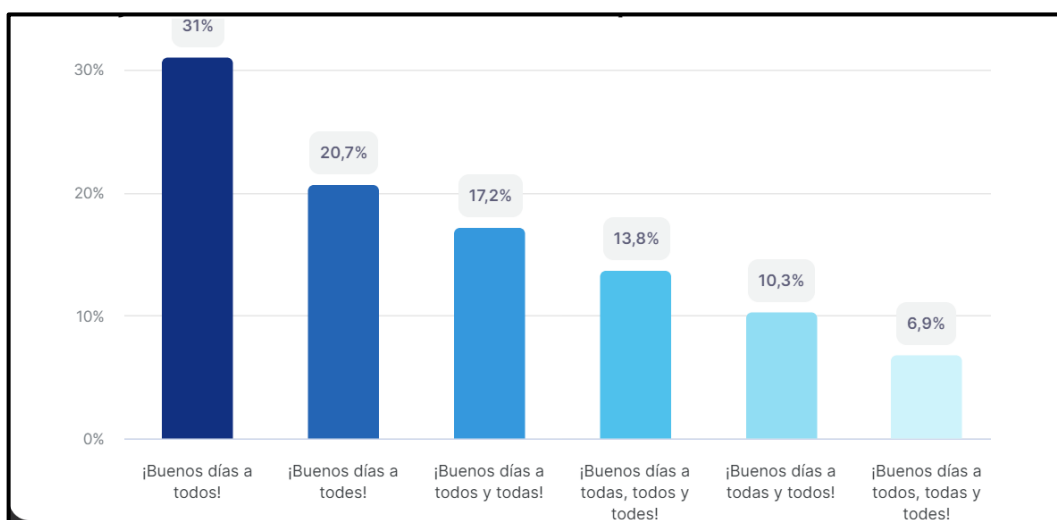
Graf č. 13b: Formy inkluzivního jazyka používané respondenty s přáteli (v %)

Otázka č. 15 se zabývala zjištěním, jaké formy inkluzivního jazyka respondenti používají jak v písemné, tak mluvené komunikaci se svými přáteli. Respondenti mohli zodpovědět jednu či více odpovědí. Jak lze z grafů vyčíst, nejpoužívanější formou používanou při komunikaci s přáteli je písmeno „e“. Značná část respondentů používá také formu zdvojení, a malá část respondentů používá písmeno „x“. Tři lidé naopak nepoužívají s přáteli žádné formy inkluzivního jazyka.

Jedna osoba uvedla také odpověď „otra“, jejíž komentář zní: „A veces E, otras desdoblamiento“.

Graf č. 14a: Nejvhodnější pozdrav dle respondentů na veřejné události

Graf č. 14b: Nejvhodnější pozdrav dle respondentů na veřejné události (v %)

Otázka č. 16 byla zaměřena na nejvhodnější pozdrav na veřejné události. Jednalo se o pozdrav, který začínal vždy „¡Buenos días a ...!“ a respondenti měli vybrat dle nich nejvhodnější formu při oslovení lidí při veřejné události. Respondenti mohli zvolit pouze jednu možnou odpověď. Z grafů je patrné, že převládá možnost pozdravu „¡Buenos días a todos!“ , kterou zvolily z velké části, ty osoby, které nesouhlasí s používáním inkluзивního jazyka. Druhý nejčastěji volený pozdrav je „¡Buenos días a todes!“ a hned za ním „¡Buenos días a todos y todas“, kdy oslovení žen „todas“ je až na druhém místě,

zatímco totožný pozdrav s výjimkou oslovení žen „*todas*“ na prvním místě byl početně předposlední. Čtvrté místo zaujímá pozdrav „*¡Buenos días a todas, todos y todes*“, u kterého se objevuje oslovení žen na prvním místě, zatímco pozdrav „*¡Buenos días a todos, todas y todes*“, oslovující muže na prvním místě, skončilo početně poslední.

4.3 Rozhovor

Další důležitou částí empirické části této bakalářské práce je rozhovor. Rozhovor slouží k lepšímu a většímu porozumění vnímání inkluzivního jazyka a jeho forem argentinskými občany. Rozhovor byl uskutečněn skrze aplikaci WhatsApp. Dotazovaní obdrželi 11 otázek (viz Příloha 2), z nichž jedna byla dobrovolná na základě toho, že se jedná částečně o politickou otázku, a následně na otázky odpověděli v písemné podobě. Otázky byly zodpovězeny třemi lidmi. Jednalo se o muže a dvě ženy. První dotazovaný byl Alejandro García, kterému je 21 let a zároveň je studentem bakalářského studia matematických věd na Universidad de Buenos Aires. Druhou dotazovanou byla maminka Alejandra Garcíi, Carla Lópezová. Je jí 60 let a aktuálně je v důchodu. Dříve pracovala více než 30 let jako vyučující na základní škole. Třetí respondentkou byla 22letá studentka umění a psychopedie na Universidad Nacional de La Matanza Valentina Rodríguezová. Je třeba uvést, že na základě zachování anonymity všech tří participantů se nejedná o jejich skutečná jména, ale o pseudonymy. Odpovědi od dotazovaných zde budou uvedeny v takové formě, v jaké jsem je obdržel, což znamená, že nebyly opravovány žádné chyby ani překlepy.

4.3.1 Rozhovor s Alejandrem Garcíou

1. ¿Estás conforme con el uso del lenguaje inclusivo? ¿Por qué sí/no?

“Sí, estoy conforme con su uso. Creo que su utilización ha llegado para salvar dos grandes problemas del idioma español: por un lado, sirve para dar cuenta de que, al referirse a un grupo, este está formado por personas de distintos géneros (a diferencia del masculino genérico, que es ambiguo en ese sentido); por otro, permite reconocer las identidades fuera del binarismo hombre-mujer, que a lo largo de la historia han sido invisibles a los ojos de una sociedad atravesada fuertemente por la cisheteronorma (y que aún en muchos casos lo siguen siendo).”

2. ¿Utilizás el lenguaje inclusivo? ¿Por qué sí/no? ¿En el caso afirmativo, en qué situaciones?

“No suelo utilizar el lenguaje inclusivo en mi día a día, ya que muchas personas (en particular de otras generaciones) no están acostumbradas a su uso y se muestran reacias a aceptarlo. Es un tema que puede conducir a debates

acalorados, particularmente ahora que fue reavivado por el nuevo gobierno. De todas formas, sí suelo usarlo en algunas situaciones y con algunas personas específicas, como mi grupo de amigos de la universidad.”

3. ¿Cómo se usa el español inclusivo en Argentina? ¿Por qué pensás que surgió?

“Los idiomas no son estáticos, evolucionan y se van transformando con el paso del tiempo por motivos diversos, que pueden ser políticos, históricos, geográficos, sociales y/o culturales; como decía más arriba, creo que el surgimiento del lenguaje inclusivo es uno de los tantos ejemplos que muestran el paso a una sociedad más abierta e igualitaria (y es por eso, justamente, que genera tanto rechazo desde ciertos sectores). En Argentina suele tomar distintas formas; las más comunes son el reemplazo de la “o” genérica por otras grafías como “@” (“tod@s”), “x” (“todxs”), “e” (“todes”), y el uso explícito de ambos géneros gramaticales al hablar en plural (“todos y todas”).”

4. ¿Creés que el uso del lenguaje inclusivo es apoyado por la mayoría de la población, o hay personas que están en contra de su implementación?

“No, no creo que sea apoyado por la mayoría de la población. Desde algunos sectores políticos y religiosos se incentiva a sus seguidores a rechazarlo abiertamente e intentar censurarlo en espacios públicos, mientras que otra parte de la población simplemente no toma en serio su implementación (en particular los hombres, que por algún extraño motivo suelen verlo como un ataque a su propia masculinidad).”

5. ¿Qué forma de expresión del lenguaje inclusivo creés que es la más usada? (e, x, @, desdoblamiento y otras)

“Creo que el desdoblamiento es la forma más utilizada, ya que socialmente es la más aceptada (quizás se debe a que no es considerada lenguaje inclusivo como tal); de todas formas, su uso suele ser asociado a una ideología política en particular, el kirchnerismo, y eso genera controversia. A su vez, el uso del arroba estaba muy extendido en foros en línea y páginas como Facebook o Twitter hace más de una década, cuando ni siquiera existía el concepto de “lenguaje inclusivo”. A su vez, actualmente, la “x” y la “e” son las expresiones más típicas de este fenómeno usadas en redes sociales.”

6. ¿Hay alguna forma del lenguaje inclusivo que te suene más formal o informal que las demás?

“Creo que la forma de lenguaje inclusivo más formal es el desdoblamiento, ya que suele ser la más utilizada en este tipo de situaciones.”

7. ¿Se usa el lenguaje inclusivo con amigos/familia, en instituciones formales, o en ambos contextos? ¿Se utiliza tanto en la comunicación oral como en la escrita?

“Es mucho más común utilizar el lenguaje inclusivo entre amigos que con la familia, y en cuanto a las instituciones formales, depende de qué se trate: el gobierno anterior favorecía su uso, así que los medios oficiales y sus referentes

lo empleaban, a diferencia del gobierno actual, que critica su uso duramente; muchas universidades lo utilizan en sus redes sociales así como los profesores en las aulas (aunque no es el caso en escuelas primarias y secundarias), y también lo hacen algunas empresas, dependiendo generalmente del público al que busquen atraer. Me parece importante agregar que, hace no mucho tiempo, fue entregado el primer título universitario del país en lenguaje inclusivo, esto es, “licenciade” en lugar de “licenciado” o “licenciada”, y le siguieron otros más.”

“En cuanto a qué modalidad es más frecuente, diría que la escrita, y esto es probablemente por una cuestión de practicidad: la “x” y el arroba no pueden pronunciarse, así que quienes eligen expresarse de esa manera no pueden hacerlo a la hora de comunicarse oralmente, mientras que el desdoblamiento puede alargar innecesariamente las frases.”

8. ¿En qué generación de la población argentina creés que se usa más el lenguaje inclusivo?

“Creo que son las nuevas generaciones las que lo utilizan en mayor porcentaje en comparación con las demás; dicho esto, es importante terminar con el mito de que los adolescentes y jóvenes adultos son en general progresistas y abiertos de mente y por eso les ha sido más fácil, entre otras cosas, naturalizar el uso del lenguaje inclusivo. La juventud de hoy en día está fuertemente dividida, y una buena parte ha encontrado en nuestro actual presidente de ultraderecha populista a un líder al que seguir, y con ello, consciente o inconscientemente, también a su discurso conservador.”

9. ¿Pensás que utilizan el lenguaje inclusivo las generaciones mayores? (50 y más años)

“Creo que las generaciones mayores están, en líneas generales, en contra de su uso, y no es común (aunque ciertamente tampoco es imposible) encontrar a personas de más de 50 años que lo utilicen.”

10. ¿Qué desventajas o inconvenientes puede suponer el uso del lenguaje inclusivo en la comunicación?

“Desde mi punto de vista, su uso no trae ningún tipo de desventaja sino que, por el contrario, ayuda a hacer más claro el contexto en muchas situaciones, y también a respetar y hacer sentir cómodas a aquellas personas que eligen ser llamadas de esta manera. Pienso que, como todo gran cambio, no va a darse de un día al otro sino que va a llevar tiempo (probablemente varias décadas) y el camino no va a estar libre de obstáculos, pero cuando finalmente se logre, el resultado va a ser muy positivo.”

11. **Pregunta opcional:** ¿Pensás que el cambio de presidente tuvo repercusión en la percepción pública del lenguaje inclusivo? ¿Qué opinás sobre la cancelación del Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad?

“No creo que la asunción del nuevo gobierno haya producido un cambio en las opiniones que ya estaban formadas; sin embargo, lo que sí creo es que les ha

dado cierta legitimidad y amplificación a las voces opositoras a él. Esto no es específico en relación con el lenguaje inclusivo, sino en general: una buena parte de su discurso se basa en presentarse como un candidato “políticamente incorrecto” y pasional que grita, insulta, agrade. Es violento contra quienes no avalan sus políticas (y los acusa de “zurdos”, “comunistas” y “traidores a la Patria”); se burla de las personas con discapacidades; reivindica el último gobierno militar argentino, caracterizado por el secuestro, tortura y desaparición de opositores (según él, “la historia que se enseña no es la verdadera”); argumenta que la educación sexual integral y las políticas contra la discriminación “son formas de adoctrinamiento”; arremete contra la financiación de la ciencia y califica a los científicos nacionales como “parásitos” mientras que mantiene estrechos vínculos con distintas religiones. No es más que el representante local de un fenómeno global, una derecha alternativa ultraconservadora a la Bolsonaro/Trump que busca redirigir el enojo y la frustración generalizados de la población hacia el progreso social alcanzado en las últimas décadas, y con eso, el retroceso en materia de derechos adquiridos. Es por eso que el rechazo al uso del lenguaje inclusivo está en línea con la ideología que representa.”

“Sobre el cierre del Ministerio de Mujeres, Género y Diversidad el recorte de presupuesto en aquella área, no es más que otra muestra de lo que mencionaba arriba. Es una medida que va a afectar a muchas personas vulnerables que ya no van a contar con un lugar seguro al que recurrir ante situaciones de violencia o discriminación. Si antes era difícil que se hiciera justicia en esos casos, ahora va a ser prácticamente imposible. Los próximos cuatro años no van a ser fáciles, pero mantengo la esperanza de que va a llegar la luz al final del túnel.”

4.3.2 Rozhovor s Carlou Lópezovou

1. ¿Está conforme con el uso del lenguaje inclusivo? ¿Por qué sí/no?

“Personalmente no soy partidaria del lenguaje inclusivo, pero no me molesta que lo usen quienes están de acuerdo con él. Lo que creo es que a través del lenguaje no se incluye ni excluye a nadie, ni que al utilizarlo se visibilice más a la mujer, y que si así lo venimos usando así desde hace tiempo, no hace falta modificarlo.”

2. ¿Utiliza el lenguaje inclusivo? ¿Por qué sí/no? ¿En el caso afirmativo, en qué situaciones?

“No, no lo utilizo porque no lo considero necesario, como explicaba anteriormente. Lo que sí me parece bien es usar ambos géneros, por ejemplo, “todas y todos” en lugar de solamente “todos”.”

3. ¿Cómo se usa el español inclusivo en Argentina? ¿Por qué piensa que surgió?

“Creo que el lenguaje inclusivo surgió como una cuestión política que responde a la ideología del gobierno anterior y no a la necesidad de las mujeres. No considero que haya habido una verdadera revolución del lenguaje ni que haya surgido “desde abajo”, es decir, impulsado por la gente común y corriente.”

“En Argentina, el lenguaje inclusivo se usa cambiando la “o” del masculino genérico por una “e” o una “x”.”

4. ¿Cree que el uso del lenguaje inclusivo es apoyado por la mayoría de la población, o hay personas que están en contra de su implementación?

“En este país hay muchas personas que están en contra de su implementación.”

5. ¿Qué forma de expresión del lenguaje inclusivo cree que es la más usada? (e, x, @, desdoblamiento y otras)

“Creo que la forma más común de las mencionadas es el desdoblamiento, por ejemplo, “señores y señoras” o “niños y niñas”.”

6. ¿Hay alguna forma del lenguaje inclusivo que le suene más formal o informal que las demás?

“Creo que la más formal es el desdoblamiento, y las menos formales, la “e” y la “x”.”

7. ¿Se usa el lenguaje inclusivo con amigos/familia, en instituciones formales, o en ambos contextos? ¿Se utiliza tanto en la comunicación oral como en la escrita?

“En mi caso, no lo utilizo con mis amigos ni con mi familia. En cuanto a las instituciones, al menos en mi ámbito laboral, estaba dividido: había personas más conservadoras que no lo usaban, y otras que eran partidarias del gobierno anterior que sí lo hacían. De hecho, la directora de la escuela en la que trabajaba hubiera preferido que todas las docentes lo usáramos, pero no era una obligación.”

8. ¿En qué generación de la población argentina cree que se usa más el lenguaje inclusivo?

“Creo que los que más lo usan son la generación Z, es decir, adolescentes y jóvenes adultos.”

9. ¿Piensa que utilizan el lenguaje inclusivo las generaciones mayores? (50 y más años)

“No, creo que son muy pocos los que lo utilizan, y quizás tenga que ver con el ámbito en el que se desarrollan.”

10. ¿Qué desventajas o inconvenientes puede suponer el uso del lenguaje inclusivo en la comunicación?

“Para mí sería difícil hablar de esa forma, ya que tendría que tomarme el tiempo de pensar cómo usarlo correctamente cada vez; y si alguien me hablara con este lenguaje, tendría que pedirle que lo hiciera muy pausadamente, porque me cuesta entenderlo. Esto también probablemente traería problemas de interpretación. Es decir, la comunicación se haría muy lenta y poco clara.”

11. **Pregunta opcional:** ¿Piensa que el cambio de presidente tuvo repercusión en la percepción pública del lenguaje inclusivo? ¿Qué opina sobre la cancelación del Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad?

“No, no creo que haya cambiado. Las personas que lo aceptaban antes van a seguir haciéndolo ahora, y quienes ya se oponían van a continuar oponiéndose. Hay un cambio en la ideología del gobierno de turno, que ahora está en contra, pero no en la ideología personal de cada uno.”

“El cierre del Ministerio de la Mujer lo veo muy mal; creo que debería seguir existiendo, porque lamentablemente la mujer todavía se encuentra vulnerable y desprotegida en nuestro país, aunque el presidente sea machista y lo niegue. Sin embargo, creo que es necesario gestionarlo correctamente para que cumpla su función, habría que controlarlo mejor de lo que se hacía. También pienso que debería tener más intervención en algunos casos, porque siento que durante el gobierno anterior era selectivo con ellos (en muchos no participaba o no les daba importancia). Me gustaría que estuviera integrado por personas con diversidad de pensamientos (sin una línea política) y por mujeres que hayan pasado por este tipo de situaciones extremas, que al haberlo vivido en carne propia, saben exactamente qué se siente y desde su lugar pueden aportar sugerencias y ayuda valiosas para que otras mujeres puedan salir adelante.”

4.3.3 **Rozhovor s Valentinou Rodríguezovou**

1. ¿Estás conforme con el uso del lenguaje inclusivo? ¿Por qué sí/no?

„No estoy de acuerdo con el lenguaje inclusivo en la lengua española cuando se usa la letra “e” o “x” para hablar de géneros porque en mi opinión siento que, en vez de incluir, siguen excluyendo a las mujeres al invisibilizarlas en el idioma. No es lo mismo decir “todos y todas” que “todes”, ya que ahí la mujer (o quien se perciba como tal) debe integrarse a la palabra en vez de la palabra integrarse a ella.“

2. ¿Utilizás el lenguaje inclusivo? ¿Por qué sí/no? ¿En el caso afirmativo, en qué situaciones?

„Para ser sincera lo utilizo solamente en forma de broma, por ejemplo: “amigues, chiques”. Si bien me gustaría utilizar el amigas y amigos o chicas y chicos para hablar, me olvido y termino generalizando en masculino (por mas que este en contra mi costumbre y también el largo de las palabras tiene un rol mas importante, al parecer).“

3. ¿Cómo se usa el español inclusivo en Argentina? ¿Por qué pensás que surgió?

„El español inclusivo es usado por una minoría, no tiene un peso tan importante aún. Si el uso de ambos pronombres (vuelvo al mismo ejemplo: todas y todos, argentinos y argentinas, chicas y chicos) ha sido mucho mas usado desde la presidencia de Cristina Fernández de Kirchner, quien fue una de las primeras personas que al menos yo conocí que puso estos temas (lenguaje no sexista) en discusión y se hizo algo mas común el nombrar ambos géneros en las oraciones.

(Aclaración: desconozco de otra figura que haya tenido el mismo peso en cuanto esto, al menos en mi país. Todo esto es una opinión personal.) “

4. ¿Creés que el uso del lenguaje inclusivo es apoyado por la mayoría de la población, o hay personas que están en contra de su implementación?

„No, creo que el inclusivo con e/x no es apoyado por la mayoría, más bien no creo que salga mucho de las redes sociales. He conocido pocas personas que lo usen en ámbitos de trabajo y estudio y aún me sorprende al escucharlo. Normalmente suele ser usada por gente que trabaja con diversidad de géneros. En mi caso no es alguna molestia más que interna para mí por mi pensamiento radical feminista, por lo menos yo no lo pongo en discusión y dejo que la gente hable como le parezca más cómodo. Si bien hay gente que está muy en contra que serían los ultra derecha o gente mayor que no se acostumbra a estos cambios. “

5. ¿Qué forma de expresión del lenguaje inclusivo creés que es la más usada? (e, x, @, desdoblamiento y otras)

„Ya que la pregunta es cuál es la forma más usada de inclusión en mi opinión, las redes usan más la letra x y en la vida “real” (o sea, el día a día con un grupo de personas) se usa el desdoblamiento. De igual manera, la forma más común es dirigirse en masculino. “

6. ¿Hay alguna forma del lenguaje inclusivo que te suene más formal o informal que las demás?

„El lenguaje inclusivo que me suena más formal es el desdoblamiento, ya que aquellas que terminan en e es usada más para la burla y la letra “x” en la fonética del idioma deforma la palabra (ya que suena “Todcs, chics”). “

7. ¿Se usa el lenguaje inclusivo con amigos/familia, en instituciones formales, o en ambos contextos? ¿Se utiliza tanto en la comunicación oral como en la escrita?

„Al menos en mi grupo familiar o de amigos y amigas no se usa lenguaje inclusivo en ninguno de sus modos a menos que sea para bromear. Las instituciones educativas a las que yo asisto son una escuela de arte y la universidad y en la Primera si se usa el e en los plurales porque tengo compañeros, en su mayoría menores de edad, que se perciben de distintos géneros; en la universidad somos solamente mujeres (estudio psicopedagogía) así que solo se dirigen hacia nosotras como “as”. “

8. ¿En qué generación de la población argentina creés que se usa más el lenguaje inclusivo?

„Creo que se usa en la adolescencia y luego se deja de usar, o los profesionales¹ que trabajan con diversidad de géneros. (! ¿ven? Use LOS profesionales aunque aquellas que conocí que usan el lenguaje inclusivo son mujeres. Nuestro idioma es muy patriarcal.) “

9. ¿Pensás que utilizan el lenguaje inclusivo las generaciones mayores? (50 y más años)

„No, creo que las personas de +50 años que lo usan son muy pocas personas y en su mayoría serán mujeres.“

10. ¿Qué desventajas o inconvenientes puede suponer el uso del lenguaje inclusivo en la comunicación?

„Entre las desventajas se encuentra la invisibilización del género femenino: no hay quienes logren identificarse con el todes (por mas de derecha que suene y yo este en contra de este grupo, yo no me siento identificada). Nosotras siempre debemos adaptarnos al otro. En el desdoblamiento siento que la desventaja es que suele hacer mas largas las oraciones y por ende, mas “denso” de escuchar.“

„Si bien los plurales en masculinos sean la costumbre y nos veamos arraigadas desde siempre a estos plurales, siento que el cambiar esto no es imposible pero si costará muchísimo tiempo y voluntad de la sociedad. ¿No es raro que un hombre no se identifique en el “todas” pero si hay 50 mujeres y un varon y dicen “todos/todes” nosotras si nos Identifiquemos y, encima, debemos sentirnos identificadas? También es injusto para nosotras, para las adultas y las niñas.“

11. **Pregunta opcional:** ¿Pensás que el cambio de presidente tuvo repercusión en la percepción pública del lenguaje inclusivo? ¿Qué opinás sobre la cancelación del Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad?

„Si, pienso que el actual presidente es un inoperante e inutil que no debería haber llegado a donde está hoy, con respecto al lenguaje es un hombre que destila odio ante quien no piense como él, mas que nada hacia las mujeres y distintos géneros, claramente alguien con su poder va a poder manipular a sus votantes contra esto. Podemos ver Su odio a las mujeres en sus propios dichos:

- todo el acoso masivo que él y sus seguidores le hicieron a Lali, una artista que no esta a favor de sus politicas.

- insultó en su twitter a una maestra que habló De él.

- insultos a cualquier mujer/ periodistas antes de su presidencia, puede ser buscado rapidamente en redes sociales. Se me ocurre “mogolica, burra” a dos mujeres.“

„En síntesis, un presidente con estos dichos y odio hacia la mujer puede tener Repercusión en el lenguaje inclusivo ya que solamente les da visibilidad para odiarlas, nunca para integrarlas.

Si bien si es una realidad que el ministerio de las mujeres, géneros y diversidad no era muy influyente (seguía habiendo femicidios cada 28 horas) SI servía en algunos casos como ayuda para mujeres y diversidades afectadas, pero un mal uso y administración impide que funcione correctamente, pero mucho de esto es

una opinión personal y con desconocimiento. Sobre el lenguaje no creo que hayan hecho mucho hincapié.“

respuesta final:

„Un cambio en el lenguaje, en donde pueda ser inclusivo y todos y todas podamos sentirnos identificados e identificadas, es posible solamente con mucha campaña y educación, y creo que ni así será posible con un idioma con tanto peso histórico Patriarcal encima. Seremos nosotras quien nos reivindicemos en el idioma, como siempre.“

4.4 Shrnutí empirické části

Empirická část si kladla za cíl prokázat používání inkluzivního jazyka a jeho forem v Argentině argentinskými občany, popř. zjistit jaké formy jsou nejužívanější v různých komunikačních situacích. Empirická část se skládala ze tří podčástí, jimiž byly příspěvky na sociálních sítích, dotazníkové šetření a rozhovory s Argentinci.

Z příspěvků na sociálních sítích lze zjistit, že mezi nejužívanější formy patří zdvojení neboli *desdoblamiento* spolu s písmenem „x“. Ačkoli z výsledků dotazníkové šetření vyplývá, že písmeno „e“ patří mezi nejpoužívanější formy inkluzivního jazyka v Argentině a dle respondentů se jedná o jednu z nevhodnějších forem inkluzivního jazyka, z příspěvků na sociálních sítích se písmeno „e“, jako forma inkluzivního jazyka, nachází pouze na jednom z nich. Také se dle respondentů písmeno „e“ používá často v mnoha komunikačních situacích, např. v mluvené komunikaci, či při komunikaci s rodinou aj. Na sociálních sítích se také objevily formy tzv. *typografické strategie* a symbol „@“, které se vyskytovaly na skupinách na Facebooku, kde přidávali příspěvky obyčejní lidé. Naopak v porovnání s výsledky v dotazníku symbol „@“ nebyl často zvolený ani jedním člověkem jako odpověď, tudíž by bylo možno se domnívat, že není používán tak často. Na sociálních sítích ale měl symbol „@“ větší zastoupení než například písmeno „e“, které pro změnu je zastoupeno pouze jedním příspěvkem slovem „*graduades*“. Na sociálních sítích se lze také setkat s ostatními formami inkluzivního jazyka, kterými jsou zájmena bez označení rodu nebo podstatná jména hromadná.

Z dotazníkového šetření a jeho výsledků lze vyčíst, že v Argentině nepanuje pouze jeden názor ohledně inkluzivního jazyka, naopak lze tvrdit, že postoj k inkluzivnímu jazyku je v Argentině různorodý. Pokud se jedná o analýzu forem inkluzivního jazyka, je patrné, že mezi nevhodnější a zároveň nejpoužívanější formy patří zdvojení a písmeno „e“. Naopak, jak je již zmíněno v předchozím odstavci, slabé

zastoupení získal symbol „@“, který se ale na sociálních sítích objevil vícekrát než například písmeno „e“.

Z rozhovorů je znovu patrné, že na inkluzivní jazyk má každý člověk svůj vlastní názor. Všichni tři respondenti se shodli na tom, že nejpoužívanější formou inkluzivního jazyka je zdvojování. V dalších otázkách, např. č. 10 ohledně možných nevýhod inkluzivního jazyka, každý respondent uvedl něco jiného. Alejandro García uvedl, že inkluzivní jazyk s sebou nepřináší žádný problém, naopak zviditelňuje ostatní genderové identity. Carla Lópezová napsala, že by měla velký problém se srozumitelností sdělení, řečeného v inkluzivním jazyce. Třetí respondentka Valentina Rodríguezová uvedla, že hlavní nevýhodou je nezviditelňování ženského pohlaví, a to i v případě např. oslovení „*todes*“.

5 Didaktický návrh

V této kapitole bude představeno pět didaktických cvičení souvisejících s inkluzivním jazykem. První cvičení lze využít formou přiřazování neinkluzivních výrazů k výrazům inkluzivním nebo jej lze aplikovat formou pexesa. Druhé a třetí cvičení se zabývají přepisem vět s neinkluzivními výrazy na věty s výrazy inkluzivními. Poslední dvě cvičení, čtvrté a páté, umožňují vyzkoušet si ústní projev v inkluzivním jazyce, buďto formou proslovu nebo dialogu, a porozumět tak jeho přínosu i možným nedostatkům. Cvičení nejsou navrhována pro specifickou úroveň znalostí španělštiny, nýbrž slouží jako výukový materiál k seznámení s inkluzivním jazykem jako jazykovou a kulturní realití hispánského světa.

Actividad con tarjetas

1. Lxs estudiantes se dividirán en grupos.
2. Cada grupo recibirá tarjetas con las expresiones del lenguaje inclusivo y lenguaje no inclusivo.
3. Lxs estudiantes tendrán que dividir las tarjetas en dos columnas – una para las expresiones inclusivas y una para las expresiones no inclusivas. También tendrán que asignar un equivalente adecuado a la expresión (p. e., los profesores – el profesorado).
4. Al final de esta actividad, lxs estudiantes podrán discutir, ¿por qué son algunas expresiones inclusivas y otras no?

Lenguaje inclusivo	Lenguaje no inclusivo
las personas, la humanidad	hombres
las personas adultas	los adultos
todos, todas y todes	todos
el estudiantado	los estudiantes
lxs interesadxs	los interesados
la sociedad	los ciudadanos
l@s turistas	los turistas
amigos, amigas y amigos	amigos
el profesorado	los profesores
quienes participan, cada participante	los participantes
tienen interés	están interesados
la niñez	los niños

- Otra posibilidad de cómo utilizar las tarjetas es jugar al memorama

Transcribir las frases con las expresiones sexistas/no inclusivas

- Lxs estudiantes tienen que transcribir las siguientes frases que contienen las expresiones no inclusivas y tienen que cambiarlas por las expresiones inclusivas.
 - a) Los interesados que se presenten mañana en mi despacho.
 - b) Los estudiantes irán la semana que viene con los profesores al cine.
 - c) Chicos, ¿qué hicieron la semana pasada en las clases de alemán?
 - d) Los participantes de este curso ganaron el mes pasado el primer premio.
 - e) Imagínense: Van a una sala donde hay hombres, mujeres y personas que no se sienten ni como hombres ni como mujeres y dice: ¡Hola a todos! ¿Es, en la visión del lenguaje inclusivo, apropiado?

Transcribir el texto a una forma de expresión del lenguaje inclusivo

- Lxs estudiantes se dividirán en grupos.
- Lxs estudiantes recibirán un texto que contenga expresiones no inclusivas y su tarea es transcribirlo en una de las formas de expresión del lenguaje inclusivo. Cada grupo obtendrá un párrafo y tendrá otra forma.

a) Grupo 1 – estrategias tipográficas

b) Grupo 2 – e

c) Grupo 3 – x

d) Grupo 4 – desdoblamiento

e) Grupo 5 – @

- Lxs estudiantes buscarán si hay en el texto algunas formas inclusivas.

Los argentinos un pueblo con carácter

Se habla mucho del carácter de los argentinos, de su pasión por el fútbol, de su orgullo por Europa. ¿Son tópicos o tienen una base real? Lo cierto es que la mezcla de sangre española e italiana hace a los argentinos diferentes de otras naciones latinoamericanas.

¿Qué adjetivos podrían describir al típico argentino?

Lo primero que notan muchos extranjeros es que los argentinos somos muy habladores, es nuestra parte italiana. Disfrutamos de debates y polémicas. Un típico argentino se pondría a discutir sobre cualquier cosa. Nos gusta expresar lo que sentimos, a veces demasiado. Cuando nos ponemos a hablar exageramos mucho. Se puede decir que hablar es nuestro deporte nacional, después del fútbol.

¿Por qué los argentinos son tan apasionados del fútbol?

El fútbol es algo que nos une. Una especie de religión nacional. Maradona, por ejemplo, es como un dios. La gente habla de él, piensa en él, se interesa por él lo que le pasa, por lo que hace, se pone su camiseta ... Algunos ponen una foto de Maradona en su casa, o en el trabajo. Los argentinos somos apasionados y este futbolista es quizás la mayor pasión de todas.

Hablando de pasión, también se habla mucho del tango.

Es cierto, especialmente en la capital. En cualquier guía turística de Buenos Aires pone que el tango es la esencia del carácter argentino. Bueno, depende de la persona, no todos los argentinos bailan tango. Pero sí que es verdad que este baile nos define bastante bien.

Tiene mucha fuerza, mucha pasión, pero también nostalgia, de gente que añora a su familia, a sus amigos, su tierra. Somos un pueblo de inmigrantes, y todos añoramos la tierra de nuestros padres y abuelos, aunque muchos no la conocemos realmente.

¿Qué es lo más negativo de los argentinos?

Se dice que somos orgullosos, que nos creemos los mejores. Pero no hay que exagerar, depende también de la región. Este estereotipo de argentino es más cierto en Buenos Aires que en el resto del país. De todas maneras es verdad que queremos mucho a Argentina. Cuando un argentino se va a vivir a otro lugar, añora mucho su tierra, piensa mucho en lo que dejó aquí. Así que no hay solución, nostálgicos toda la vida.

¿Qué representa el mate para un argentino?

Se puede decir que tomar mate es una costumbre nacional. Casi todos bebemos mate todo el día, en cualquier lugar. Llegamos al trabajo, ponemos el mate en la mesa, y nos ponemos a beber. En casa igual. Incluso en el auto o en la playa. Los amigos quedan para disfrutar del mate y charlar. Tiene un efecto estimulante gracias a la cafeína, pero realmente es muy sano.

El ejercicio para practicar oralmente el lenguaje inclusivo

- Imagínense que es director de una academia de idiomas. Está en un aula de una escuela donde hay clases del bachillerato y ofrece sus cursos a lxs estudiantes para prepararlx al bachillerato. En la escuela piensa dar un discurso sobre los cursos. ¡Prepárelo e intente utilizar las formas de expresión del lenguaje inclusivo! (Ayuda: ¿Cómo saludarán?, ¿Qué tipo de cursos hay?, ¿Para quién son los cursos?, ¿Quién los enseña?)

El ejercicio para practicar oralmente el lenguaje inclusivo

- Imagínense que es su primer día del nuevo año escolar y está en la escuela. Luego se cruza con su compañero de la escuela y empiezan a hablar de sus vacaciones que fueron muy buenas y divertidas y las pasaron muy bien. Intente crear un diálogo con su compañero de clase y utilice las formas de expresión del español inclusivo.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce byla analýza inkluzivní španělštiny a jejích výrazových prostředků používaných v jihoamerické Argentině.

V úvodu práce, tedy v první kapitole, jsem charakterizoval genderovou lingvistiku, feministickou lingvistiku, interakci mezi jazykem a genderem a vývoj zkoumání tohoto tématu od počátku, tedy od 70. let 20. století, po současnost.

V druhé kapitole jsem se snažil přehledně popsat inkluzivní jazyk ve španělštině. V této části jsem zjistil, jaký postoj zaujímá Španělská královská akademie k používání inkluzivního jazyka. Jedná se o negativní postoj, který je doložen několika jejími vyjádřeními zveřejněnými na sociální síti Twitter, dnes X.

V následující, třetí, části práce jsem si kladl za cíl vystihnout a popsat situaci týkající se používání inkluzivního jazyka v Argentině. Bylo třeba zjistit mnoho informací týkajících se k zákonům a k působení argentinské vlády za bývalého prezidenta Alberta Fernándeze a současného prezidenta Javiera Mileie. Ze zjištěných informací vyplynulo, že bývalá argentinská vláda prosazovala používání inkluzivního jazyka, a proto toho bylo i založeno Ministerstvo žen, genderů a rozmanitosti. Toto ministerstvo se zasadilo o sestavení opatření proti diskriminaci žen spolu s dalšími genderovými identitami a podporovalo a zároveň prosazovalo používání inkluzivního jazyka po celé Argentině. Kritizovalo používání jazyka, který nereflektuje ženy či různé genderové identity. Naopak současná argentinská vláda pod vedením prezidenta Javiera Mileie nepodporuje používání inkluzivního jazyka, což koresponduje se zrušením Ministerstva žen, genderů a rozmanitosti, které bylo začleněno pouze jako dílčí subsekretariát pod nové ministerstvo, a to Ministerstvo lidského kapitálu, spolu s některými dalšími bývalými ministerstvy.

Dále jsem se zaměřil na argentinské univerzity. Nejdříve na Universidad Nacional de San Martín, v návaznosti na tamní platná opatření, programy či zákony právoplatné v celé Argentině vztahující se k větším právům pro ženy a genderové identity. Zjistil jsem, že na Universidad Nacional de San Martín existuje mnoho platných programů, z nichž ten nejstarší byl zaveden v roce 2014 a zasazuje se proti genderovému násilí. Dalším z opatření je například vydávání nebinárních titulů nebinárním osobám. Na část vztahující se k univerzitám navazovala analýza příruček ze tří argentinských univerzit, konkrétně Universidad Nacional de San Martín, Universidad Nacional de Mar Del Plata,

Universidad Nacional de Córdoba, kde jsem stručně analyzoval každou z nich, a následné shrnutí, v čem se shodují či rozcházejí. Zjistil jsem, že všechny příručky obsahují určité formy inkluzivního jazyka, ale každá z nich je koncipována jiným způsobem. Pokud se jedná o popis historie a forem inkluzivního jazyka z mého pohledu je příručka z Universidad Nacional de San Martín přehlednější oproti ostatním. Naopak příručka z Universidad Nacional de Mar Del Plata poskytuje více informací o zákonech či právech platných v Argentině, které se vztahují k používání inkluzivního jazyka. Zároveň poskytuje obsáhlý glosář společenských pojmů. Příručka z Universidad Nacional de Córdoba zase představuje další formy inkluzivního jazyka a komunitu LGBTQI+.

Tatáž kapitola je doplněna zmínkou jak o mezinárodních opatřeních, ke kterým se Argentina v minulosti zavázala, tak o vnitrostátních právních předpisech. Je zde zmíněna i nejnovější informace, upozorňující na zákaz inkluzivního jazyka v Argentině od února 2024.

Ve třetí kapitole jsou rozebrány jednotlivé společenské pojmy, které se vztahují k používání inkluzivního jazyka, například homofobie, sexuální orientace, queer a jiné. V závěru této kapitoly je věnován prostor k vysvětlení jednotlivých forem inkluzivního jazyka, jakými jsou zdvojování, typografické strategie (/ lomítko), písmeno „e“, „x“, symbol „@“ a další.

Formu zdvojování, např. *niños y niñas*, lze aplikovat jak v písemné, tak i mluvené komunikaci. Používá se převážně při formální komunikaci na institucích či úřadech. Nevýhoda této formy je, že se vztahuje pouze na osoby s mužským a ženským pohlavím. Tatáž nevýhoda platí i pro typografické strategie, které lze použít pouze v písemné komunikaci, např. *el/la director/a*.

Pokud se jedná o písmeno „e“, např. *hijes*, jedná se o jednu z nejčastěji používaných forem v Argentině, protože je srozumitelné, zahrnuje všechny genderové identity a lze jej použít v písemné i mluvené komunikaci. V písemné komunikaci lze využít i písmeno „x“ i symbol „@“, které reprezentují existenci mnoho genderových identit.

Ve čtvrté kapitole, která byla zaměřena na empirický výzkum, jsem analyzoval používání inkluzivního jazyka v Argentině. Tento výzkum byl rozdělen na tři části – příspěvky na sociálních sítích, dotazníkové šetření a rozhovory. Pokud se jedná o sociální síť, zjistil jsem, že se nejvíce používá písmeno „x“ či zdvojování. Dále se vyskytovaly

formy tohoto typu – typografické strategie (lomítka), symbol „@“ či zájmena neoznačující rod. V dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že v Argentině nepanuje jednotný názor na používání inkluzivního jazyka. Z dotazníku vyplynulo, že nejpoužívanější a nejvhodnější formy inkluzivního jazyka jsou zdvojování či písmeno „e“. Z rozhovorů lze opět vyčíst, že každý vnímá používání inkluzivního jazyka jiným způsobem. Všichni tři respondenti se také nezávisle na sobě shodli, že nejpoužívanější formou je opět zdvojování.

Závěrečná kapitola předkládá didaktický návrh obsahující pět cvičení, díky kterým by mělo dojít u studentů španělštiny k pochopení a získání většího podvědomí o inkluzivním jazyce a jeho formám ve španělštině. Cvičení nejsou dělané pro specifickou úroveň španělštiny, ale slouží jako seznámení pro studenty s inkluzivním jazykem.

Resumen

El objetivo de esta tesis de grado fue analizar el lenguaje inclusivo en español y sus formas de expresión usadas en Argentina. El lenguaje inclusivo es un tema ampliamente debatido en el territorio de Argentina. Se trata de una forma de construir un tipo de lenguaje que visibilice las diferentes identidades de género, evite la proyección de estereotipos de género en el habla y prevenga la discriminación contra los sexos y las identidades de género. Argentina es conocida por su actitud abierta hacia el uso del lenguaje inclusivo.

En primer lugar, hubo que exponer la relación entre la lengua y el género, sus definiciones, la interacción entre ellos y la evolución de las investigaciones sobre este tema desde sus principios, concretamente desde los 70 del siglo pasado, hasta la actualidad. Se trata de un tema al que se dedican disciplinas como lingüística, psicología o pedagogía. La problemática de la lengua y el género se ocupa de muchos temas afines por ejemplo del discurso del hombre y de la mujer y las diferencias entre estos discursos. Las primeras investigaciones fueron realizadas en los 70 del siglo pasado por las mujeres lingüistas. La investigadora más famosa es Robin Lakoff de los Estados Unidos de América con su libro *Language and Woman's place* (1975). Ella observó el discurso de las mujeres y descubrió que las mujeres usaban algunas formas de lenguaje que debilitan la fuerza de sus enunciaciones. El gran interés por este tema se produjo después del año 1990, cuando se empezó a examinar el lenguaje de los hombres y otros grupos sociales. Del problema de la lengua y el género se ocupan dos ramas lingüísticas: la lingüística de género y la lingüística feminista.

La lingüística de género forma una parte de la sociolingüística y se ocupa de los estereotipos de género en el habla. La evolución de la lingüística de género se puede dividir en tres épocas. Al principio no se dividían las lingüísticas en la de género y la feminista porque investigaban las mismas cosas. En esa época se puso en claro que las mujeres no estaban representadas en la lengua como los hombres. En la segunda fase se separó la lingüística de género de la lingüística feminista. En la actualidad, la lingüística de género se dedica al constructivismo social y el concepto de género se ha ampliado para incluir otros géneros sociales.

La lingüística feminista se originó en los 70 del siglo pasado. Trata de cómo se representa a mujeres y a hombres en el lenguaje y se ocupa de la discriminación

lingüística de cada persona o grupo de personas, por ejemplo, la comunidad LGBTQI+. Critica el uso del masculino genérico y la denominación de las personas con las expresiones estereotípicas de género o idiomáticas.

Es importante explicar qué es el lenguaje inclusivo, qué tipos de lenguajes hay y cómo se usa en español. Las lenguas se pueden dividir en tres categorías según el género. El idioma español pertenece a la categoría de lenguas que tienen el género marcado lo que significa que los nombres sustantivos tienen el género gramatical por eso es difícil construir, de palabras ya existentes, las palabras sin marca de género.

Para introducir el tema sobre el lenguaje inclusivo tiene importancia mencionar que el lenguaje no es neutral. El genérico masculino se considera como norma neutral porque se originó en la sociedad patriarcal, por eso forma parte de la sociedad contemporánea, pero hay personas que no están conformes con su empleo y quieren que se hable en un lenguaje que las represente. El lenguaje inclusivo es un tipo del lenguaje en el cual se pueden visibilizar las mujeres y otras identidades de género. En español existen muchas maneras de cómo crear el lenguaje inclusivo. Cada persona puede elegir la forma de lenguaje inclusivo más adecuada para el grupo, al que la persona está hablando. Cuando se habla en un grupo donde hay hombres, mujeres y otras identidades de género, debería eliminarse el uso del masculino genérico. La actitud de la Real Academia Española sobre el uso del lenguaje inclusivo y sus formas de expresión es que no apoya el lenguaje inclusivo.

Hay otros tipos de lenguajes como el lenguaje no sexista, el lenguaje no binario o el lenguaje neutral en cuanto al género. El lenguaje no sexista es un tipo del lenguaje que impide el uso de las formas que discriminan el sexo femenino. Este lenguaje visibiliza a las mujeres y a los hombres en el mismo nivel, elimina determinar los papeles estereotípicos según el sexo y muestra a las mujeres en todas las profesiones y actividades en el género femenino, si es posible. El lenguaje no binario señala el tipo del lenguaje que quiere visibilizar la diversidad de género. Critica el sistema binario del español y quiere reducir el uso de las letras “o” (refiriéndose al género masculino) y la “a” (refiriéndose al género femenino) y sustituirlas por las letras “x” y “e”. El lenguaje neutral en cuanto al género es la denominación general para las expresiones no sexistas, inclusivas o neutrales en cuanto al género.

Como este tema está relacionado con Argentina, es necesario tener alguna idea de la situación política y jurídica de Argentina con respecto al lenguaje inclusivo. Argentina es conocida tanto a escala regional como internacional por su actitud positiva hacia personas de la comunidad LGBTQI+ e intenta crear leyes igualitarias para toda la gente. En 2023 se dio cambio de presidente en Argentina. El gobierno del expresidente Alberto Fernández apoyaba el lenguaje inclusivo y las leyes igualitarias para toda la gente, por eso se fundó el Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad que funcionó durante cuatro años. El nuevo gobierno del presidente Javier Milei canceló el ministerio y lo unió con otros ministerios que forman parte del Ministerio de Capital Humano. El actual presidente Javier Milei es conocido por su actitud negativa hacia el lenguaje inclusivo.

El lenguaje inclusivo es un tema del cual se debate mucho en Argentina. Lo usan personas por todo el país como profesores, funcionarios y otros o algunas instituciones también, principalmente las universidades que crearon guías para el uso del lenguaje inclusivo. Enfocándome en la Universidad Nacional de San Martín en Buenos Aires averigüé que la universidad creó unas medidas y unos programas para proteger y no discriminar a las personas según sus géneros y que cumplía las leyes con respeto a las leyes de género.

Analizando las guías de las universidades, concretamente las de la Universidad Nacional de San Martín (UNSAM), la Universidad Nacional de Mar Del Plata (UNMdP) y la Universidad Nacional de Córdoba (UNC) averigüé que cada una está compuesta de una manera diferente. La guía de UNSAM tiene 26 páginas y fue publicada en el año 2021. Se ocupa de la explicación del por qué es necesario emplear el lenguaje inclusivo allí, de la historia y de la explicación del lenguaje inclusivo como tal, de sus formas de expresión y de situaciones concretas en las cuales se puede usar el lenguaje inclusivo. La guía de UNMdP tiene 32 páginas y fue publicada en 2019. Se ocupa de la explicación del por qué es necesario usar el lenguaje inclusivo, de la violencia simbólica, de las explicaciones de los términos que tienen que ver con el lenguaje inclusivo, de las formas de expresión del lenguaje inclusivo y, al principio de la guía, hay un glosario de los términos relacionados con el lenguaje inclusivo. La última guía analizada, la de UNC, tiene 15 páginas y fue publicada en 2022. Se enfoca en dos términos relacionados con el lenguaje inclusivo – el androcentrismo y el sexismo, las formas de expresión del lenguaje inclusivo, la comunidad LGBTQI+ y las recomendaciones que hay que seguir al crear imágenes. Resumiendo, los contenidos de estas guías, en mi opinión en cuanto a la

historia y las formas del lenguaje inclusivo, la guía de UNSAM es más clara que las demás. La guía de UNMdP, desde mi punto de vista, proporciona más informaciones sobre las leyes o derechos vigentes en Argentina y ofrece un glosario completo de términos sociales. En cambio, la guía de la UNC ofrece otras formas (no mencionadas por las otras guías) del lenguaje inclusivo y una breve introducción a la comunidad LGBTQI+.

Con el uso del lenguaje inclusivo están relacionadas las leyes vigentes en Argentina o las medidas internacionales que Argentina aprobó. Una información nueva de febrero 2024 sobre el uso del lenguaje inclusivo es que presidente Javier Milei prohibió el uso del lenguaje inclusivo y sus formas de expresión.

Muchas veces en este resumen menciono las formas de expresión del lenguaje inclusivo, pero no he descrito cuáles son. Hay tales como – el desdoblamiento, las estrategias tipográficas (la barra /), la letra “e”, la letra “x” y el símbolo “@” y otras formas como los sustantivos abstractos y colectivos o los pronombres sin marca de género.

El desdoblamiento, por ejemplo – *niños y niñas*, se puede usar en la comunicación escrita y oral. Esta variante se usa en la comunicación formal, en instituciones y en lugares administrativos. La desventaja del desdoblamiento es que se refiere solo al género masculino y femenino. La misma desventaja la tienen las estrategias tipográficas que se usan solo en la comunicación escrita, ejemplo – *el/la directora/a*.

El empleo de la “e” pertenece a los usos más frecuentes en Argentina porque es comprensible para todos y refiere a todos los géneros, ejemplo – “*hijos*”, “*hijas*” → “*hijes*”. Se usa tanto en la comunicación escrita como oral. La letra “x” y el símbolo de la arroba “@” se usan en la comunicación escrita. Estas dos formas señalan que hay muchas identidades de género en el planeta. El símbolo “@” fue criticado porque parece que se trata de una mezcla de la “o” (que refiere al género masculino) y la “a” (que refiere al género femenino).

Como ya he mencionado al principio de este resumen, el objetivo de esta tesis de grado fue analizar el lenguaje inclusivo en español y sus formas de expresión usadas en Argentina. El lenguaje inclusivo y sus formas de expresión fueron investigadas en las redes sociales – Facebook e Instagram. Las investigaciones más importantes fueron las

respuestas de un cuestionario sobre el uso del lenguaje inclusivo y las entrevistas refiriéndose al mismo tema con tres argentinos.

Con respecto a las redes sociales de los usuarios de Argentina se puede averiguar que las formas del lenguaje inclusivo más usadas son el desdoblamiento y la letra “x”. En las redes sociales aparecieron más estas formas – las estrategias tipográficas, el símbolo “@”, los sustantivos colectivos y los pronombres sin marca de género. La letra “e” apareció solo una vez, aunque en la guía de UNSAM se escribe que se trata de una de las formas más usadas del lenguaje inclusivo. Las estrategias tipográficas con el símbolo “@” aparecieron solo en Facebook, pero las demás las hubo tanto en Facebook como en Instagram.

En cuanto al cuestionario que respondió 58 personas se puede decir que en Argentina no hay opinión única sobre el uso del lenguaje inclusivo. Según los encuestados, las formas del lenguaje inclusivo más adecuadas y usadas son el desdoblamiento y la letra “e”. Un pequeño número de respuestas recibió el símbolo “@”. Es interesante que los encuestados hayan seleccionado la letra “e” como la más usada y adecuada y que se usa tanto en la comunicación oral y escrita en muchas situaciones (p. e., la comunicación en familia) y apareció solo una vez en una publicación de las redes sociales. Al contrario el símbolo “@”, que recibió un número muy bajo de respuestas, fue usado más veces que la letra “e” en las redes.

Según la actitud de cada uno de los entrevistados se puede afirmar que cada persona tiene una opinión diferente sobre el uso del lenguaje inclusivo. Los tres entrevistados coincidieron en que la forma más usada del lenguaje inclusivo es el desdoblamiento.

Para concluir este tema de la tesis de grado, hay que decir que el lenguaje inclusivo es uno de los temas más controvertidos en Argentina. Cada persona tiene una opinión diferente y hay que aceptarlo. Es posible que en el futuro la lengua cambie y que el lenguaje inclusivo se dé por sentado como ha sido hasta ahora con el uso del masculino genérico.

Seznam použitých zdrojů

ARGENTINA. GOB. AR. *Ley Micaela*. [online, cit. 29.02.2024]. Dostupné z: <https://www.argentina.gob.ar/iaf/genero-y-diversidad/ley-micaela>.

ARGENTINA. GOB. AR. *Protección contra la Violencia de Género*. [online, cit. 14.02.2024]. Dostupné z: <https://www.argentina.gob.ar/capital-humano/generos>.

BOLETÍN OFICIAL DE LA REPÚBLICA ARGENTINA (2023). *Ley de Ministerios*. Ciudad de Buenos Aires. [online, cit. 13.02.2024]. Dostupné z: <https://www.boletinoficial.gob.ar/detalleAviso/primera/300727/20231211>.

CARTOLARI, Manuela (2022). *Lenguaje inclusivo, no sexista, igualitario, no binario: contexto de la discusión y avances hacia una lengua descolonizada*. In: MIRANDA, Ana, Manuela CARTOLARI a Anabela PALESO et al. *Educación y transformaciones del trabajo en la infancia y la adolescencia*. Argentina: Universidad Pedagógica Nacional, s. 161-182. [online, cit. 25.01.2024]. Dostupné z: <https://portalrevistas.unipe.edu.ar/index.php/raie/issue/view/3/7>

CNDH (2016). *Guía para el uso de un lenguaje incluyente y no sexista en la CNDH*. Ciudad de México, México: Unidad de igualdad de género. [online, cit. 28.01.2024]. Dostupné z: <https://www.cdhezac.org.mx/TRANSPARENCIA/vinculos/GuiaLenguajeIncluyente.pdf>

CNN Español (2023). *Adiós al Ministerio de Mujeres de Argentina: ¿qué sucederá con sus políticas públicas?*. CNN. [online, cit. 02.03.2024]. Dostupné z: <https://cnnespanol.cnn.com/2023/12/28/adios-al-ministerio-de-mujeres-de-argentina-que-sucedera-con-sus-politicas-publicas/>.

ČERMÁK, František (2011). *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vydání 4., v Karolinu 2., doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.

DW (2023). *Argentina marcha nuevamente al grito de "ni una menos"*. DW. [online, cit. 02.03.2024]. Dostupné z: <https://www.dw.com/es/argentina-marcha-nuevamente-al-grito-de-ni-una-menos/a-65817801>.

EL PAÍS (2024). *Milei anuncia la prohibición del lenguaje inclusivo y de "todo lo referente a la perspectiva de género"*. El País. [online, cit. 26.03.2024]. Dostupné z: <https://elpais.com/argentina/2024-02-27/milei-anuncia-la-prohibicion-del-lenguaje-inclusivo-y-de-todo-lo-referente-a-la-perspectiva-de-genero.html#>.

- GÓMEZ ALCORTA, Elizabeth (2019). *El ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad*. Casa Rosada. [online, cit. 14.2.2024]. Dostupné z: <https://www.casarosada.gob.ar/gobierno-informa/46609-el-ministerio-de-las-mujeres-generos-y-diversidad>.
- GÓMEZ TORREGO, Leonardo a AGUIAR, Elsa (1998). *Gramática didáctica del español*. Madrid: Ediciones SM.
- CHROMÝ, Jan (2014). *Základy sociolingvistiky*. Praha: Univerzita Karlova. [online, cit. 14.11.2023]. Dostupné z: https://sites.ff.cuni.cz/ucjtk/wp-content/uploads/sites/57/2015/11/zaklady_sociolingvistiky.pdf
- JANDOUREK, Jan (2001). *Sociologický slovník*. Praha: Portál.
- JARKOVSKÁ, Lucie (2013). *Gender před tabulí*. Praha a Brno: Sociologické nakladatelství (Slon) v koedici s Masarykovou univerzitou.
- JARKOVSKÁ, Lucie (2017). *Genderové nerovnosti a vztahy* (Prezentace) [online, cit. 10.12.2023]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/ped/podzim2017/SPp109/um/2017_Genderove_nerovnosti_a_vztahy.pdf.
- KEDRON, Katerina (2014). *Genderové aspekty ve slovanské frazeologii*. Praha: Univerzita Karlova.
- KENDALL, Shari a TANNEN, Deborah (2003). Discourse and Gender. In Schifffrin, D., Tannen, D. a Hamilton, H. (eds.), *The Handbook of Discourse Analysis* (s. 548–567). Oxford: Blackwell.
- KOHOUTEK, Rudolf. Falocentrismus. *Slovník cizích slov*. [online, cit. 07.02.2024]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/falocentrismus#>.
- LAKOFF, Robin (1975). *Language and woman's place*. New York, San Francisco, London: Harper&Row Publishers.
- LGBT-ZDRAVÍ (2021). *Terminologie. Lgbt-zdraví*. [online, cit. 15.02.2024]. Dostupné z: <https://lgbt-zdravi.cz/slovník-pojmu/>.
- MERCOSUR (2018). *Manual pedagógico sobre el uso del lenguaje inclusivo y no sexista*. [online, cit. 25.01.2024]. Dostupné z: <https://www.ippdh.mercosur.int/wp->

content/uploads/2018/11/IPPDH-MERCOSUR-RAADH-Manual-Lenguaje-no-sexista.pdf.

MILROY, Lesley a GORDON, Matthew J (2012). *Sociolingvistika: metody a interpretace*. Lingvistika. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum.

MINISTERIO DE LA MUJER Y POBLACIONES VULNERABLES (2017). *Si no me nombras, no existo. Promoviendo el uso del lenguaje inclusivo en las entidades públicas*. Lima, Perú: Ministerio de la Mujer y Poblaciones Vulnerables. [online, cit. 10.02.2024]. Dostupné z: https://cdn.www.gob.pe/uploads/document/file/8705/Guia-de-Lenguaje-Inclusivo_v2.pdf?v=1529944512.

MINISTERIO DE LAS MUJERES, GÉNEROS Y DIVERSIDAD (2021). *(Re) Nombrar; Guía para una comunicación con perspectiva de género*. Ciudad Autónoma de Buenos Aires, Argentina: Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad. [online, cit. 09.03.2024]. Dostupné z: <https://www.argentina.gob.ar/sites/default/filunes/2020/09/renombrar-web-mmgyd.pdf>.

MINISTERIO DE TRABAJO, EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL (2015). *Argentina Inclusiva. Guía de términos y conceptos sobre diversidad sexual desde la perspectiva de derechos*. Argentina: Ministerio de Trabajo, Empleo y Seguridad Social. [online, cit. 26.01.2024]. Dostupné z: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/151111_guia_diversidad_doc.pdf.

NEKULA, Marek a VALDROVÁ, Jana (2017). *Feministická lingvistika*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. [online, cit. 16.04.2024]. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/FEMINISTICKÁ_LINGVISTIKA.

NEKVAPIL, Jiří (2017): *Sociolingvistika*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny [online, cit. 01.12.2023]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLINGVISTIKA>.

NI UNA MENOS (2017). *Carta orgánica*. [online, cit. 15.02.2024]. Dostupné z: <https://niunamenos.org.ar/quienes-somos/carta-organica/>.

ORGANIZACIÓN INTERNACIONAL DEL TRABAJO (2022). *Inclusión de las personas lesbianas, gays, bisexuales, transgénero, intersexuales y queer (LGBTIQ+) en el mundo del trabajo: Una guía de aprendizaje*. Ženeva, Švýcarsko: Organización

Internacional del Trabajo. [online, cit. 26.01.2024]. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_846431.pdf.

PARLAMENTO EUROPEO (2018). *Un lenguaje neutral en cuanto al género en el Parlamento Europeo*. [online, cit. 09.02.2024]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/187095/GNL_Guidelines_ES-original.pdf.

PUSCH, Luise F (2017). *Das Deutsche als Männersprache*. Zweite Auflage. Frankfurt am Main: Suhrkamp Taschenbuch Verlag.

RAEinforma (2018). Explicación del uso de las letra „x“ y la „e“ a través de la cuenta oficial de la RAE en Twitter. [online, cit. 13.03.2024]. Dostupné z: <https://twitter.com/RAEinforma/status/1001372268713398273>.

RAEinforma (2019). Explicación sobre el lenguaje inclusivo a través de la cuenta oficial de la RAE en Twitter. [online, cit. 30.01.2024]. Dostupné z: <https://twitter.com/RAEinforma/status/1187009552358760449>.

RAEinforma (2021). Explicación del uso de la letra „e“ a través de la cuenta oficial de la RAE en Twitter. [online, cit. 13.03.2024]. Dostupné z: <https://twitter.com/RAEinforma/status/1412313576472256512>.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (1780–2024). *Diccionario de la lengua española*, 23.ª ed., [versión 23.7 en línea]. [online, cit. 06.03.2024]. Dostupné z: <https://dle.rae.es>.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2020). *Informe de la Real Academia Española sobre el lenguaje inclusivo y cuestiones conexas*. Madrid. [online, cit. 10.02.2024]. Dostupné z: https://www.rae.es/sites/default/files/Informe_lenguaje_inclusivo.pdf.

TRÖMEL-PLÖTZ, Senta (1982). *Frauensprache: Sprache der Veränderung*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verlag.

UNC (2022). *Guía de recomendaciones para una comunicación no sexista e inclusiva*. Córdoba, Argentina: Universidad Nacional de Córdoba. [online, cit. 12.03.2024]. Dostupné z: https://www.unc.edu.ar/sites/default/files/unc_guia_recomendaciones_comunicacion_no_sexista_e_inclusiva_b.pdf.

UNMdP (2019). *Guía para el uso de un lenguaje inclusivo*. Mar del Plata, Argentina: Universidad Nacional de Mar del Plata. [online, cit. 08.04.2024]. Dostupné z: <https://www.mdp.edu.ar/attachments/article/127/GUIA%20Lenguaje%20Inclusivo%20en%20la%20UNMDP.pdf>.

UNSAM (2021). *Guía para incorporar un uso inclusivo del lenguaje*. Buenos Aires, Argentina: Universidad Nacional de San Martín. [online, cit. 15.04.2024]. Dostupné z: <https://www.unsam.edu.ar/sresecretarias/academica/dgyds/GUIA-LenguajeInclusivo.pdf>.

UNSAM (2023). *Informe de Autoevaluación Institucional 2013–2022*. Buenos Aires, Argentina: Universidad Nacional de San Martín. [online, cit. 07.03.2024]. Dostupné z: <https://www.unsam.edu.ar/autoevaluacion/docs/InformeAutoevaluacionUNSAM-2023.pdf>.

VALDROVÁ, Jana (2006). *Gender a společnost*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně. 2006.

VALDROVÁ, Jana (2017): *Genderová lingvistika*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online, cit. 09.04.2024]. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/GENDEROVÁ_LINGVISTIKA.

VALDROVÁ, Jana (2023). *Reprezentace ženství z perspektivy lingvistiky genderových a sexuálních identit*. Praha: Karolinum.

VALDROVÁ, Jana, KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka a PACLÍKOVÁ, Pavla (2010). *Kultura genderově vyváženého projevu*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

ZLESÁKOVÁ, Kateřina a FERRER PEÑARANDA, Carlos (2010). *Aventura 2: španělština pro střední a jazykové školy*. Praha: Klett.

Instagramové příspěvky:

FÉRNANDEZ DE KIRCHNER, Cristina (2023a). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/C0mVClgumYD/>.

FÉRNANDEZ DE KIRCHNER, Cristina (2023b). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C0hfAuvOZIn/?img_index=1.

- FÉRNANDEZ DE KIRCHNER, Cristina (2023c). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/CsUblvMOxrb/>.
- FÉRNANDEZ DE KIRCHNER, Cristina (2023d). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/Cvfv6QMoNGC5/>
- LALI (2024). [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C4gTX_RNtrl/?img_index=1.
- MASSA, Sergio (2023a). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/Cz2QvDQrQ65/>.
- MASSA, Sergio (2023b). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/Czka5iyMoHI/>.
- PEÑA, Florencia (2024a). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C44ZEu-OiBB/?img_index=1.
- PEÑA, Florencia (2024b). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C44ZEu-OiBB/?img_index=2.
- UNIÓN POR LA PATRIA (2023a). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/CztQ-3fgQmv/?img_index=1.
- UNIÓN POR LA PATRIA (2023b). [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/CzrKYQtOH42/>.
- UNMdP (2024a). [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C4vZX7wL-GS/?img_index=1.
- UNMdP (2024b). [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C377nIFLGSY/?img_index=1.
- UNSAM (2024a). [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C5BS6rRAEx_/?img_index=7.
- UNSAM (2024b). [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C5BS6rRAEx_/?img_index=8.
- UNSAM (2024c). [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C40giz-rncJ/?img_index=1.
- UNSAM (2024d). [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/C40giz-rncJ/?img_index=2.

UNSAM (2024e). [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z:
https://www.instagram.com/p/C4vde3NAOX8/?img_index=4.

Facebookové skupiny:

BUSCO ROOMMATE EN BUENOS AIRES. [online, cit. 28.3.2023]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/groups/152365228538637/>.

BUSCO/OFREZCO TRABAJO EN BUENOS AIRES. [online, cit. 29.3.2023]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/groups/853061814769562>.

Příloha č. 1 – dotazník

Cuestionario sobre el uso del lenguaje inclusivo en Argentina

¡Buenos días a todos, todas y todes! Me llamo Marek Lar y soy estudiante de la Facultad de Letras de Universidad de Bohemia del Sur de České Budějovice, República Checa.

Les agradecería mucho que dedicaran su tiempo para responder a este cuestionario que contiene 16 preguntas breves. El cuestionario se refiere al uso del lenguaje inclusivo en Argentina y es importante para mi tesis de grado.

1. ¿Cuál es su edad?

- a. 15–20
- b. 21–25
- c. 26–30
- d. 31–40
- e. 41 y más años

2. ¿Cuál es su sexo?

- a. Masculino
- b. Femenino
- c. No especificado

3. ¿Cuál es su origen?

- a. Argentino
- b. Otro: _____

4. ¿Cuál es su nivel educativo más alto?

- a. Formación primaria acabada
- b. Formación secundaria acabada sin continuar con los estudios superiores/universitarios
- c. Formación secundaria acabada y superior/universitaria en curso
- d. Formación superior/universitaria acabada

5. ¿Está conforme con el uso del lenguaje inclusivo?

- a. Sí
- b. No

6. **Pregunta opcional: ¿En el caso afirmativo, por qué sí?**
7. **Pregunta opcional: ¿En el caso negativo, por qué no?**
8. **¿Cuál de las formas de expresión del lenguaje inclusivo le parece la más apropiada? Seleccione una o más respuestas**
- a. x: lxs chicxs
 - b. @: l@s chic@s
 - c. e: les chiques
 - d. desdoblamiento: las chicas y los chicos
 - e. no uso el lenguaje inclusivo
 - f. otra: _____
9. **¿Cuál de las formas del lenguaje inclusivo es, en su opinión, la más usada en Argentina? Seleccione una respuesta**
- a. x
 - b. @
 - c. e
 - d. desdoblamiento
 - e. no uso el lenguaje inclusivo
 - f. otra _____
10. **¿Cuál de las formas del lenguaje inclusivo usa en la comunicación escrita? Seleccione una o más respuestas**
- a. x
 - b. @
 - c. e
 - d. desdoblamiento
 - e. no uso el lenguaje inclusivo
 - f. otra _____
11. **¿Cuál de las formas del lenguaje inclusivo usa en la comunicación oral? Seleccione una o más respuestas**
- a. x
 - b. @
 - c. e
 - d. desdoblamiento
 - e. no uso el lenguaje inclusivo
 - f. otra _____

12. ¿Cuál de las formas de expresión del lenguaje inclusivo usa en la comunicación en familia? (tanto en la comunicación escrita como oral). Seleccione una o más respuestas

- a. x
- b. @
- c. e
- d. desdoblamiento
- e. en familia no lo uso
- f. no uso el lenguaje inclusivo en general
- g. otra _____

13. ¿Cuál de las formas del lenguaje inclusivo usa en el trabajo? (tanto en la comunicación escrita como oral). Seleccione una o más respuestas

- a. x
- b. @
- c. e
- d. desdoblamiento
- e. no trabajo
- f. en el trabajo no lo uso
- g. no uso el lenguaje inclusivo en general
- h. otra _____

14. ¿Cuál de las formas del lenguaje inclusivo usa en la universidad? (tanto en la comunicación escrita como oral). Seleccione una o más respuestas

- a. x
- b. @
- c. e
- d. desdoblamiento
- e. en la universidad no lo uso
- f. no uso el lenguaje inclusivo en general
- g. otra _____

15. ¿Cuál de las formas del lenguaje inclusivo usa con amigxs? (tanto en la comunicación escrita como oral). Seleccione una o más respuestas

- a. x
- b. @
- c. e
- d. desdoblamiento
- e. con amigxs no lo uso
- f. no uso el lenguaje inclusivo en general
- g. otra _____

16. Ejemplo de un saludo: ¿Cuál de ellos le suena mejor al saludar en un evento público? Seleccione una respuesta

- a. ¡Buenos días a todos!
- b. ¡Buenos días a todos y todas!
- c. ¡Buenos días a todas y todos!
- d. ¡Buenos días a todos, todas y todes!
- e. ¡Buenos días a todas, todos y todes!
- f. ¡Buenos días a todes!

Přiloha č. 2 – rozhovor

1. ¿Está/Estás conforme con el uso del lenguaje inclusivo? ¿Por qué sí/no?
2. ¿Utiliza/Utilizás el lenguaje inclusivo? ¿Por qué sí/no? ¿En el caso afirmativo, en qué situaciones?
3. ¿Cómo se usa el español inclusivo en Argentina? ¿Por qué piensa/pensás que surgió?
4. ¿Cree/Creés que el uso del lenguaje inclusivo es apoyado por la mayoría de la población, o hay personas que están en contra de su implementación?
5. ¿Qué forma de expresión del lenguaje inclusivo cree/creés que es la más usada? (e, x, @, desdoblamiento y otras)
6. ¿Hay alguna forma del lenguaje inclusivo que le/te suene más formal o informal que las demás?
7. ¿Se usa el lenguaje inclusivo con amigos/familia, en instituciones formales, o en ambos contextos? ¿Se utiliza tanto en la comunicación oral como en la escrita?
8. ¿En qué generación de la población argentina cree/creés que se usa más el lenguaje inclusivo?
9. ¿Piensa/Pensás que utilizan el lenguaje inclusivo las generaciones mayores? (50 y más años)
10. ¿Qué desventajas o inconvenientes puede suponer el uso del lenguaje inclusivo en la comunicación?
11. **Pregunta opcional:** ¿Piensa/Pensás que el cambio de presidente tuvo repercusión en la percepción pública del lenguaje inclusivo? ¿Qué opina/opinás sobre la cancelación del Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad?